

A person wearing a green long-sleeved shirt and a green baseball cap is sitting on a grassy hill covered in purple and yellow wildflowers. They are looking out over a calm lake that reflects the surrounding landscape. In the distance, there are mountains with patches of snow under a clear blue sky. A small island with some buildings is visible in the middle of the lake.

Kvam herad, Formannskape t, 6.6.2025

**Hvor er vi – hvor skal vi –
hvordan kommer vi dit?**

Mål for arbeidet

Vi skal sammen skape en bærekraftig økonomi og bærekraftige tjenester også for neste generasjon brukere, ansatte og politikere

Da må vi

Tilpasse utgifter etter inntektene

Planlegge godt og få med oss hele laget

Prioritere det som virker

Være tro mot det som er bestemt

Et prinsipp er at utgifter og inntekter skal henge sammen. Vi skal ikke ta fra en sektor og gi til en annen, men at det er tydelige forventninger om budsjettdisiplin innenfor tildelt ramme.

Et krav i prosessen er at det vi foreslår av tiltak må støtte det langsiktige perspektivet – å utvikle tjenester som er **bærekraftige**; økonomisk, sosialt og miljømessig. «Tenke langt – handle nå»

Vi kvalitetssikrer også for **alternativkostnader**: Forslag som isolert gir innsparing på ett område, men som i realiteten eksporterer utgiftene til andre tjenesteområder, er ikke ønskelige.

Proessen

Hvor er
vi?

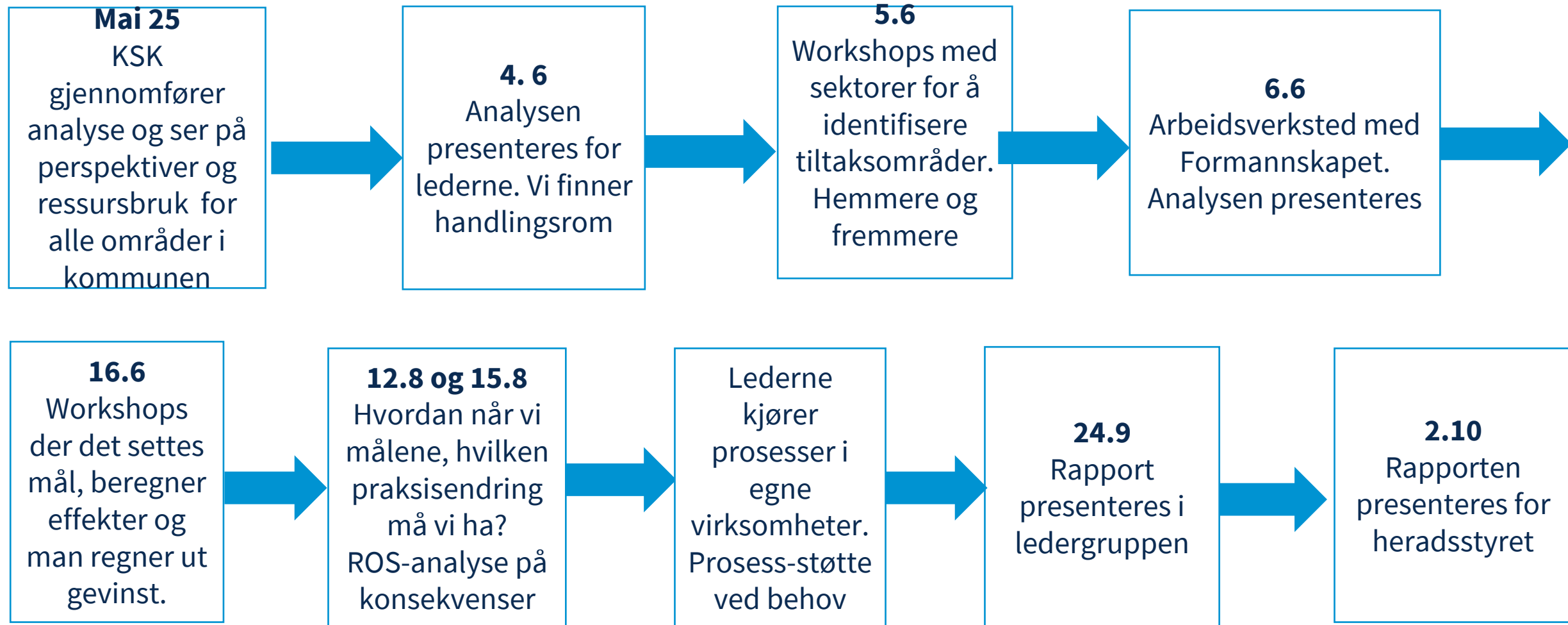
Hvor
skal vi?

Hvordan
kommer
vi dit?

Forpliktende utgang

Saksgang i prosessen

Hvor er vi?

Ståstedsanalyse,
Ressursbruken i Kvam
sammenlignet med
sammenlignbare
kommuner og beste praksis.
På alle sektorer i
kommunen

Hvorfor er det behov for
omstilling? Kvam på kort
og lang sikt.

Vi identifiserer
handlingsrom og
mulighetsrom

I analysen ser vi også på den
demografiske utviklingen og
kobler det mot fremtidige
utgifter og inntekter

Samfunnstrendene og drivkreftene i kommune- Norge

Martin Bech Holte

Landet som ble for rike

Hvordan
Norge endte
i Oljefondets f

INNOVASJONS- KAPASITET

Christine Meyer, Inger Stensaker,
Rune Bjerke, Anne Cathrin Haueng

Har vi blitt for rike? Og for late?

- Norge har opplevd en stagnasjon i produktiviteten, til tross for høy velstand. Han peker på at statens rikdom har ført til en mindre dynamisk økonomi, der offentlige utgifter har økt, mens insentivene for innovasjon og effektivisering har blitt svekket.
- Oljefondet har skapt en "felle" der staten har mindre press på å gjennomføre nødvendige reformer. Han kritiserer hvordan oljepengene brukes uten tydelige prioriteringer, noe som kan føre til ineffektiv ressursbruk og økonomisk ubalanse.
- Det stilles spørsmål ved om Norge har den politiske viljen til å gjennomføre reformer som kan sikre langsiktig økonomisk vekst. Holte mener at det finnes løsninger, men at det krever tydelig lederskap og en ny tilnærming til økonomisk styring.

(Holte, 2025; Meyer 2022)

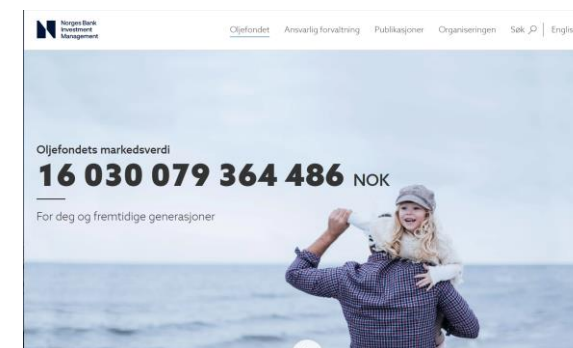
Nåsituasjon frem mot 2025

- Begynnelsen av 2000-tallet var de gyldenen tiår i kommune-Norge
 - Oljeformuen økte kraftig så de økonomiske rammevilkårene i kommunesektoren var (svært) gode
 - Teknologikutviklingen skjøt virkelig fart ut over 2010-tallet og muliggjorde effektivisering og optimalisering av driftssystemer og støttefunksjoner
 - Kraftig vekst i andel ansatte med høyere utdanning muliggjorde økt kvalitet
 - Relativt god tilgang på arbeidskraft (men stadig mer presset ettersom etterkrigsgenerasjonen begynte å pensjonere seg)

2015:

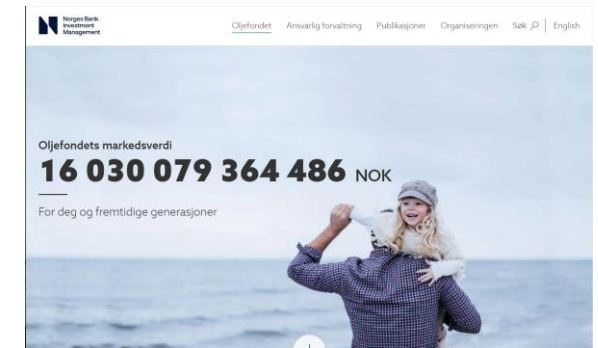
2024:

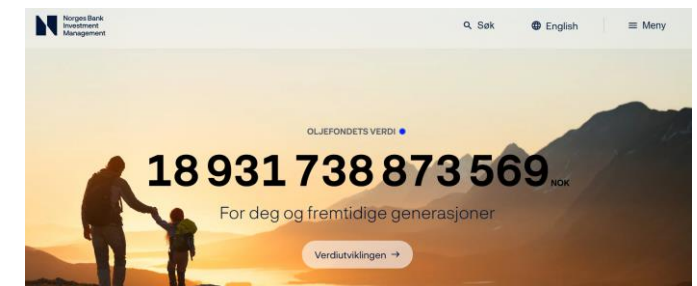
Det store bildet etter 2025

- Oljeinntektene vil gradvis reduseres, mens Oljefondet vil gi større inntekter enn oljeinntektene.
- Flere eldre og færre yngre
- Pr. i dag har vi et utenforskap som øker.
- Stor mangel på arbeidskraft på enkelte områder
- Større andel får høyere utdanning
- Teknologisk utvikling og bruk av KI vil øke
- Presset på kommuneøkonomien krever omstilling
- Kampen for å nå klimamålene intensiveres

2024:

2.6.2025

KS peker på disse utfordringene for kommunal sektor fremover

Store endringer i
befolkningssammensetning

Trangere økonomiske rammer

Rekruttering og arbeidsliv

Lokaldemokratiet utfordres

Klima sterkere på dagsorden

Digitalisering – dypere endringer
Digital sårbarhet

Utenforskap
Mer mangfold – økt ulikhet

Samfunns- og næringsutvikling

Forventningsgapet

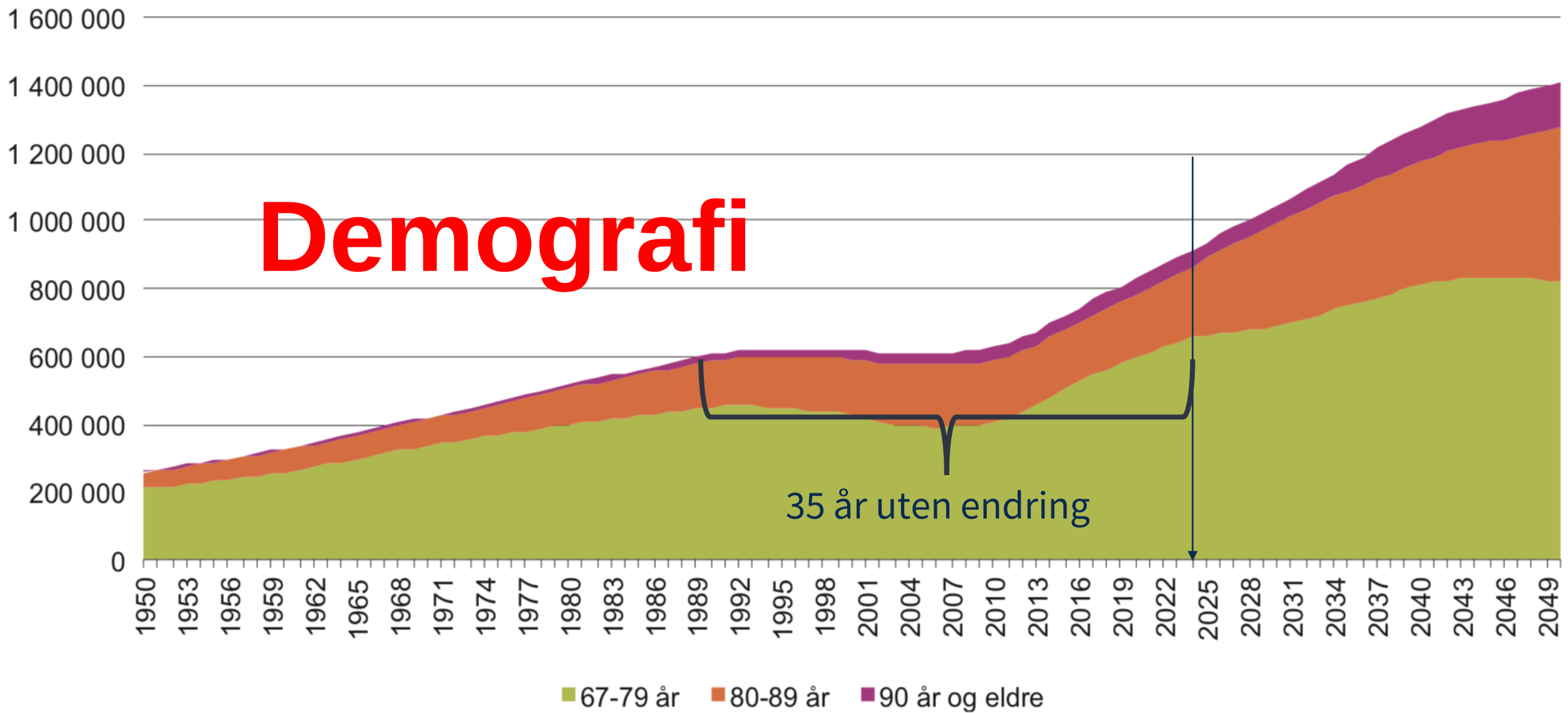

KS definerer «forventningsgapet» som gapet mellom det som i sum forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelige. Forventningene kan være hos og mellom både folkevalgte, innbyggere og nasjonale myndigheter, og tilgjengelige ressurser gjelder både folk og penger.

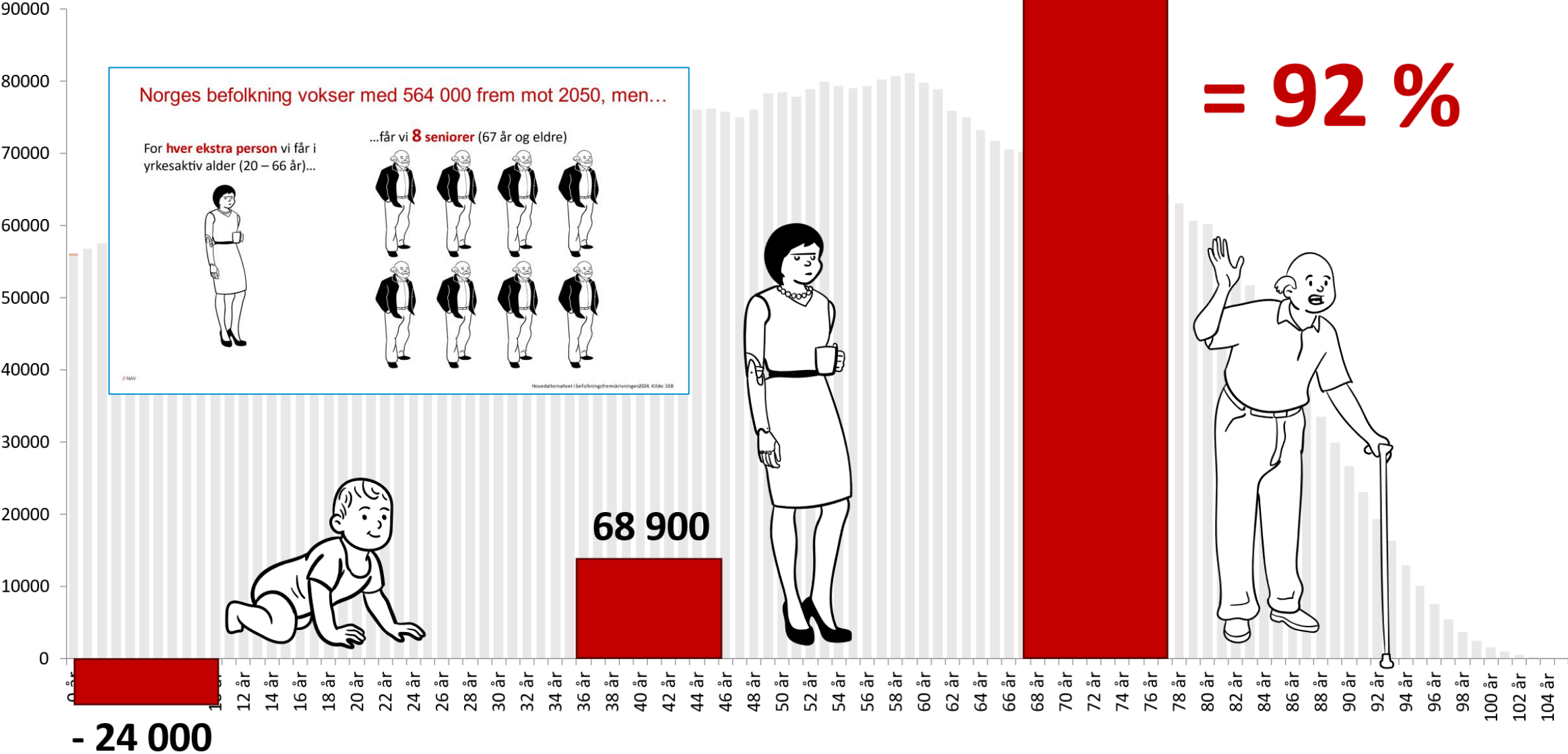

1. Behov for gjennomgripende omstillinger og prioriteringer. En viktig oppgave for lokalpolitikere og administrasjonen er å skape forståelse for at det er nødvendig å prioritere og omstille, og for at vi trenger en felles innsats i lokalsamfunnet for å løse oppgavene
2. Tenke langsiktig – handle nå. Vi må tenke nytt om utviklingen i lokalsamfunnet, for å finne løsninger på sentrale utfordringer, og mobilisere og skape legitimitet.
3. Bærekraftig arbeidsliv. Sentrale spørsmål er hvordan det kan mobiliseres mest mulig arbeidskraft i befolkningen, hvordan den skal fordeles mellom sektorene i arbeidslivet, og hvordan unngå en «alles kamp mot alle» om arbeidskraft.

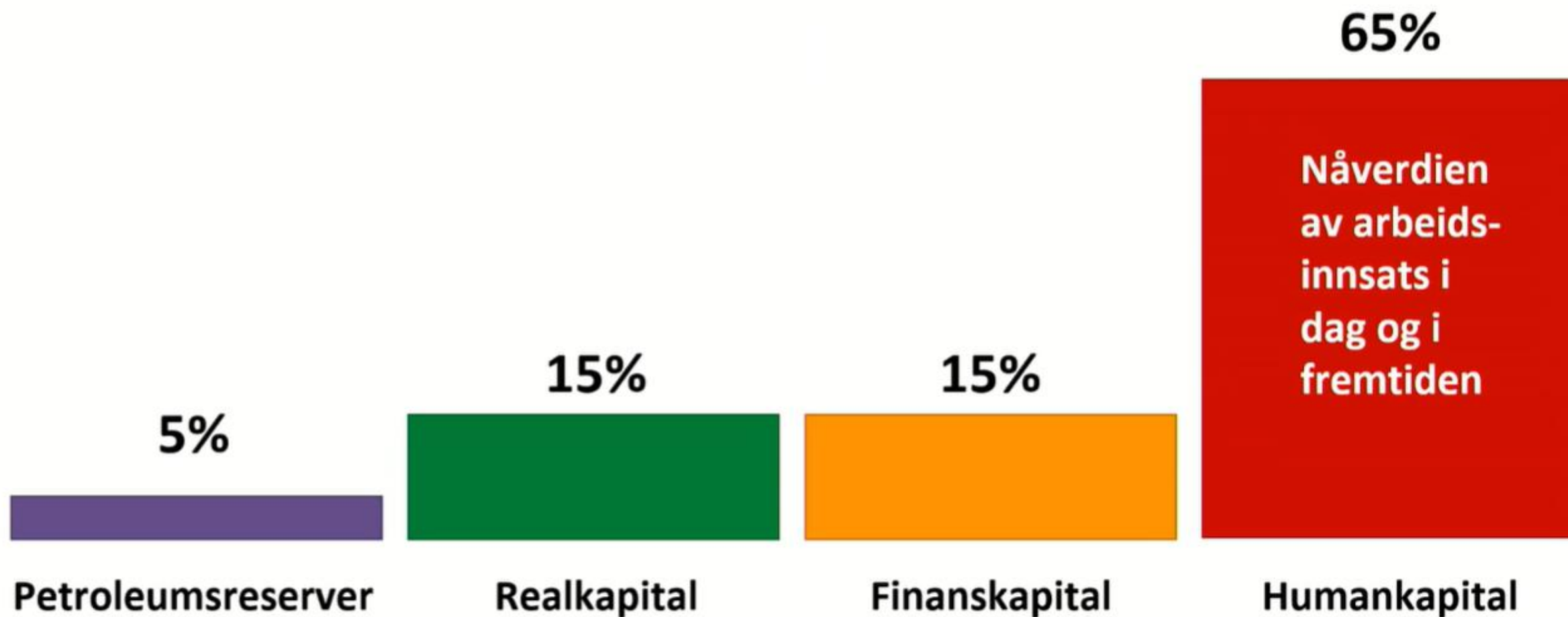
Demografi

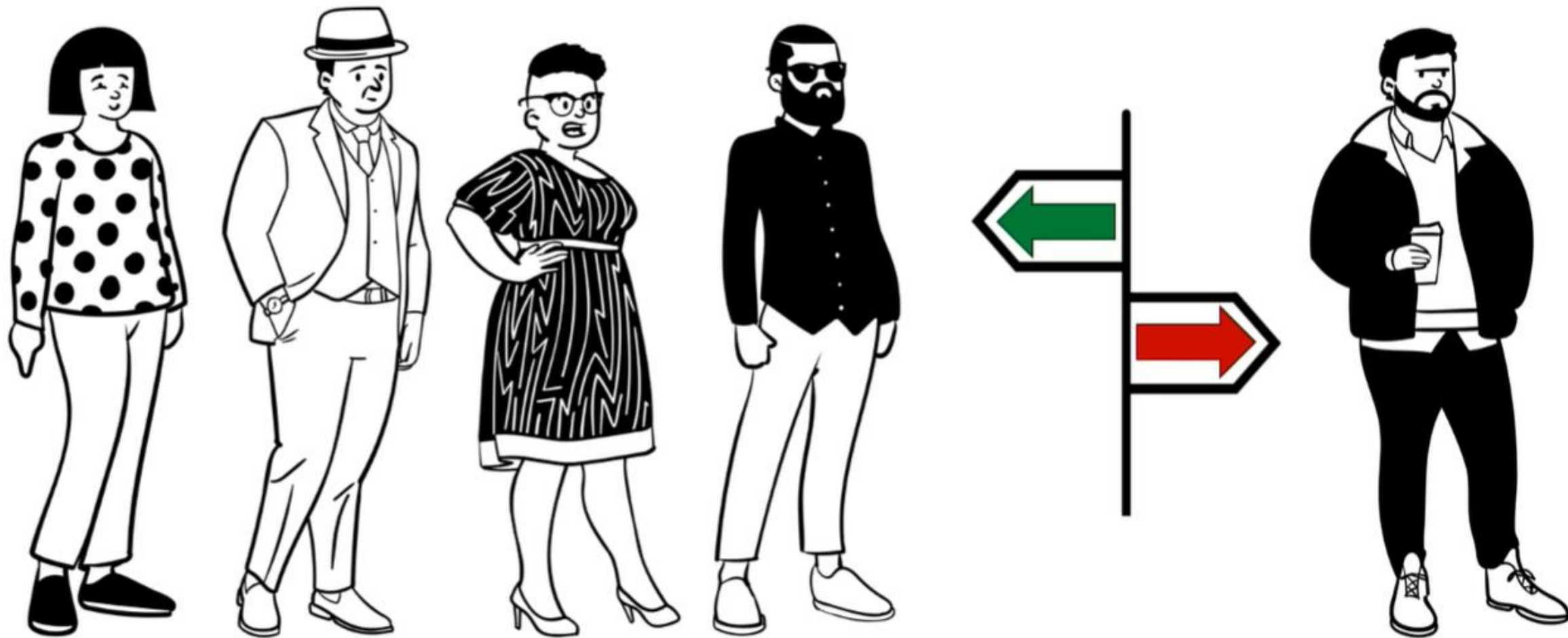
Befolkningen i Norge

Arbeid er nemlig den desidert viktigste komponenten i Norges nasjonalformue

1 av 5 i yrkesaktiv alder står på utsiden av arbeidslivet vårt

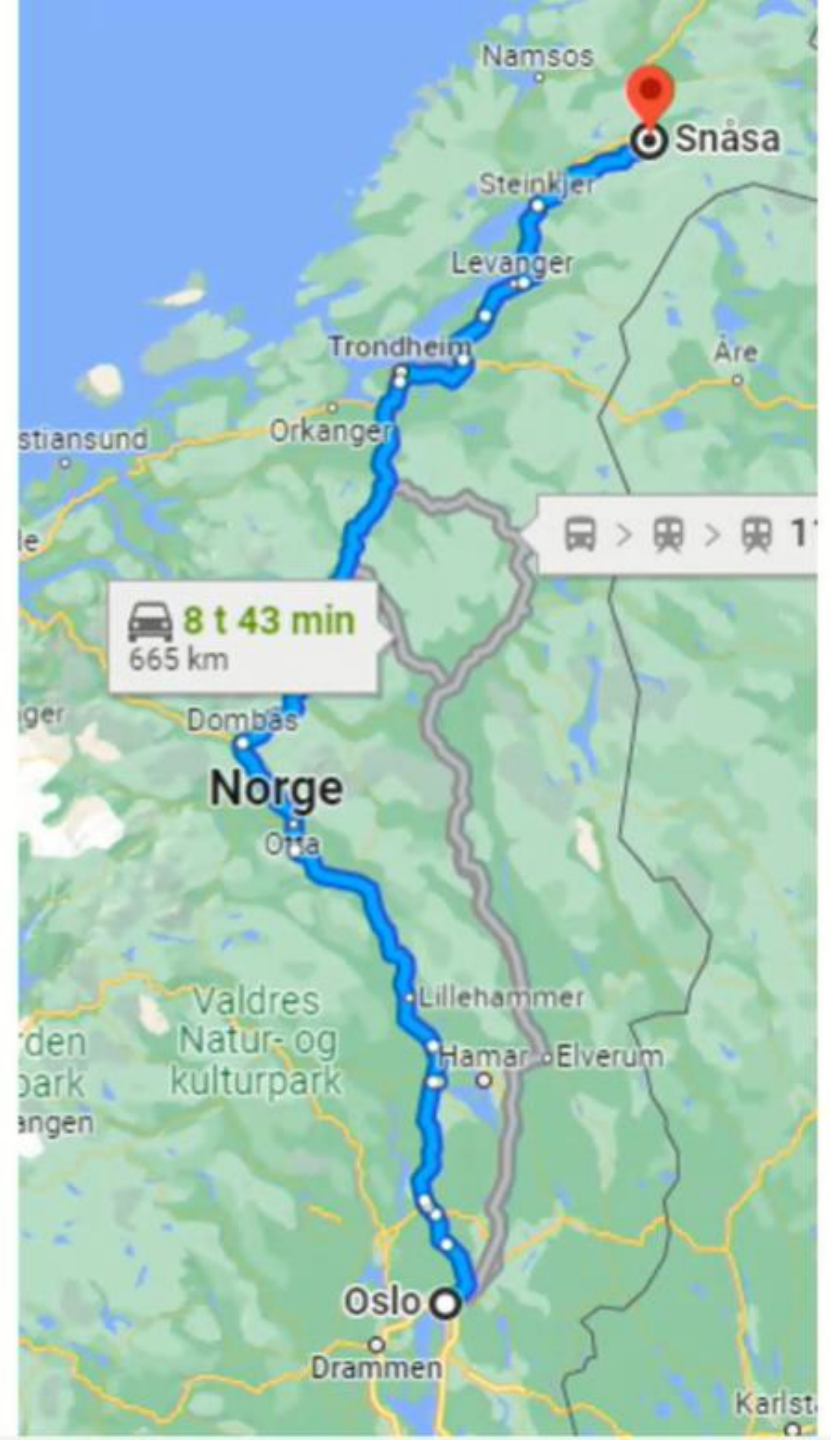

= 685 000 personer

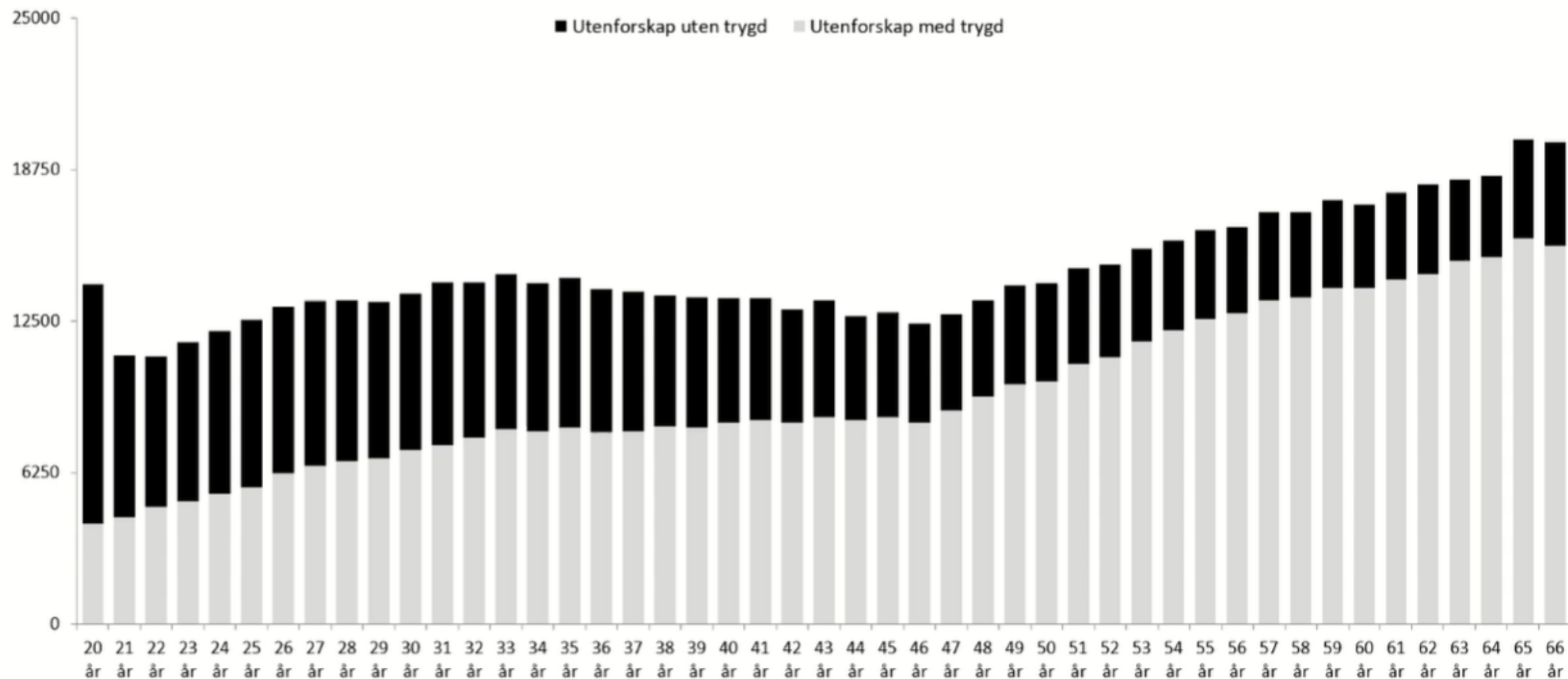
Hvis **685 000** personer
sto og holdt hverandre
i hendene på E6 fra
Oslo...

Foto: William Perugini, NTB Scanpix

Utenforskap finnes i alle aldersgrupper

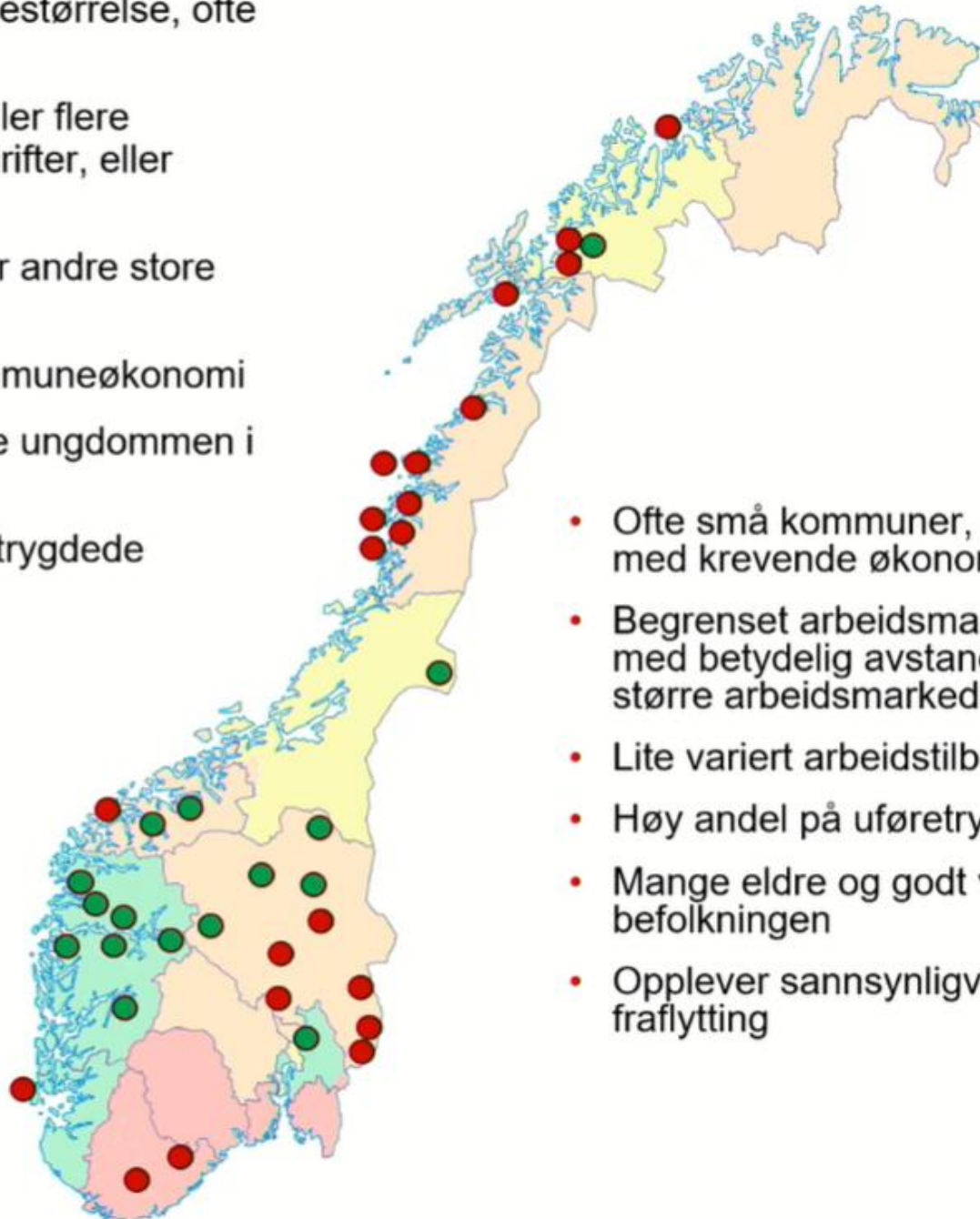

Kommuner med utenforskap <16%

4640 Sogndal
4639 Vik
4647 Sunnfjord
5520 Bardu
3430 Os
5042 Lierne
3326 Hemsedal
4651 Stryn
4650 Gloppen
3428 Alvdal
3432 Lesja
4619 Eidfjord
1525 Stranda
4634 Masfjorden
4642 Lærdal
3232 Nittedal

- Variert kommunestørrelse, ofte medium store
- Har gjerne en eller flere hjørnesteinsbedrifter, eller nærhet til slike
- Har turisme eller andre store næringer
- Ofte robust kommuneøkonomi
- Klarer å beholde ungdommen i kommunen
- Lav andel uføretrygdete

Andre fellestrekk:
Gode skoleresultater
over tid
Lave sosiale utgifter

Kommuner med utenforskap >28%

3450 Etne
5542 Skjervøy
3417 Grue
1816 Vevelstad
1517 Hareid
1822 Leirfjord
5516 Gratangen
1151 Utsira
1838 Gildeskål
4217 Åmli
3447 Søndre Land
5528 Dyrøy
1818 Herøy (Nordland)
3418 Åsnes
4219 Evje og Hornnes
3416 Eidskog
1835 Træna
3423 Stor-Elvdal
1851 Lødingen
1827 Dønna
1815 Vega

- Ofte små kommuner, gjerne med krevende økonomi
- Begrenset arbeidsmarked, ofte med betydelig avstand til større arbeidsmarked
- Lite variert arbeidstilbud
- Høy andel på uføretrygd
- Mange eldre og godt voksne i befolkningen
- Opplever sannsynligvis fraflytting

Hvordan vet vi hva som er utviklingsmulighetene til våre innbyggere?

- Er vi opptatt av muligheter eller begrensninger?

Jeg er så glad
jeg har ADHD!

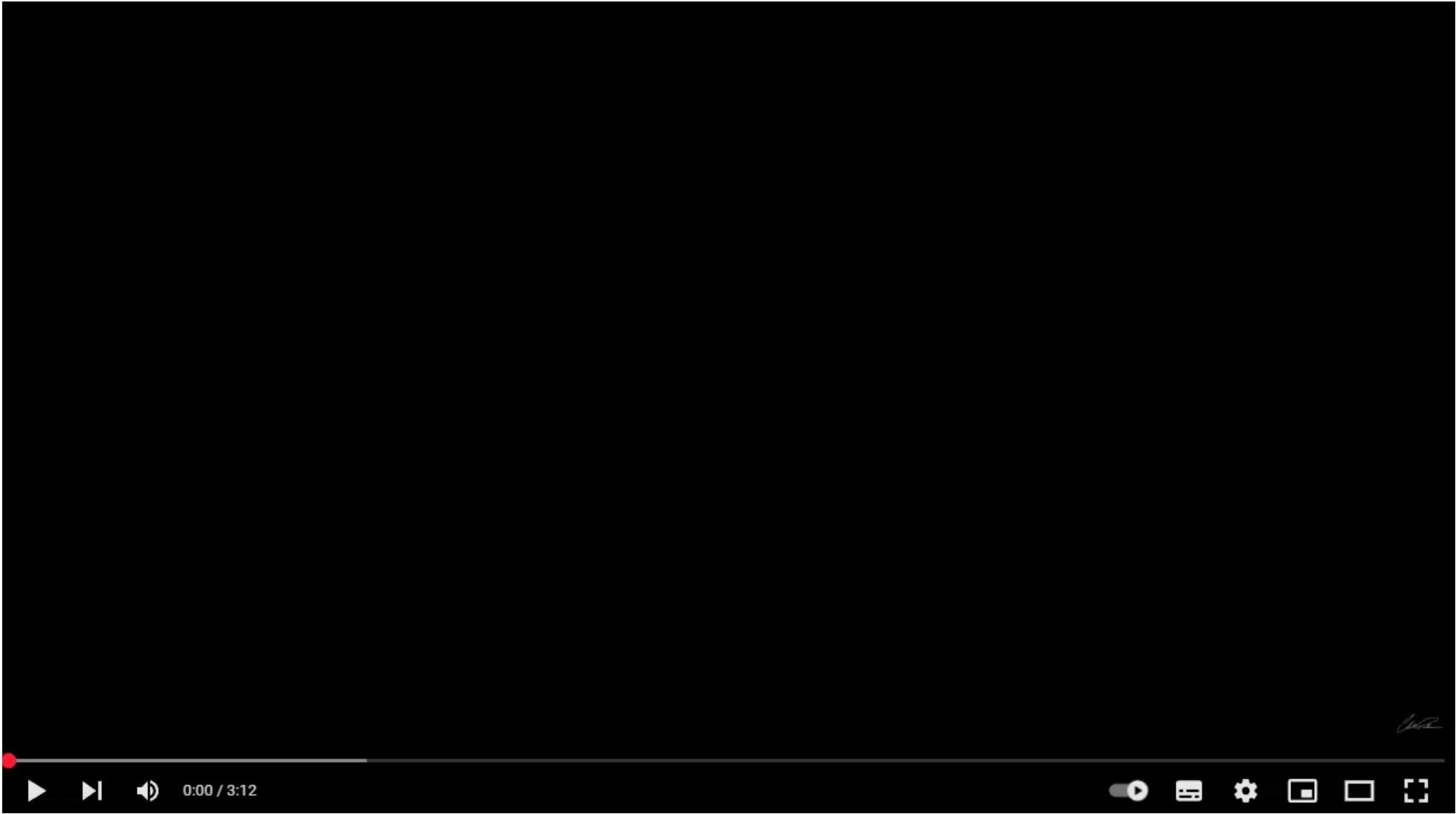

Næringslivsdagen i Surnadal:

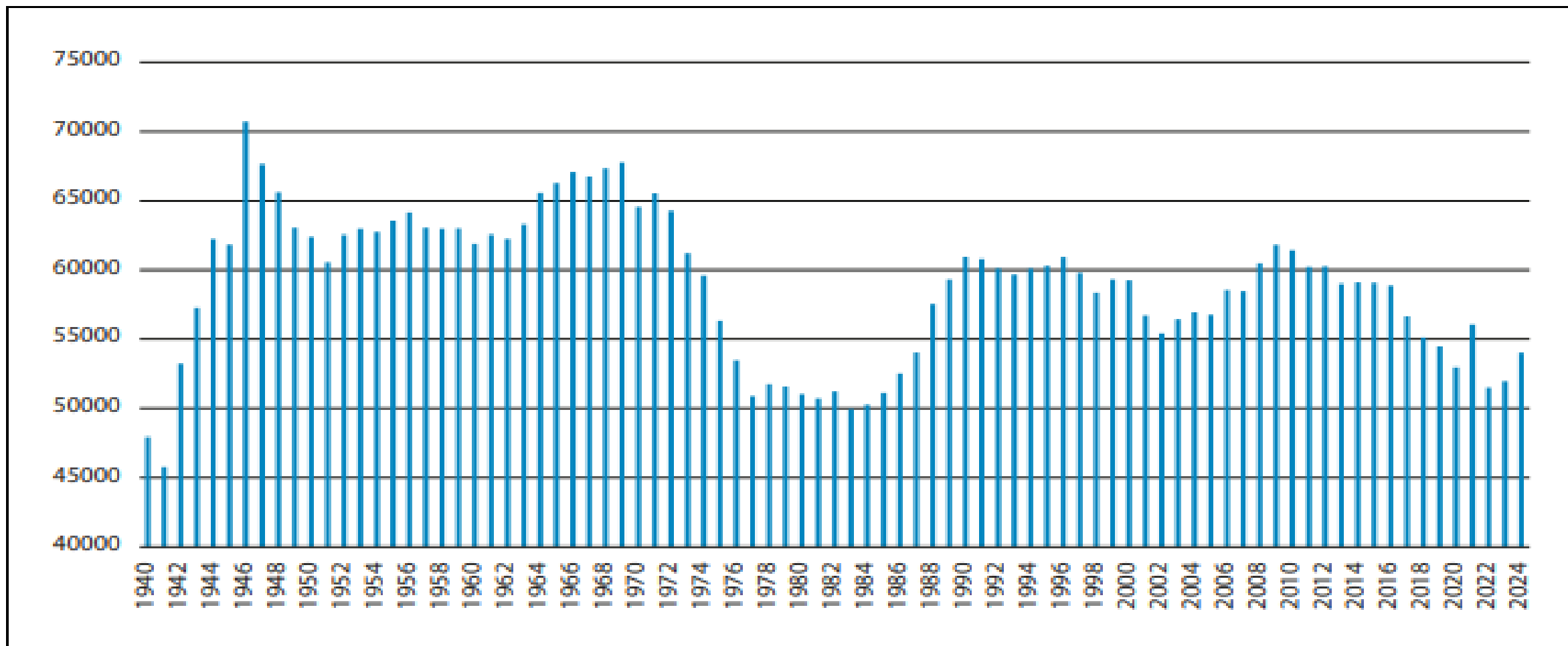

Daniel Fiske (til venstre) og Jarle Fiske fra Møbel-Fiske Surnadal / Fagmøbler er vinnere av Sparebank 1 Nordmøre sin utviklingspris for 2025. Foto: Nathan W Lediard/Lediard Foto

Møbel-Fiske fikk Utviklingsprisen

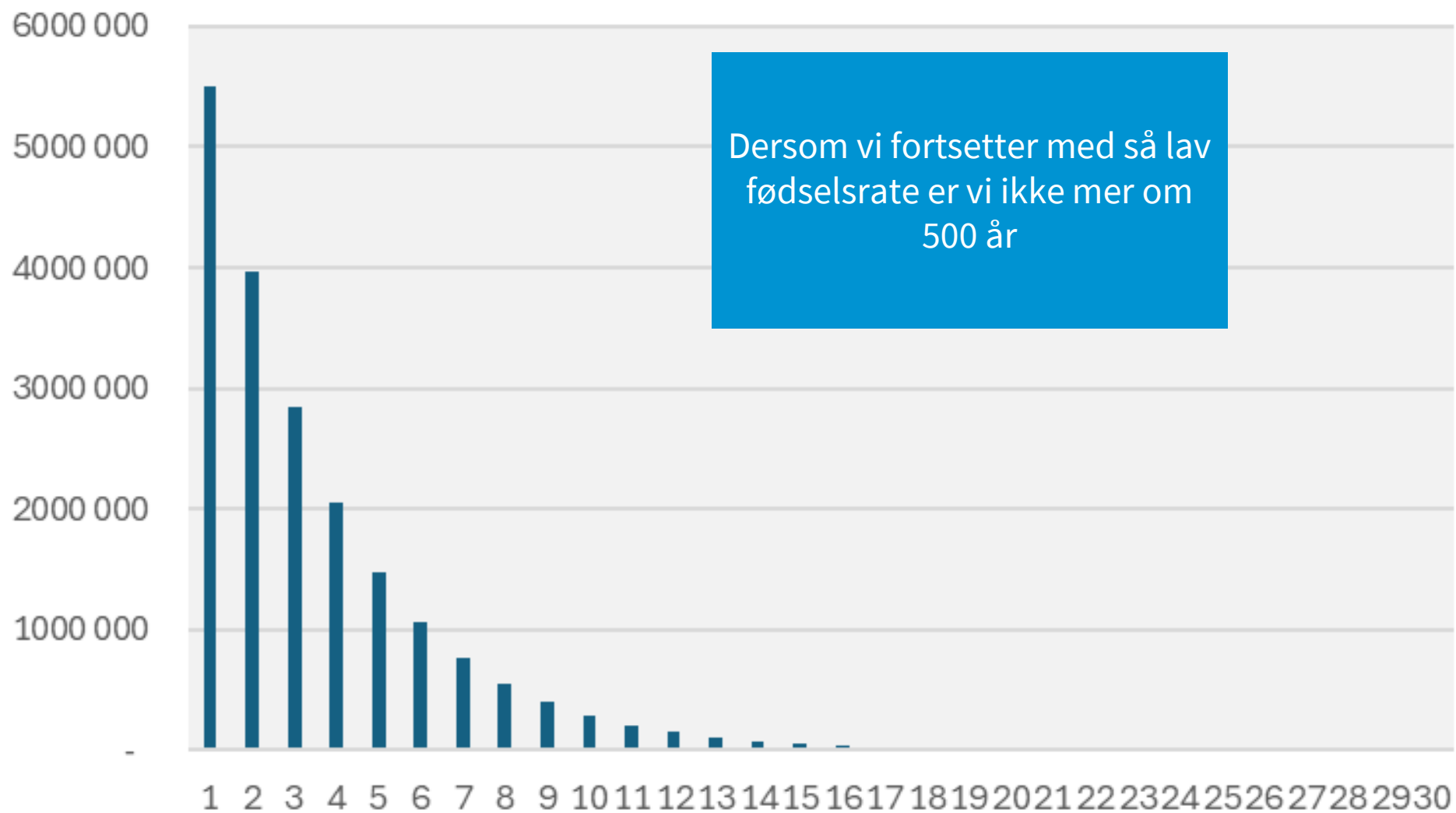
Dette, koblet mot en stadig variasjon i fødselstallet krever både langsiktig planlegging og at flere kan bidra

Figur 5.1 Antall levendefødte barn i Norge, 1940–2024.

Kilde: SSB (tabell 05803)

Populasjon Norge med Fødselsrate = 1.44 per kvinne

Kommunens fire roller

1. Samfunnsutvikler
2. Leverandør av tjenester
3. Overholde lover og forskrifter
4. Demokratisk arena

Første refleksjonsrunde

Ut ifra det vi har hørt så langt:

- Hvordan utfordrer dette meg i min rolle som politiker og min mulighet for å påvirke samfunnsutviklingen?

Vi ser nærmere på Kvam

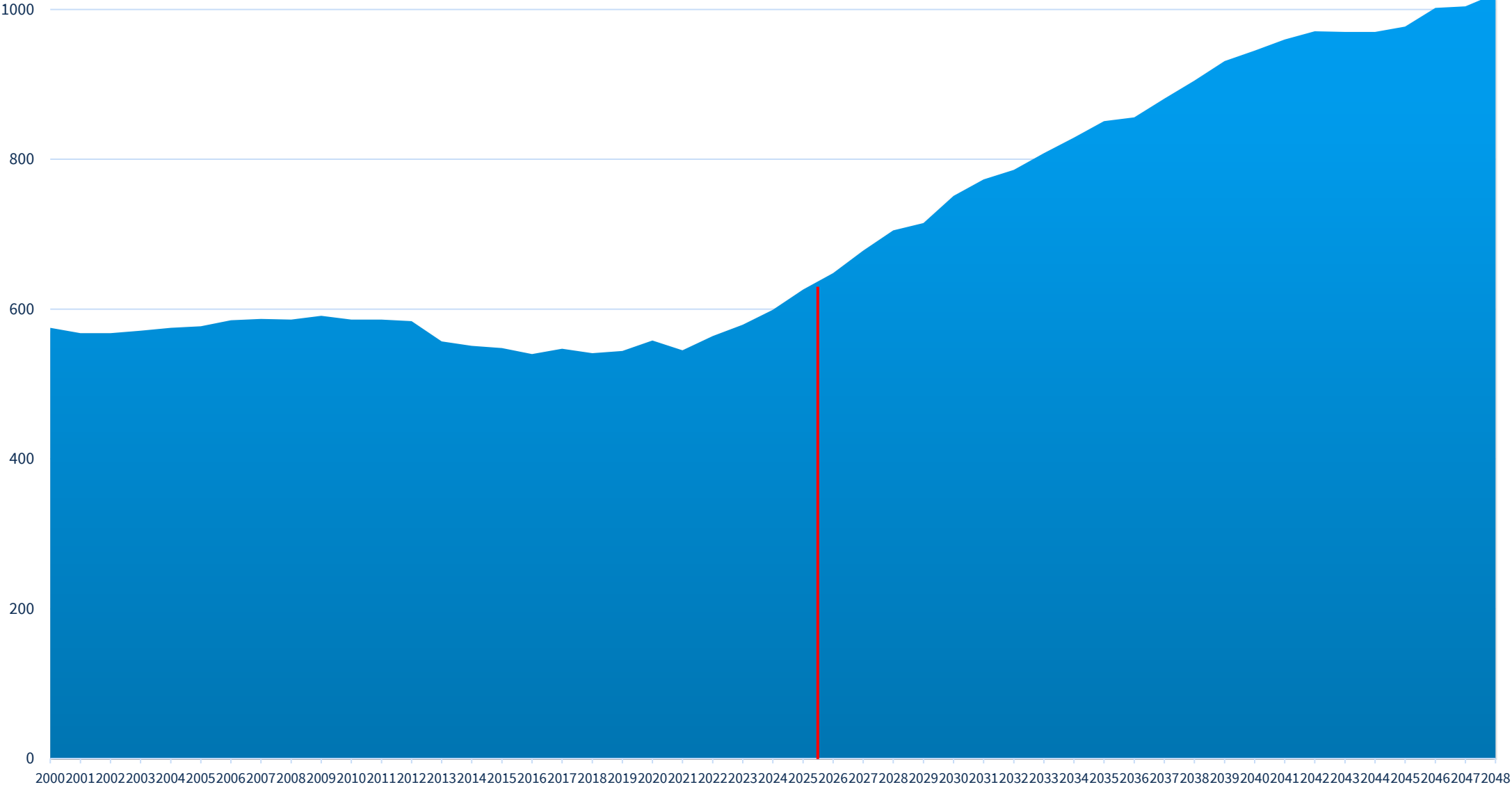
Demografiutvikling

Konsekvenser for inntekter og utgifter

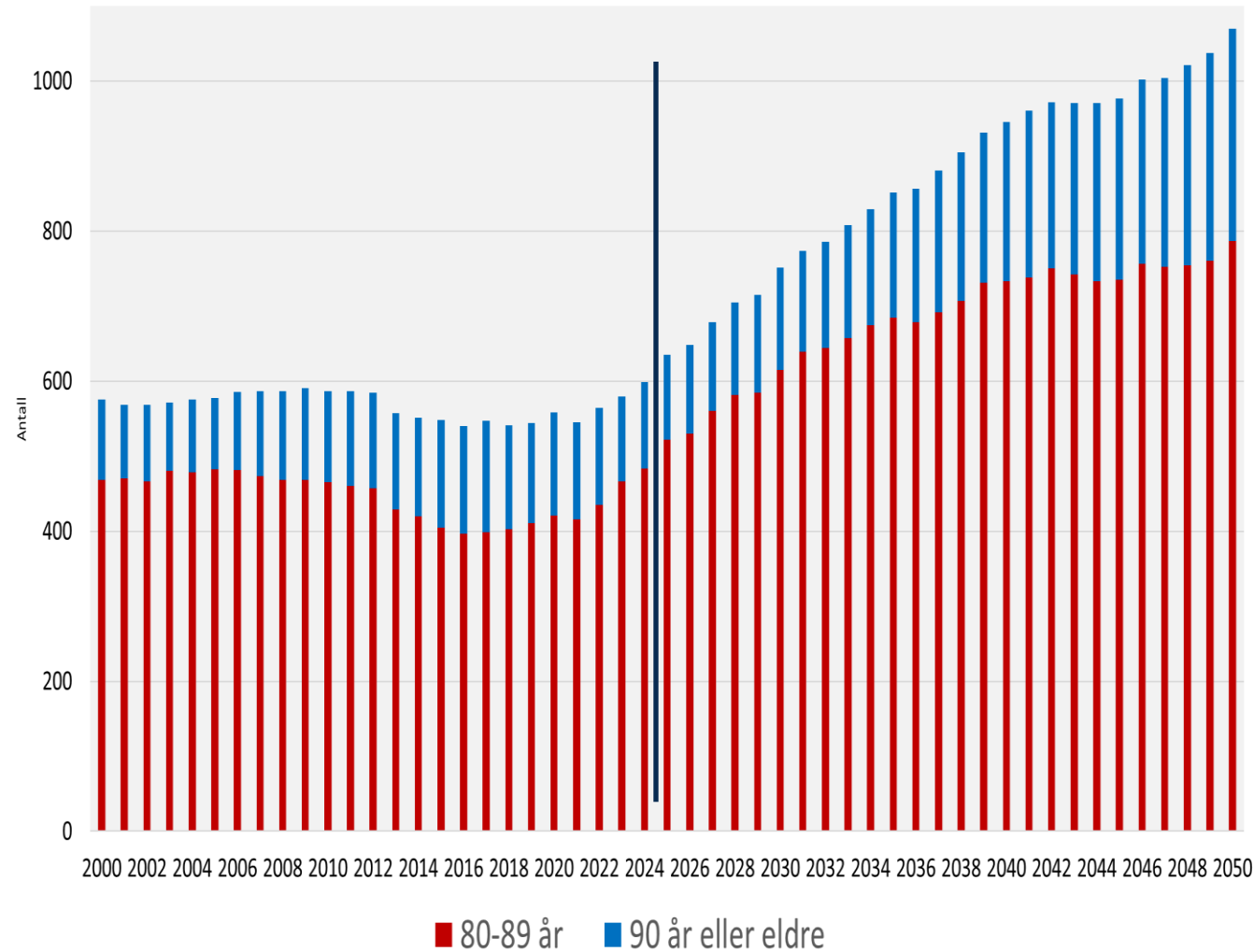

Antall innbygger 80 + i Kvam

År 2000 - 2048

Antall innbyggere 80-89 år og 90 år og eldre, Kvam kommune 2000 - 2050

Fram til 2035 blir det:

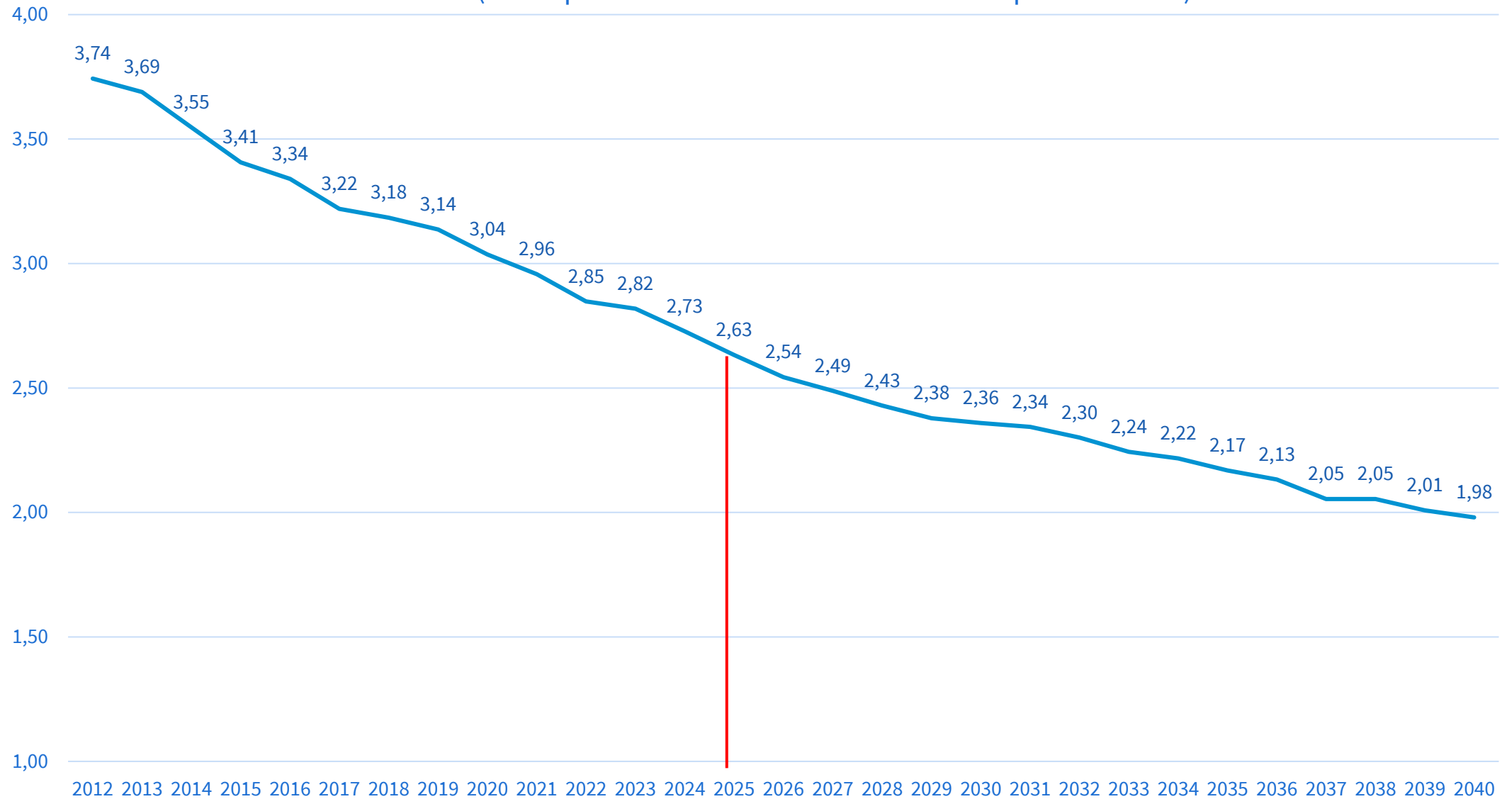
- 163 flere i alderen 80 – 89 år
- 53 flere innbyggere 90 år og eldre

Antall fødte, 5 siste år

	Personer					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
4622 Kvam						
0 år	87	74	81	97	58	83

Pr. 1.7

Alderbæreevne Kvam (antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

Befolkningsutvikling 2024

Endringer i befolkningen

Fødte
2024

80 personer

Kilde

[Fødte, Statistisk sentralbyrå](#)

Nettoflytting[†]
2024

24 personer

Kilde

[Flyttinger, Statistisk sentralbyrå](#)

Døde
2024

84 personer

Kilde

[Døde, Statistisk sentralbyrå](#)

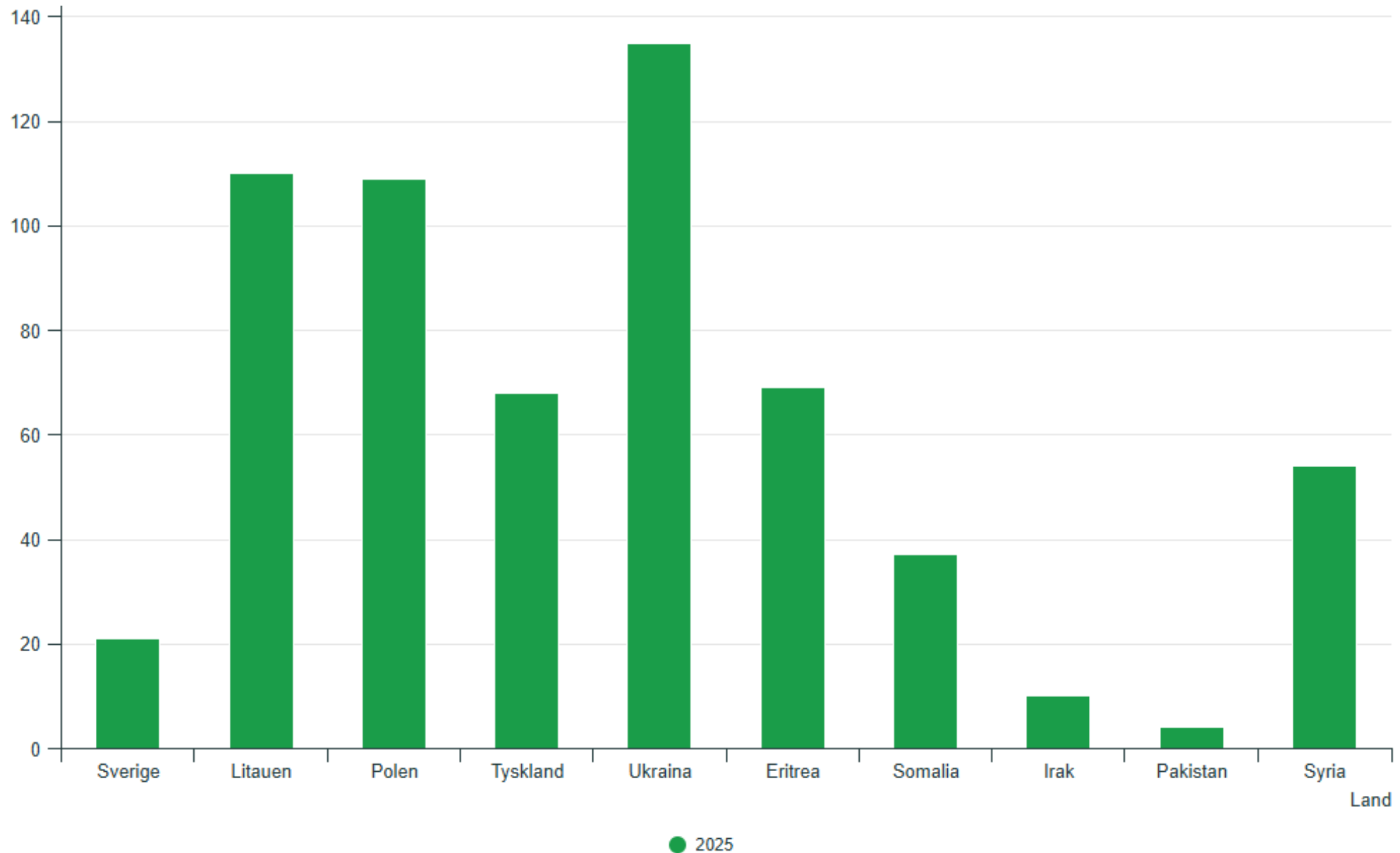
Vekst i befolkningen siste kvartal
1. kvartal 2025

-5 personer

Kilde

[Befolkning, Statistisk sentralbyrå](#)

Personer med innvandringsbakgrunn

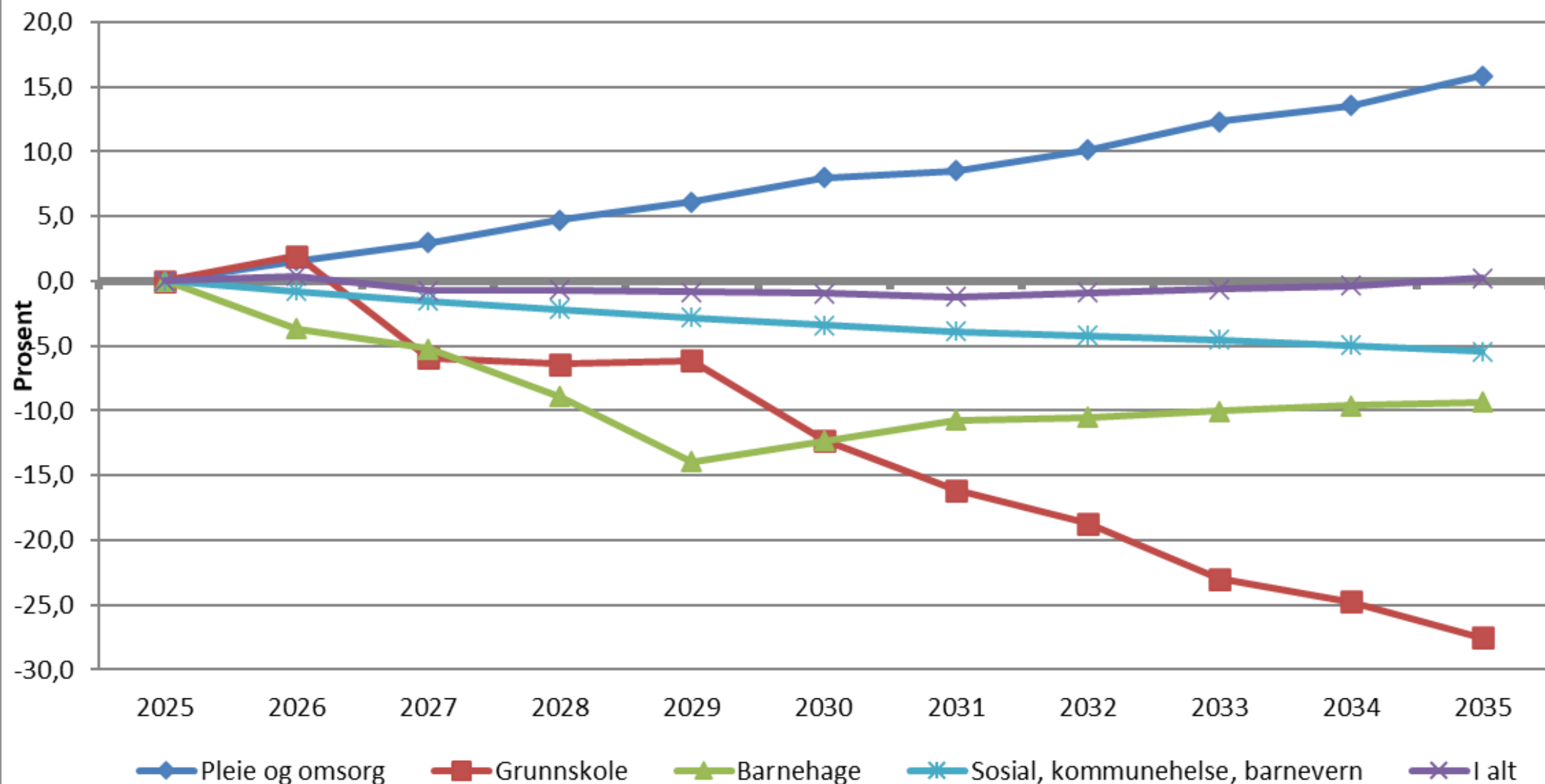
Demografiutvikling mot 2050

Befolkningsfremskriving per 1.1 - standard er SSB - MMMM alternativet og bruk av TBU metode

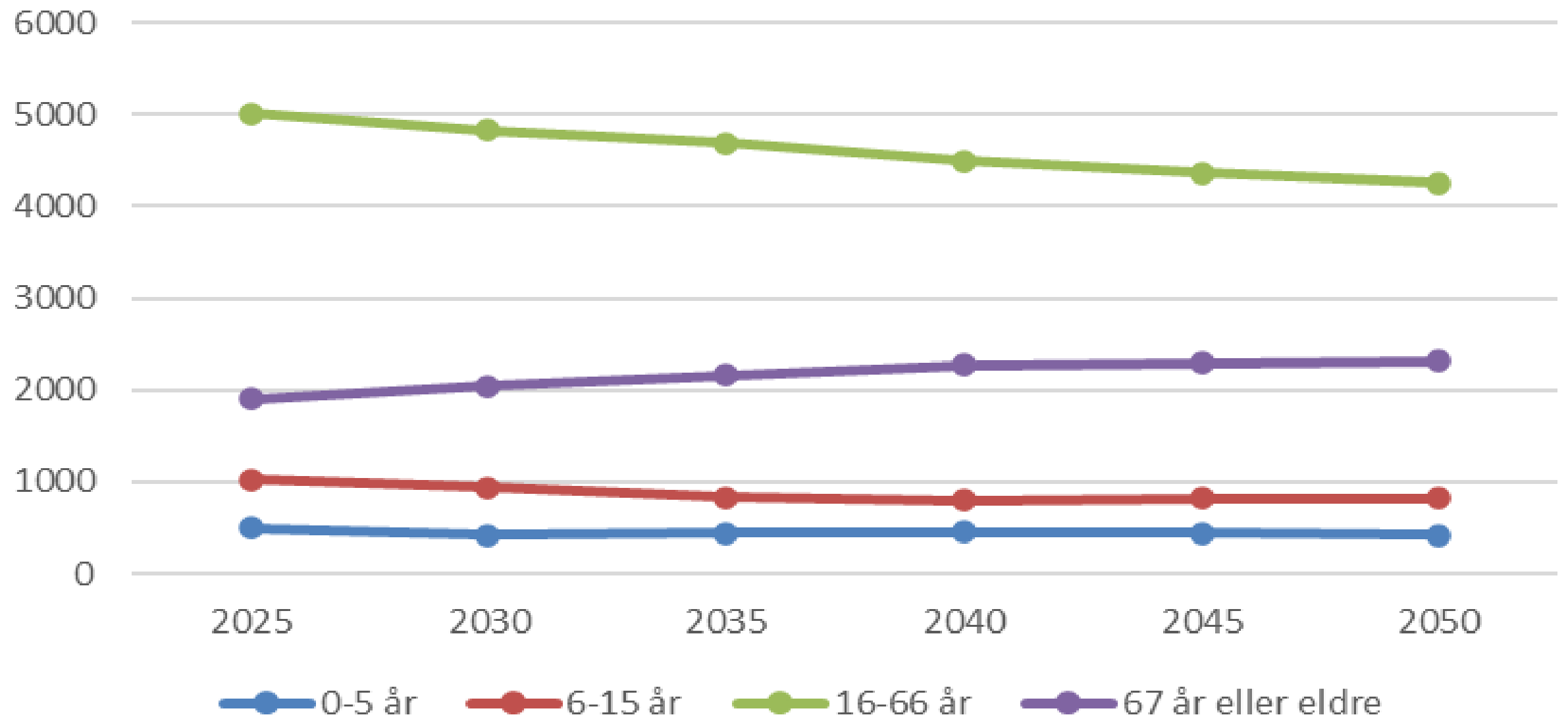
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
0 år	83	83	83	83	83	83	83	83	83	85	85
1-5 år	438	422	415	399	377	384	391	392	394	396	397
6-12 år	712	720	688	675	677	635	617	599	577	573	558
13-15 år	328	334	309	319	319	317	307	307	298	289	284
16-18 år	321	316	331	321	324	304	312	311	310	300	299
19-22 år	394	384	395	385	362	393	375	367	378	360	359
23-24 år	184	166	150	157	169	157	156	160	148	163	161
25-29 år	368	382	393	379	370	370	372	358	362	364	358
30-49 år	1 961	1 926	1 905	1 889	1 868	1 851	1 845	1 841	1 834	1 828	1 808
50-66 år	1 821	1 802	1 780	1 771	1 769	1 783	1 785	1 776	1 748	1 737	1 732
67-79 år	1 272	1 288	1 292	1 292	1 308	1 287	1 273	1 284	1 300	1 292	1 301
80-80 år	522	542	572	593	596	627	651	656	669	686	697
90 år og eldre	113	116	116	122	129	134	132	140	149	153	164
Sum innbyggere	8 517	8 481	8 429	8 385	8 351	8 325	8 299	8 274	8 250	8 226	8 203

Endret utgiftsbehov demografi - kommunen - 2024 - 2034

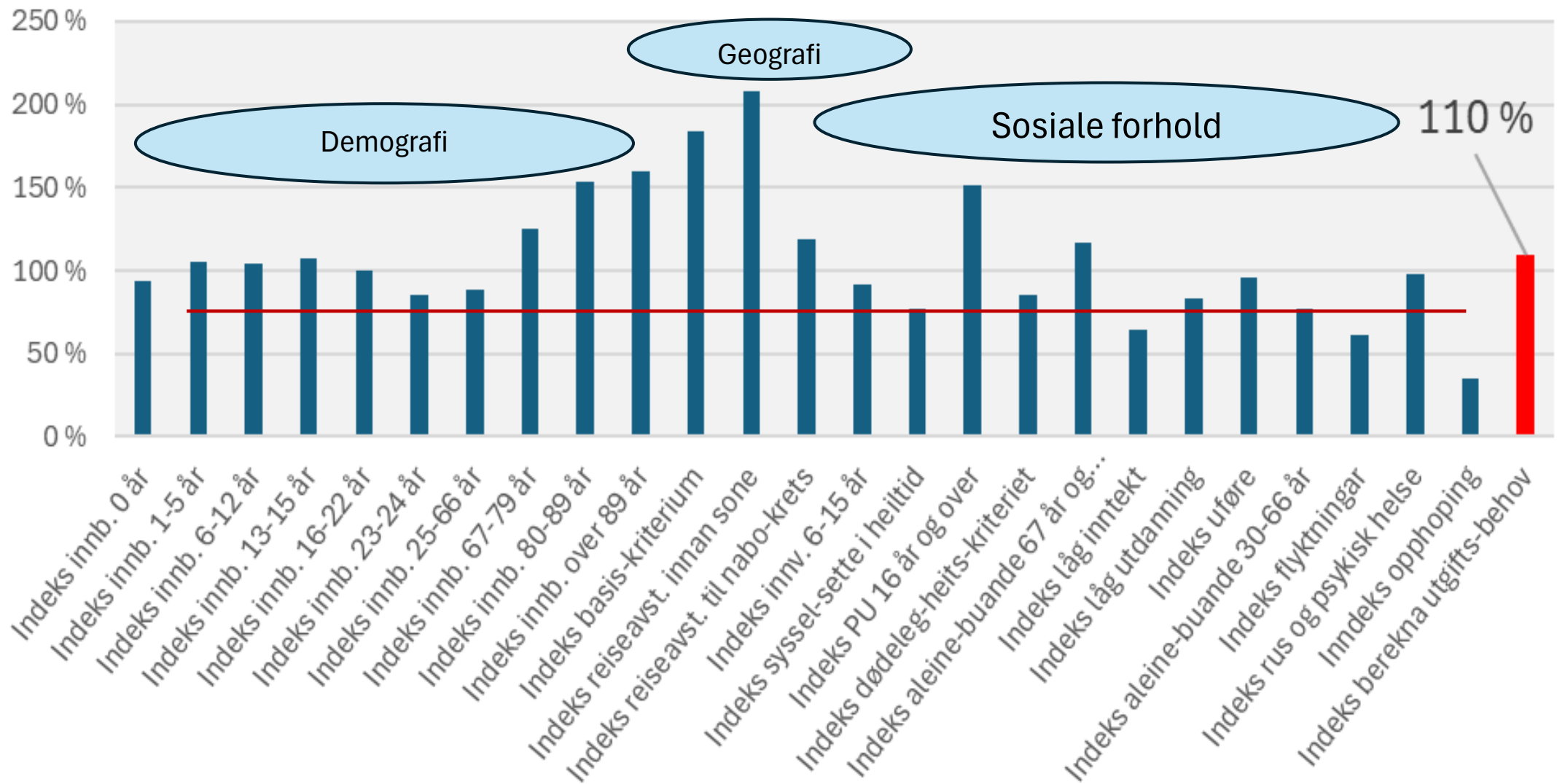
(målt ved inngangen til det enkelte år)

Utvikling mot 2050

Indekskriterer Kvam 2025

Grunnlag for utregning av rammetilskudd

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2024 kroner og endring fra 1.1.2025)

Endring							SUM
utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	KVAM
2026	5 797	2 634	-4 356	-974	236	-428	2 908
2027	5 072	-10 719	-1 906	-479	45	-674	-8 661
2028	6 601	-661	-4 356	-534	-65	-389	596
2029	5 063	384	-5 990	-563	-42	-338	-1 486
2030	6 850	-8 422	1 906	-320	-100	-473	-560
2031	2 003	-5 285	1 906	-169	-120	-391	-2 056
2032	5 808	-3 452	272	-226	9	-268	2 142
2033	8 191	-5 869	545	-287	193	-386	2 388
2034	4 520	-2 417	545	-240	-132	-261	2 015
2035	8 514	-3 793	272	-523	85	-283	4 272
Sum 2026-2035	58 419	-37 601	-11 163	-4 314	109	-3 891	1 559

Detaljer for Kvam kommune

Velg kommune

Kvam

Sammenligne med

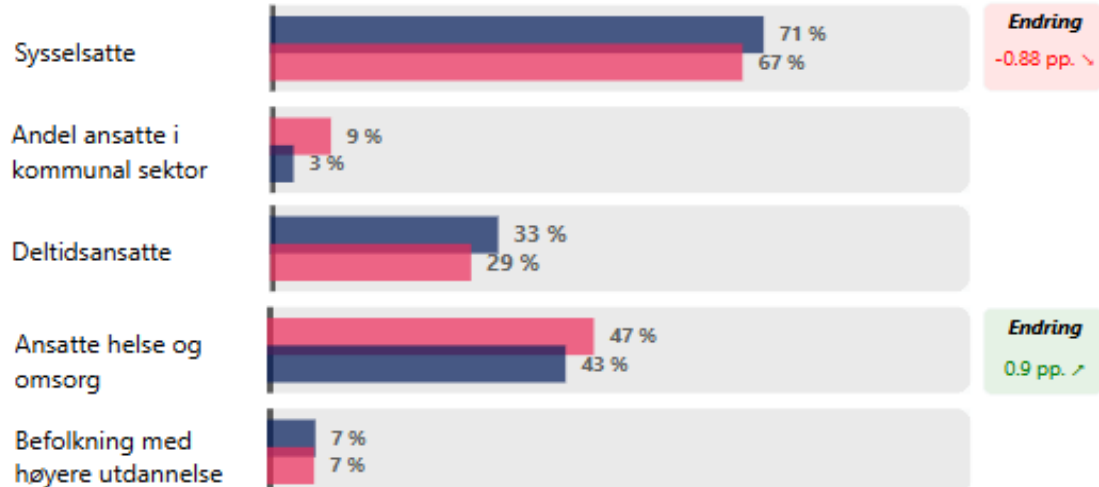
Hele landet

Samme sentralitet (lignende kommuner)

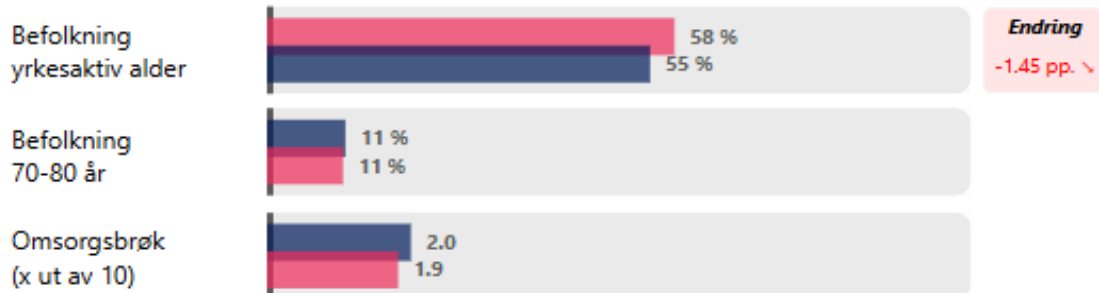
Valgt kommune

Sammenligningsgrunnlag

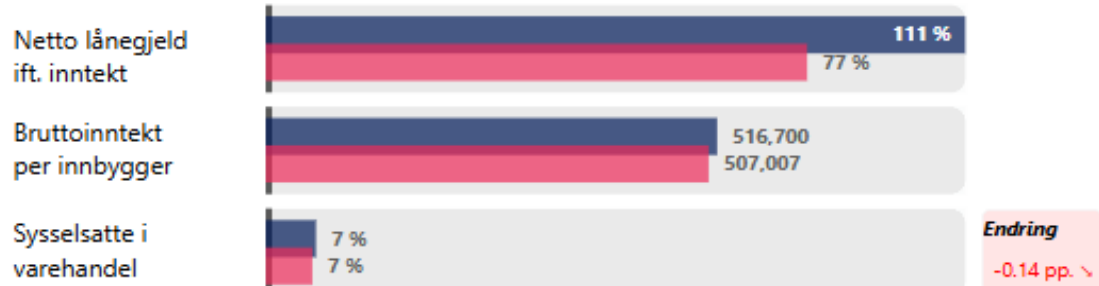
Syssetling og kompetanse

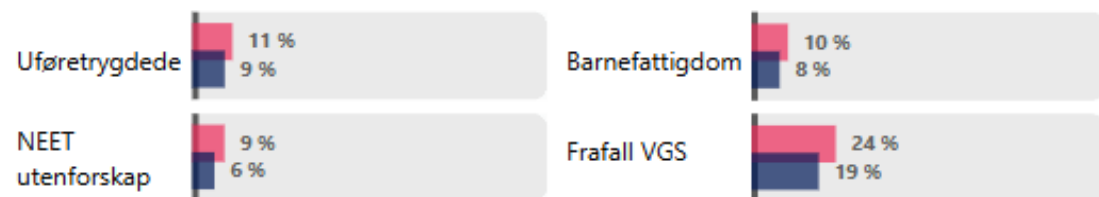
Demografi

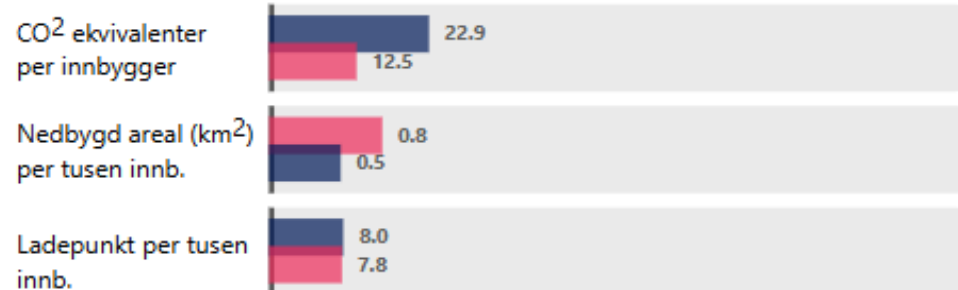
Økonomi

Utenforskap

Klima, natur og miljø

Utenforskap i alderen 20 - 66

	Personer
	2025
	K-4622 Kvam
20-66 år	4 606

**20% av denne aldersgruppen er hverken i arbeid eller utdanning.
Det utgjør 901 personer**

Utenforregnskapet

En person som ikke er i utdanning eller arbeid fra 20 – 66 år:

- Sosialstønad i 46 år: **16. mill**
- Andel av utgifter til fengsel, psykiatri, helsetjenester, livsstilskader, barnevern, spesialundervisning, BUP, osv, osv. Disse personene er kraftig overrepresentert på alle disse områdene, og dette er stipulert til gjennomsnittlig **7 mill** pr. pers.
- SUM samfunnsregnskap: **23 mill** i utgifter i perioden 20 – 66 år.

Kilde: Arne Holte, Folkehelseinstituttet

Ungt utenforskap, alderen 15 – 29 år

	Personer
	2025
	K-4622 Kvam
15-19 år	535
20-24 år	456
25-29 år	368

Selv om det er bare 6 % ungt utenforskap i Kvam, er det 82 ungdommer som hverken er i arbeid eller utdanning

Ifølge Oslo Economic, 2023, utgjør hvert utenforskap i snitt 730.000 i samfunnsutgifter. Til sammen blir det da en årlig sum på 60 mill.

Mye av dette belastes kommunen

Brutto driftsinntekter 2024

Kvam

1 128 237 000,-

Hvordan brukte vi pengene og hva ble resultatet?

Omstillingsbehov – KSKs tilnærming

- Den indekserte verdien av disse tre indikatorene gir et uttrykk på det økonomiske handlingsrommet. Jo høyere verdi jo høyere er det økonomiske handlingsrommet
 - Verdi over 2 indikerer at kommunen betydelig økonomisk handlingsrom
 - Verdi mellom 1 og 2 indikerer at kommunen har et moderat økonomisk handlingsrom
 - Verdi under 1 indikerer at kommunen har et begrenset økonomisk handlingsrom

Begrenset økonomisk handlingsrom

Samlet indikator mindre enn 1

Moderat økonomisk handlingsrom

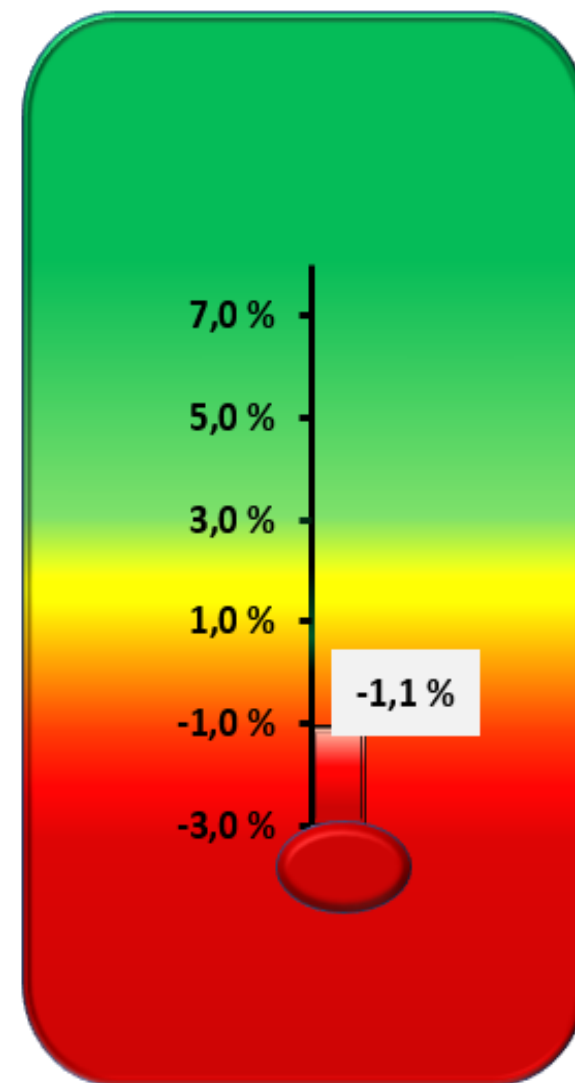
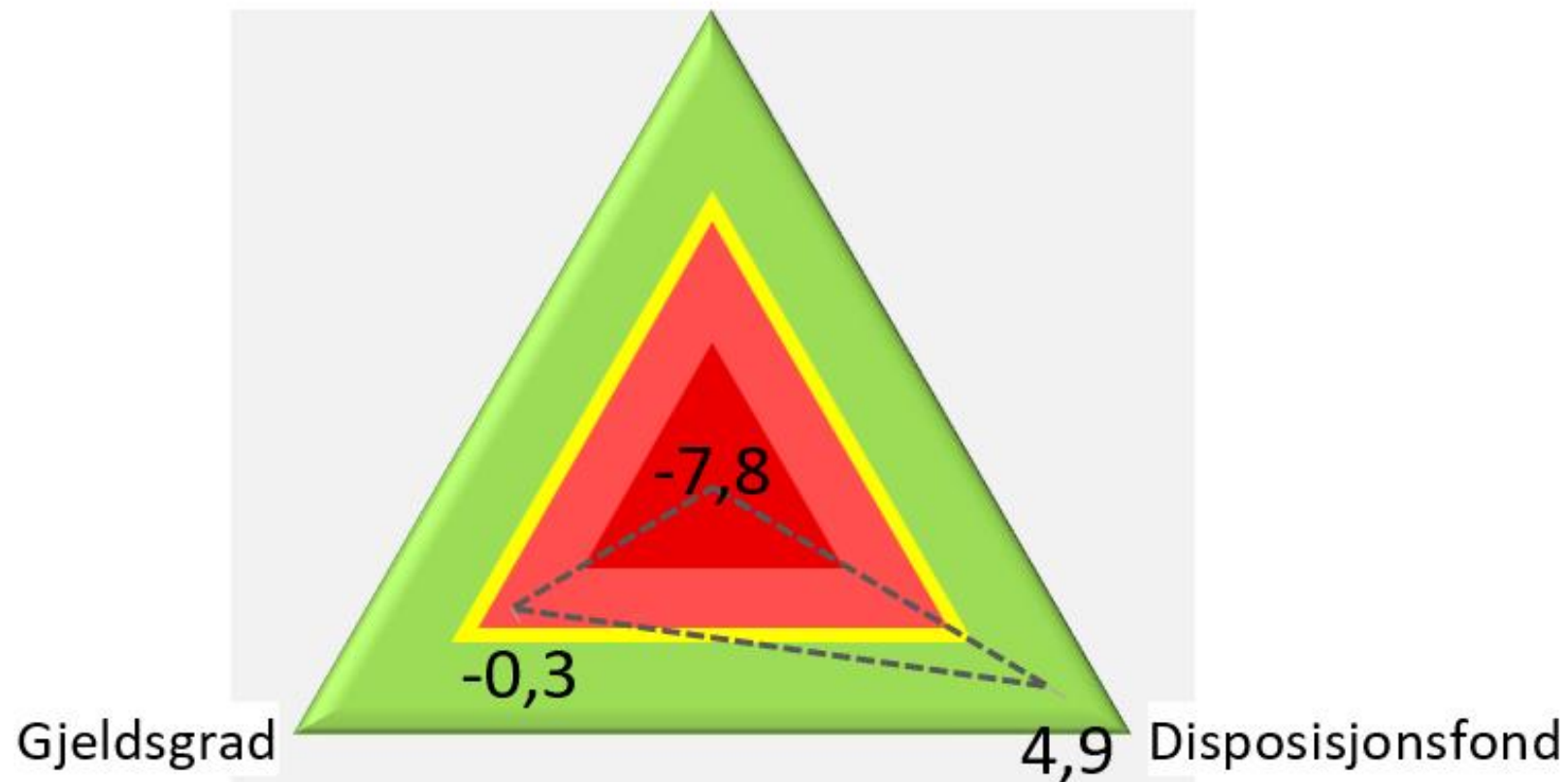
Samlet indikator mellom 1 og 2

Større grad av økonomisk handlingsrom

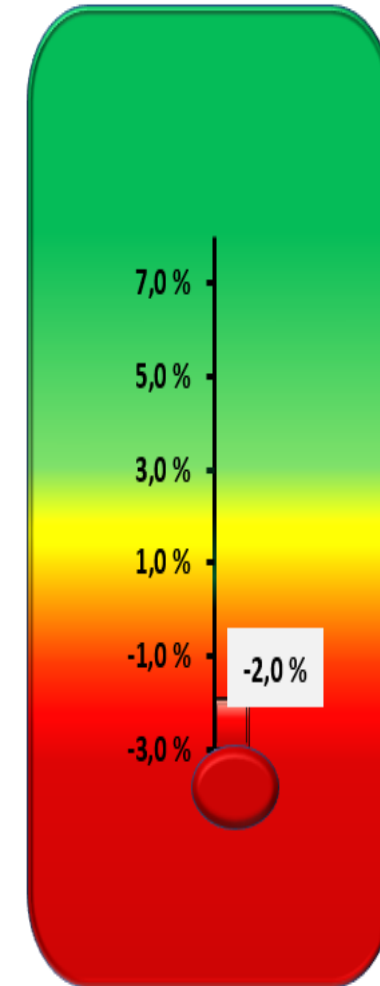
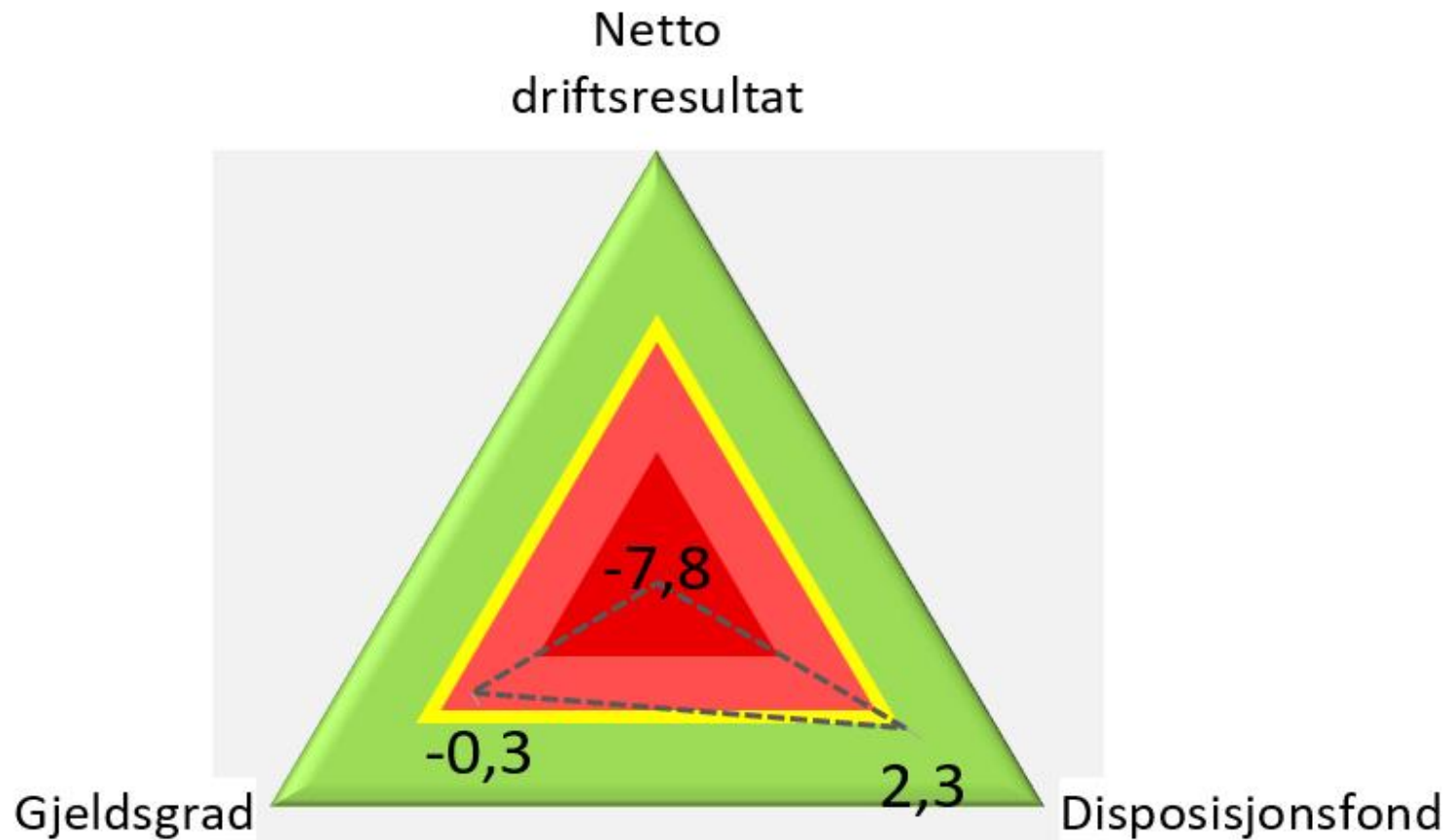
Samlet indikator over 2

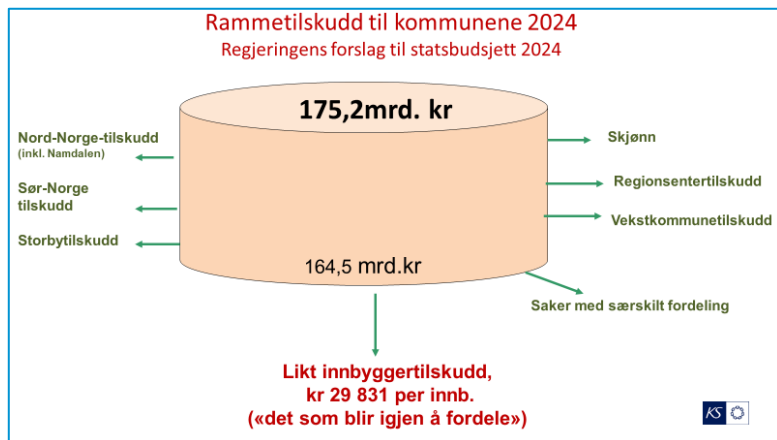
Begrenset handlingsrom
Moderat handlingsrom
Større handlingsrom

Netto
driftsresultat

Resultat 2026?

«Inntekten» pr innbygger
etter utgiftsutjevningen
(det virkelige tilskuddet pr
innbygger)

KOSTNADSNØKKEL 2024

med strukturkriterium

Kostnadsnøkkel	Kostnads- nøkkel 2024	Enhets- beløp kr
Innbyggere 0-1	0,0058	18 912
Innbyggere 2-5	0,1348	211 085
Innbyggere 6-15	0,2527	140 590
Innbyggere 16-22	0,0241	19 024
Innbyggere 23-66	0,1081	12 325
Innbyggere 67-79	0,0605	33 867
Innbyggere 80-89	0,0806	146 423
Innbyggere 90 år og over	0,0403	310 379
Basiskriteriet	0,0163	21 243 027
Sone (bosatt spredt)	0,0103	
Nabo	0,0103	
Landbrukskriteriet	0,0019	
Innvandrere 6-15 år, ekskl. Skandi	0,0067	49 341
Flyktninger uten integreringstilskud	0,0078	15 750
Dødelighetskriteriet	0,0474	416 634
Antall barn 0-15 år med enslige fo	0,0168	56 051
Lavinntektskriteriet	0,0105	13 167
Uføre 18-49 år	0,0060	17 631
Opphopningsindeks	0,0088	
Aleneboende	0,0180	12 496
PU 16 år og over	0,0507	900 504
Ikke gifte 67 år og over	0,0474	43 711
Andel barn 1 år uten kontanstøtte	0,0163	142 229
Antall innbyggere med høyere utda	0,0179	4 177
Sum	1,0000	

Et stort merforbruk i 2024

Finansielle nøkkeltall

Kommunens driftsutgifter per innbygger [⌘]

2024

142 683 kroner

Kommunens driftsinntekter per innbygger [⌘]

2024

132 469 kroner

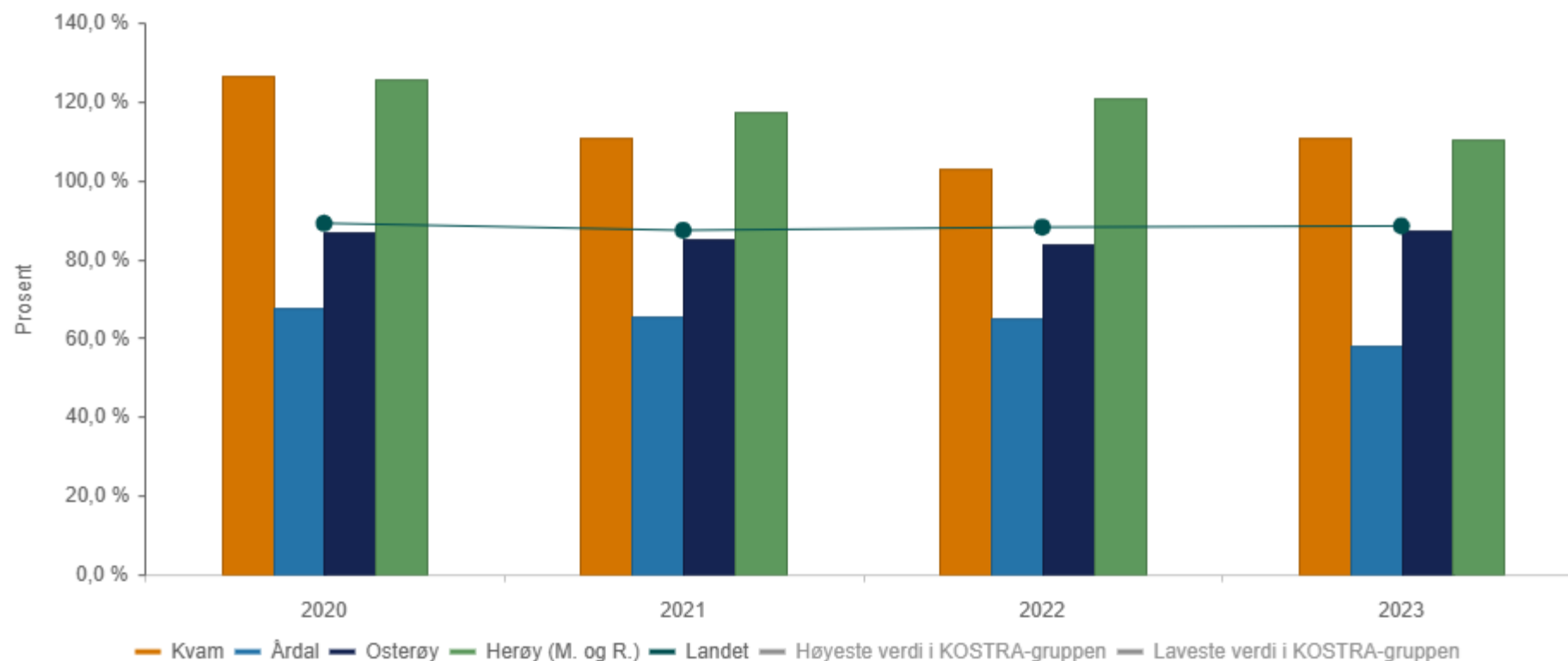
Kilde

Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå

Netto driftsresultat, utvikling over tid

	Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
4622 Kvam	.	.	.	.	1,3	7,0	7,4	0,8	-7,8
1238 Kvam (-2019)	2,2	2,4	4,7	2,0	.	.	.	.	.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

I 2024:
111,5 %

	2020	2021	2022	2023
Kvam	126,6 %	110,6 %	102,9 %	110,6 %
Årdal	67,6 %	65,5 %	64,9 %	58,1 %
Osterøy	86,9 %	84,9 %	83,8 %	87,4 %
Herøy (M. og R.)	125,4 %	117,5 %	121,0 %	110,4 %
Landet	89,1 %	87,3 %	88,1 %	88,4 %

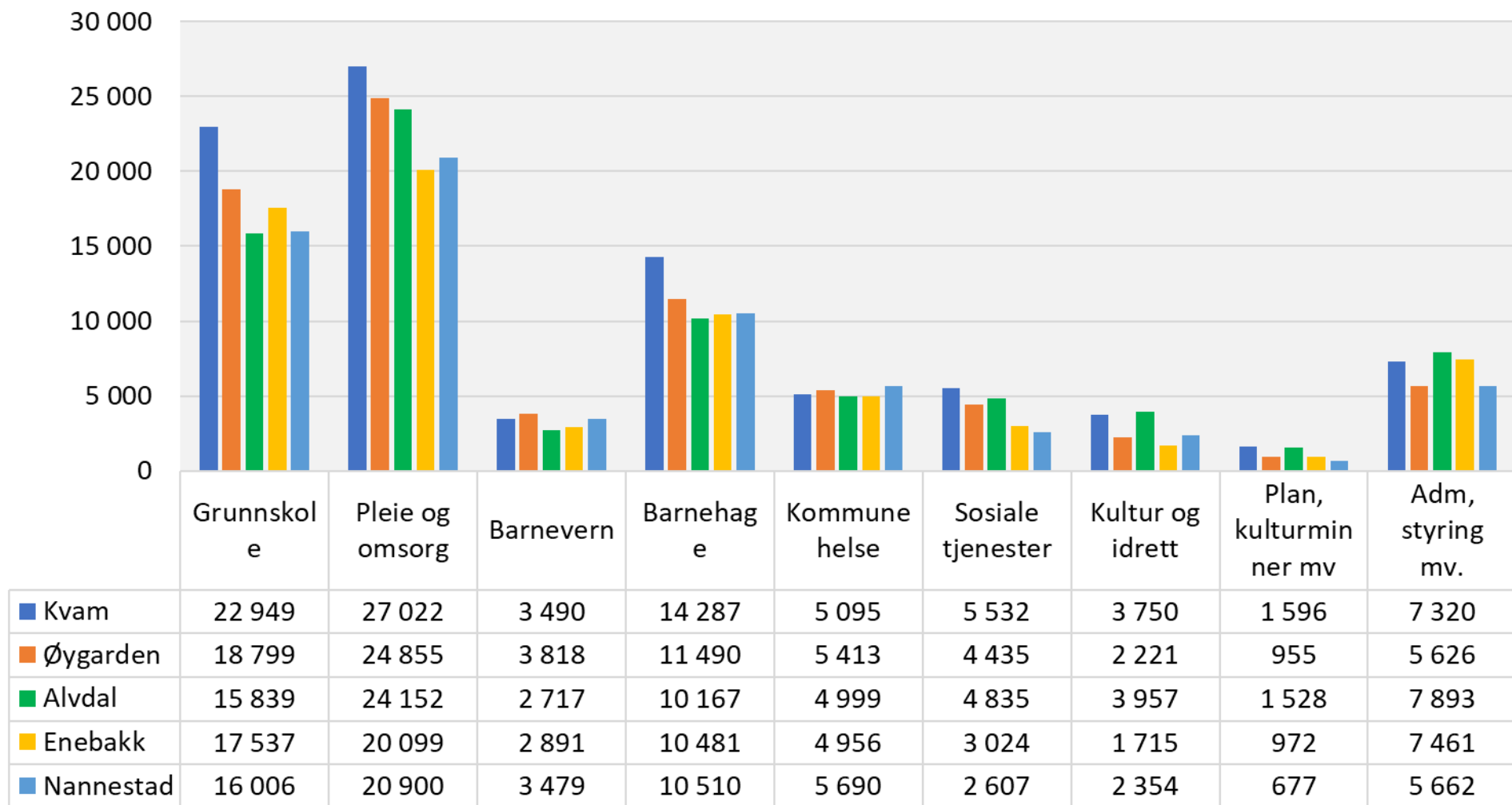
Renteutgifter

	2020	2021	2022	2023	2024
4622 Kvam					
Netto lånegjeld					
Beløp (1000 kr)	1 122 070	1 141 299	1 232 880	1 233 760	1 258 099
Renter (netto)					
Beløp (1000 kr)	.	.	.	.	41 044

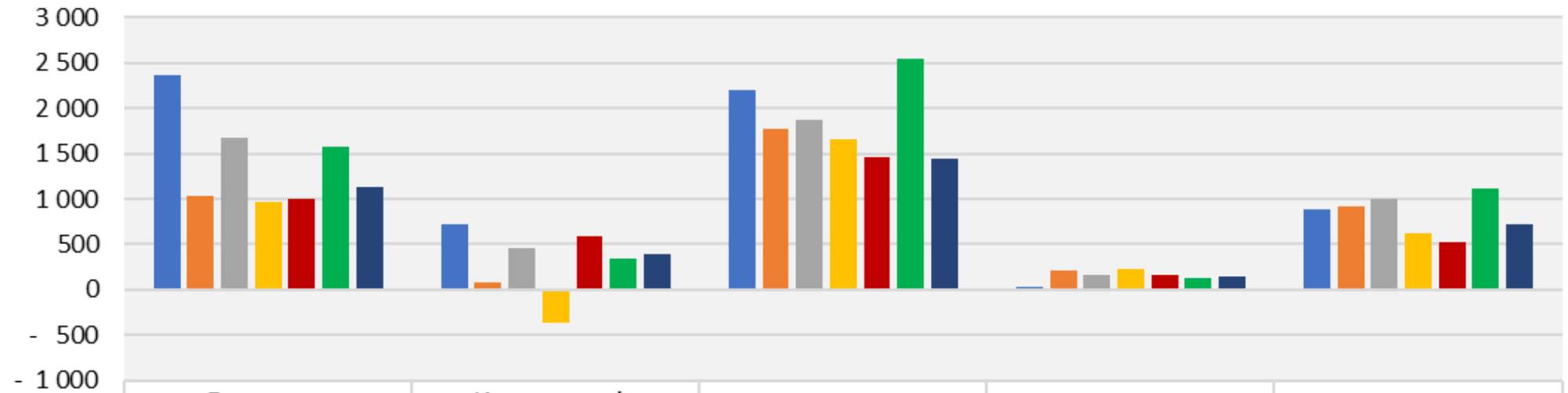
Teoretisk omstillingspotensial Kvam kommune

Tjeneste	Øygarden	Alvdal	Enebakk	Nannestad	Kgr.05	Landet uten Oslo
Grunnskole	35	61	46	59	31	40
Pleie og omsorg	18	24	59	52	22	11
Barnevern	-3	7	5	0	4	6
Barnehage	24	35	32	32	24	28
Kommunehelse	-3	1	1	-5	-1	4
Sosiale tjenester	9	6	21	25	8	9
Kultur og idrett	13	-2	17	12	1	5
Plan, kulturminner mv	5	1	5	8	2	4
Adm, styring mv.	14	-5	-1	14	-2	12
Brann og ulykkesvern	11	6	12	12	7	11
Kommunale boliger	5	2	9	1	3	3
Samferdsel	4	3	5	6	-3	6
Landbruk	-2	-1	-2	-1	-1	-1
Kirke	-0	-1	2	3	-2	1
Total (korrigert for næring og konsekjonskraft)	133	136	213	218	94	138

Netto driftsutgifter i kroner per innbygger, korrigert for utgiftsbehov, etter tjeneste (2023)

Netto driftsutgifter per innbygger, "andre områder" (2024)

	Brann og ulykkesvern	Kommunale boliger	Samferdsel	Landbruk	Kirke
■ Kvam	2 372	721	2 192	22	878
■ Øygarden	1 031	83	1 765	205	924
■ Alvdal	1 666	463	1 872	158	1 002
■ Enebakk	959	- 373	1 660	223	624
■ Nannestad	1 004	591	1 456	163	522
■ Kgr.05	1 581	336	2 546	135	1 118
■ Landet uten Oslo	1 138	386	1 450	140	723

Hva hvis vi investerer mer? F.eks. nytt Helsehus (300 mill.)

Anslag basert løpetid på 40 år, rente på 4 % og serielån

Årlig avdrag: 7,500,000 kr

Renteutgifter første år: 12 mill. kroner

Totale kapitalkostnader første år: 19, 5 millioner kroner.

Kostandene slår inn i driftsregnskapet (netto finansutgifter).

Isolert sett innebærer dette en belastning på netto driftsresultat på 19,5 mill. / 1 128 mill. (brutto driftsinntekter) = - 1,7 prosent

	2019 – 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023 - 2024
Turnover	11%	9,7%	12,1%	8,2%	8,9%

	Kvinner	Menn
Gjennomsnittsalder	44,2	46,2
Avgangsalder	63,6	63

Heltidsandel

45,50 %

PAI-registeret

Gjennomsnittlig
stillingsstørrelse

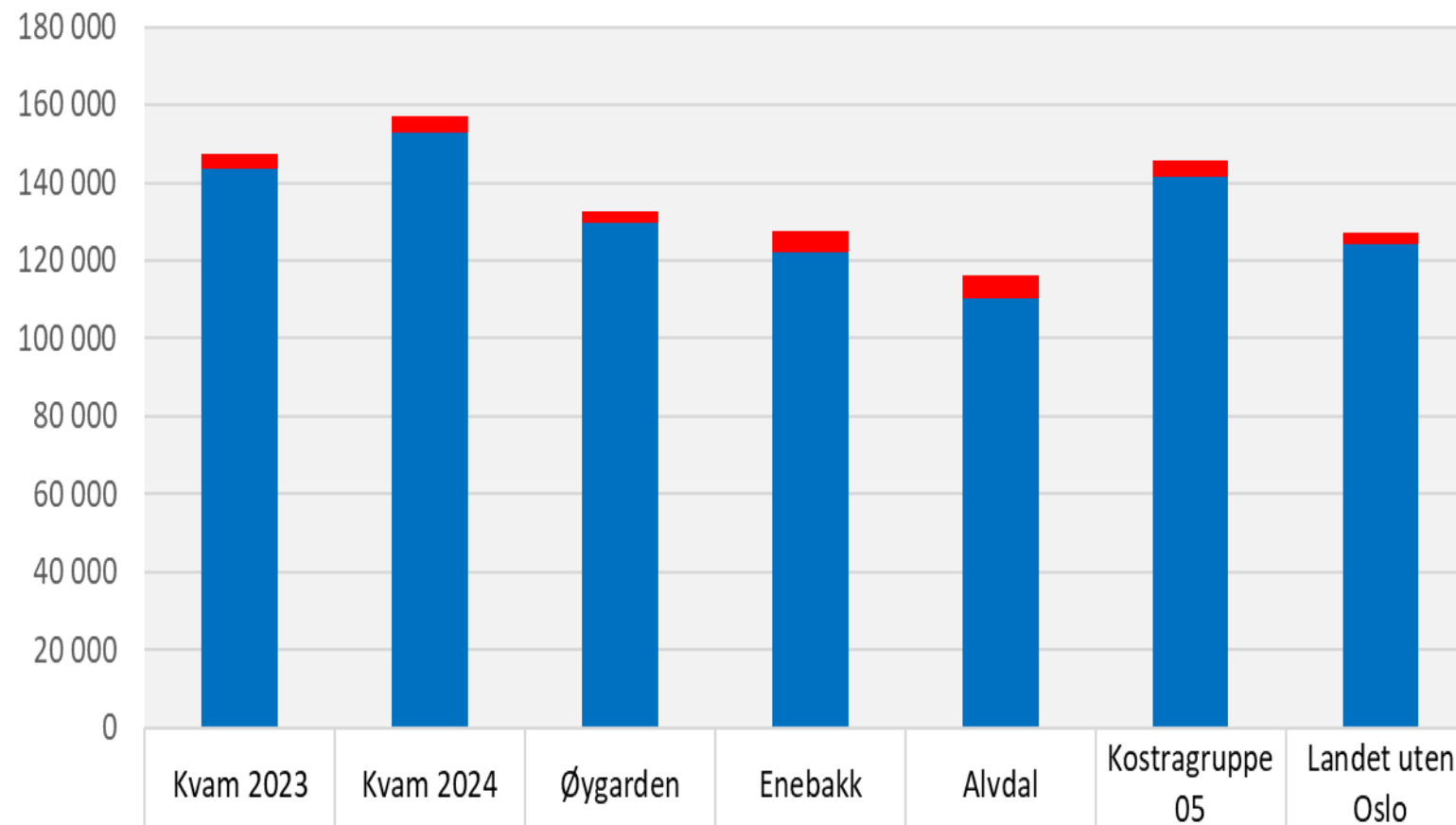
78,40 %

PAI-registeret

Oppvekst

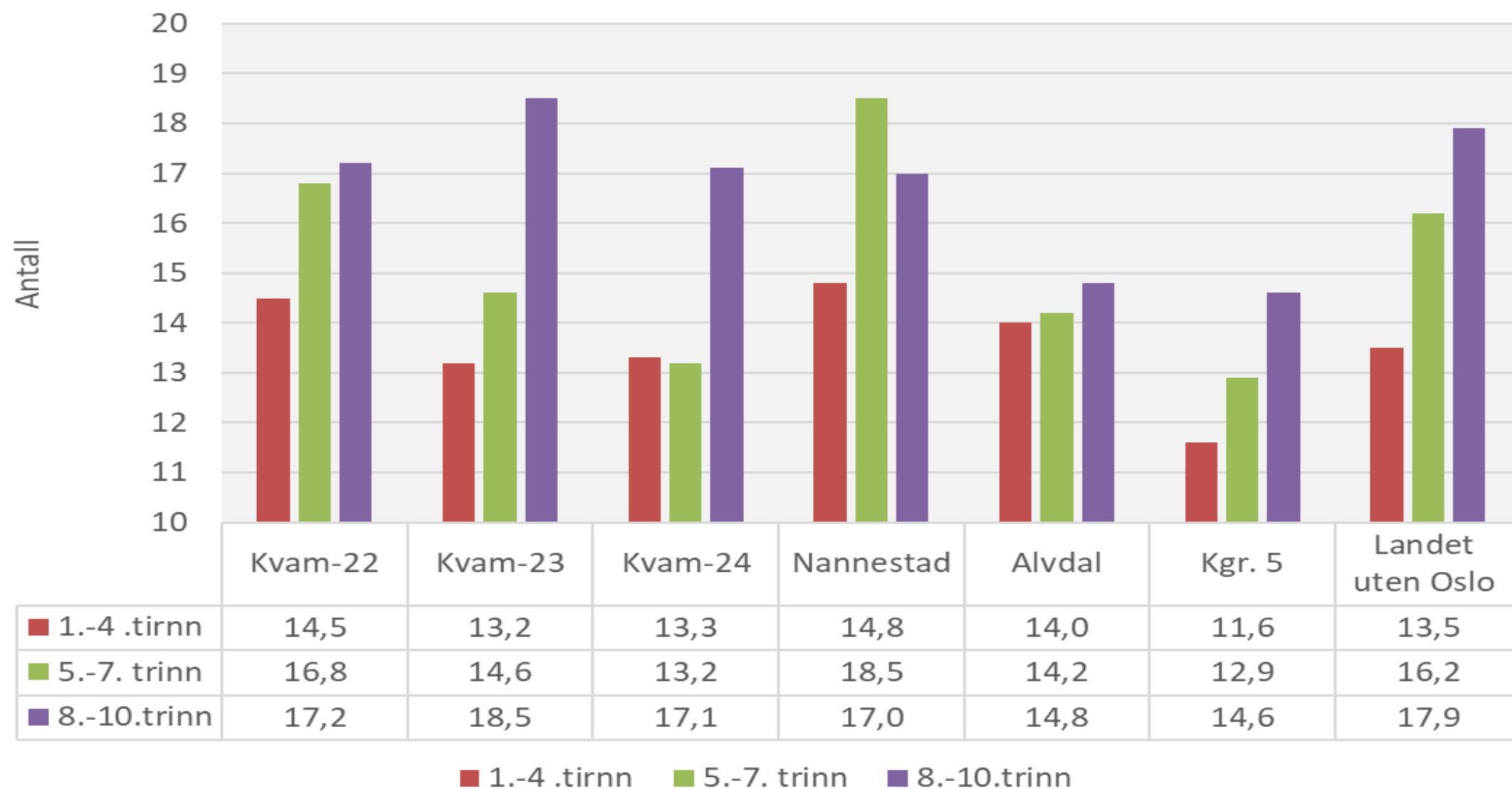
Netto driftsutgifter grunnskole og skoleskyss

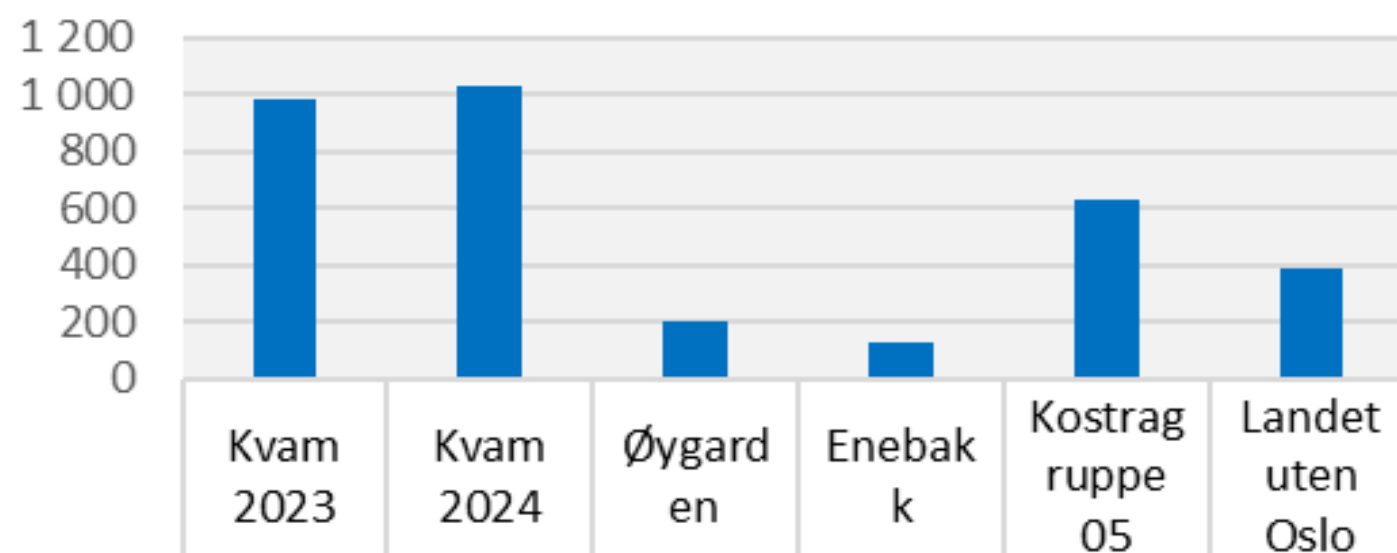
■ Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år **)

■ Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år korrigert for elever i private skoler (B)

Antall elever per lærer i ordinær undervisning i grunnskolen, etter trinn

Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger

■ Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger

Kvam
2023

Kvam
2024

Øygarden

Enebakk

Kostragruppe
05

Landet
uten
Oslo

985

1 035

202

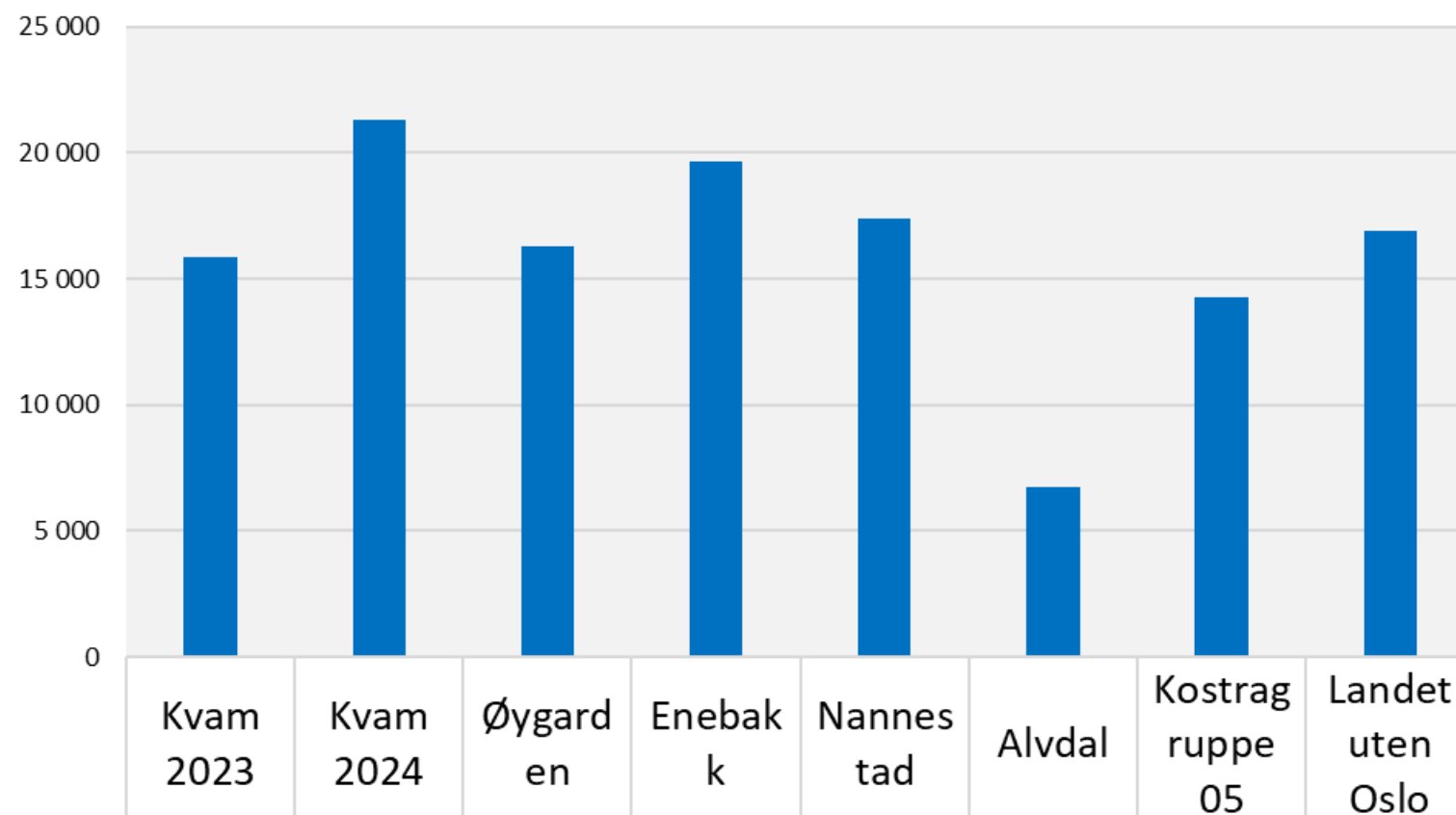
126

629

390

■ Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger

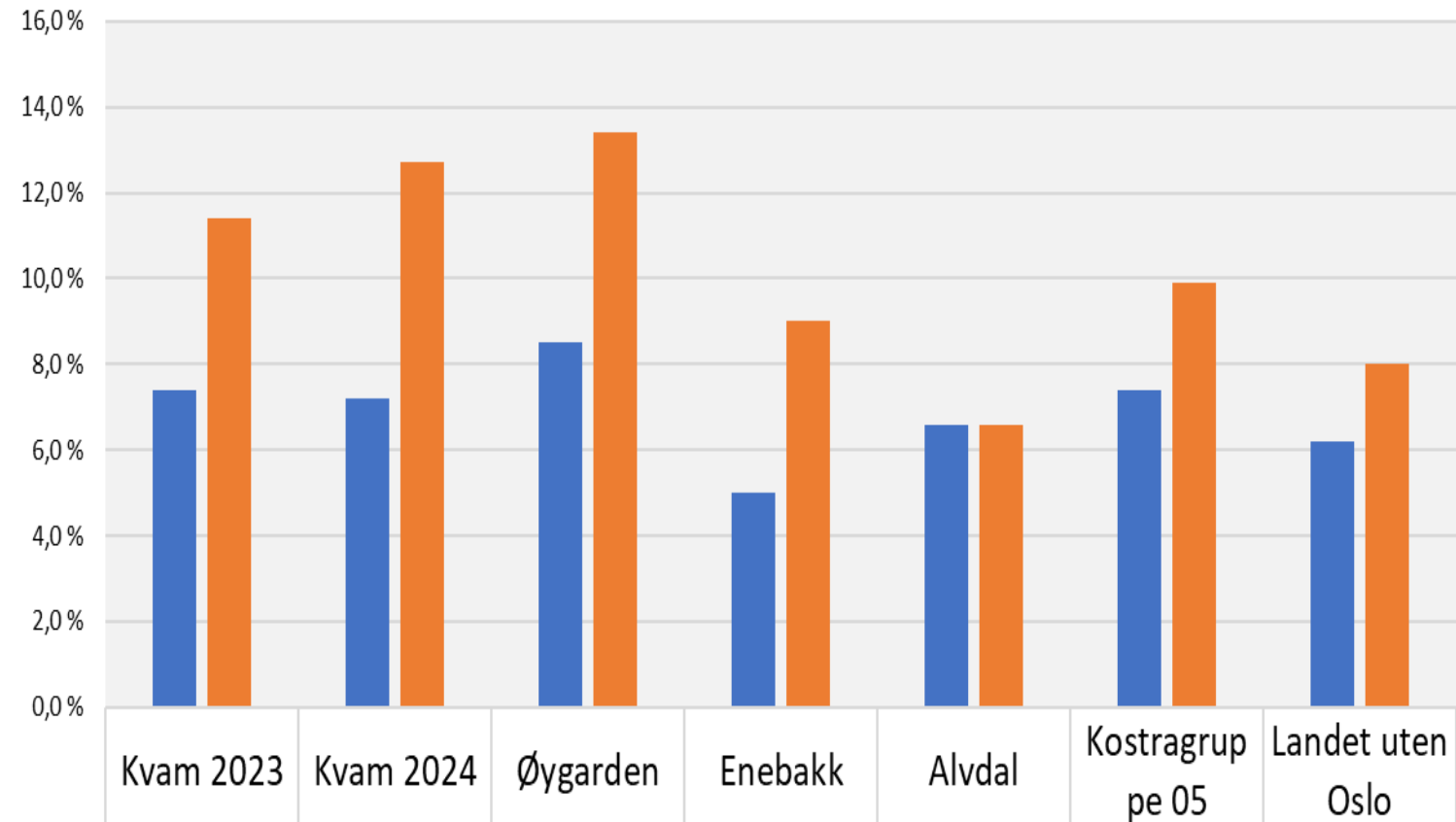
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år **)

■ Netto driftsutgifter til
skolefritidstilbud (215), per
innbygger 6-9 år **)

Kvam 2023	Kvam 2024	Øygard en	Enebak k	Nannes tad	Alvdal	Kostrag ruppe 05	Landet uten Oslo
15 825	21 304	16 287	19 672	17 414	6 766	14 253	16 881

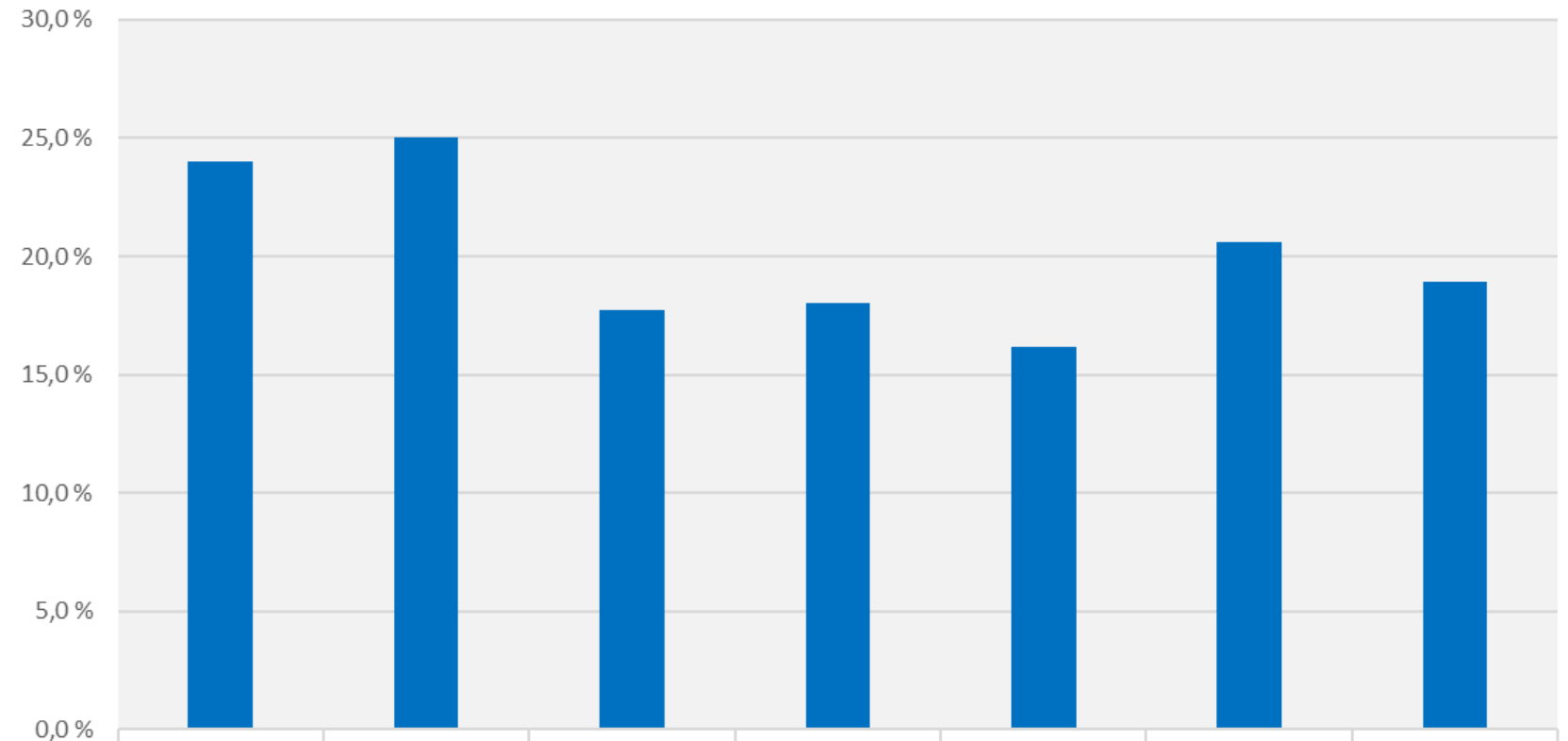
Andel elever med spesialundervisning og andel med særskilt norskopplæring

■ Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring

■ Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt

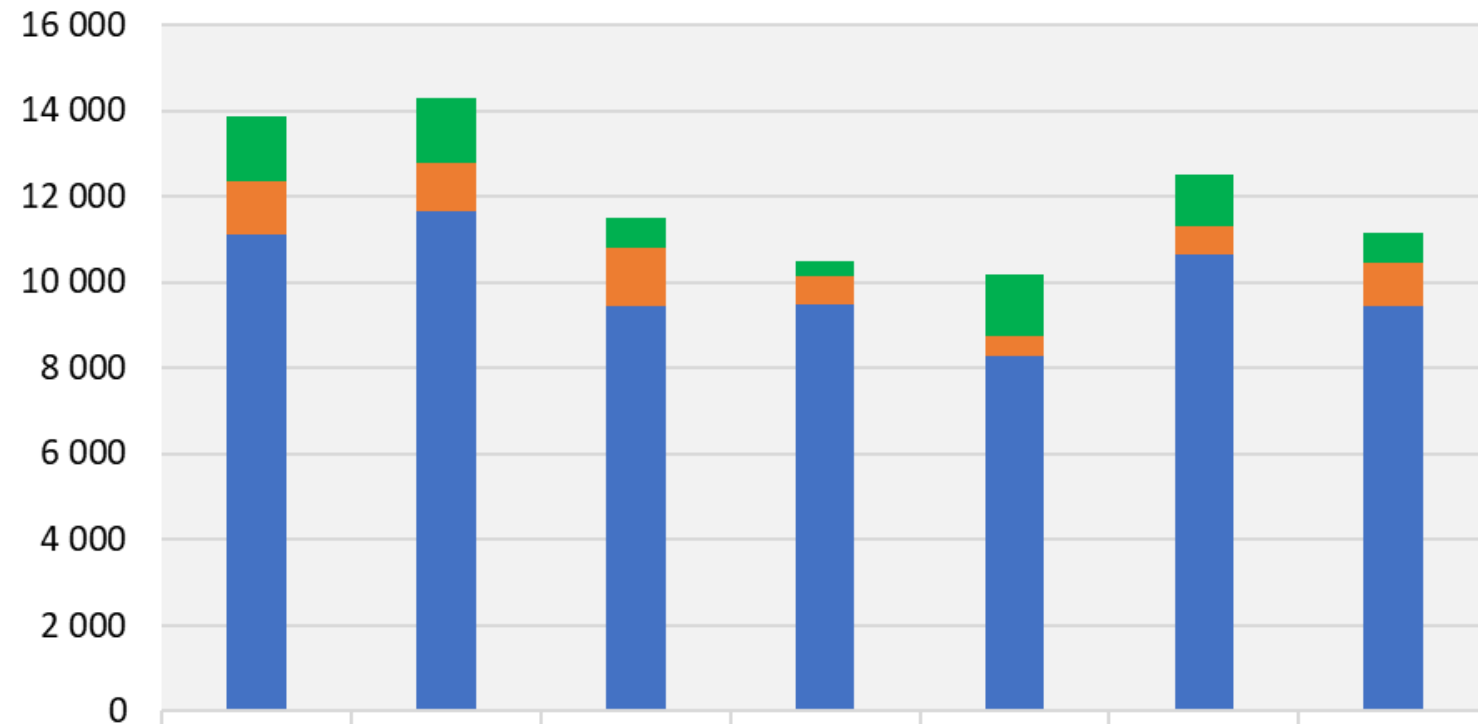
■ Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt

Kvam 2023	Kvam 2024	Øygarden	Enebakk	Alvda	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
24,0 %	25,0 %	17,7 %	18,0 %	16,2 %	20,6 %	18,9 %

Økonomisk effekt ved reduksjon av ITO med økt terskel for vedtak

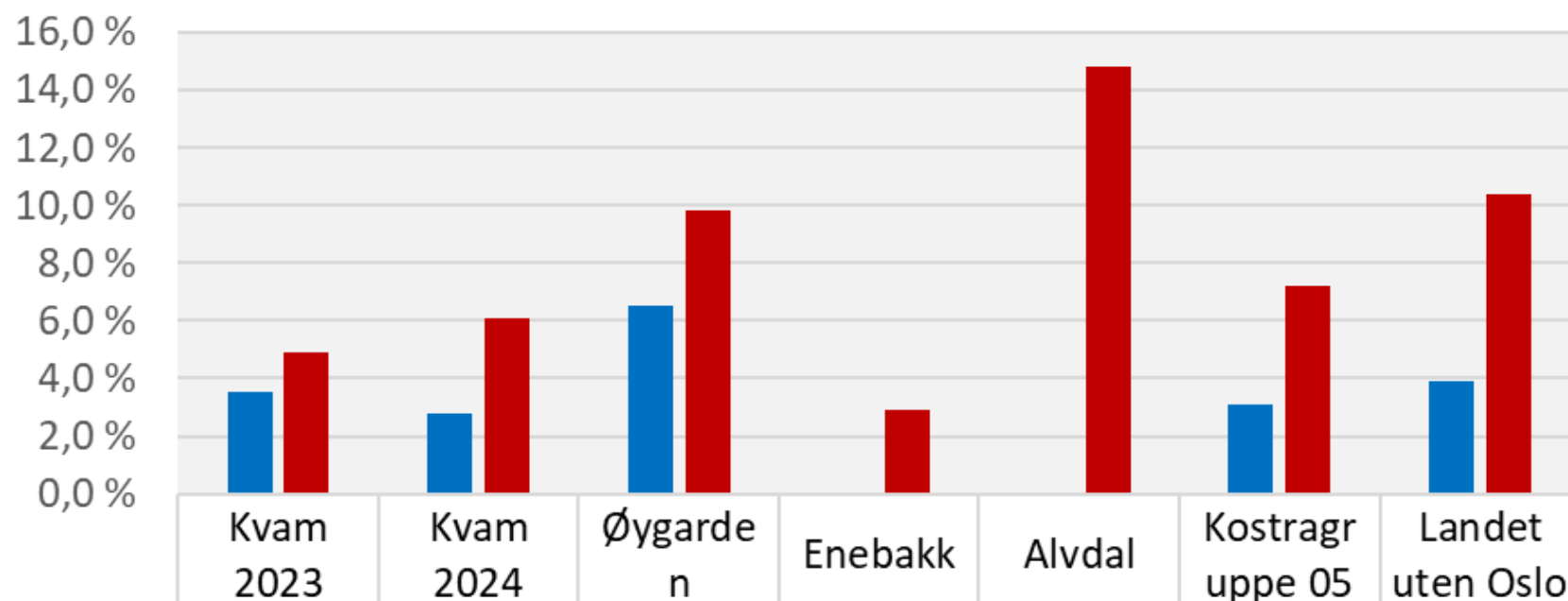
Andel lærerårsverk ITO 2024	Anslag lønnskostnader ITO	Andel lever med ITO	Ett prosentpoeng reduksjon
25,0 %	35 944 500	12,7 %	2 830 276

Netto driftsutgifter til barnehagedrift (f. 201), styrket tilbud (f.211) og barnehagelokaler (f.221). Kroner per innbygger, korrigert for utgiftsbehov.

Netto driftsutgifter per innbygger (221) førskolelokaler og skyss	1 517	1 493	680	325	1 421	1 225	695
Netto driftsutgifter per innbygger (211) styrket tilbud til førskolebarn	1 223	1 145	1 356	684	484	636	986
Netto driftsutgifter per innbygger (201) førskole	11 110	11 649	9 452	9 473	8 262	10 657	9 451

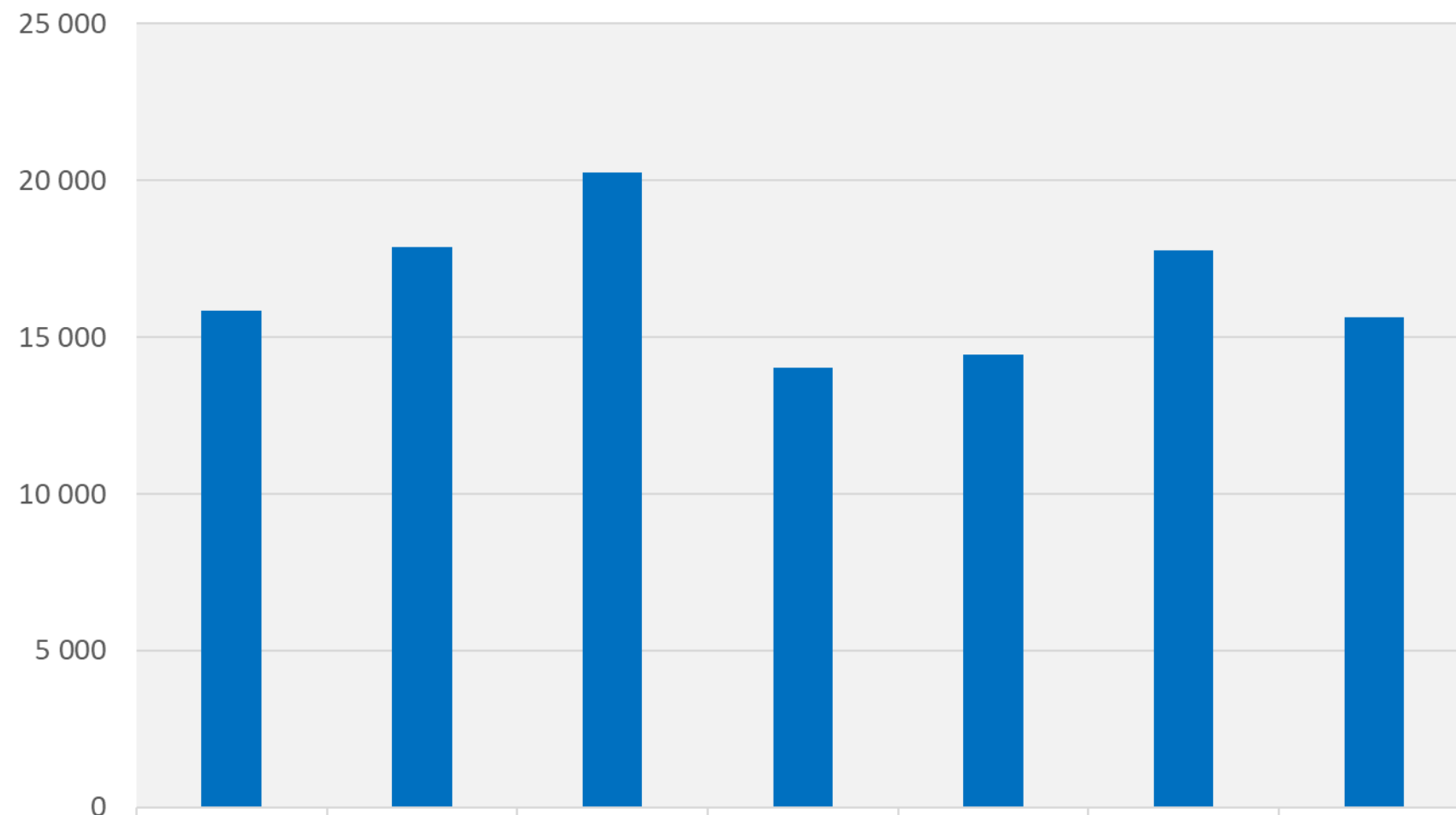
Andel barn i bhg med spesialpedagogisk hjelp eller ekstra ressurser til styrket tilbud

■ Andel barn i kommunale barnehager som får spesialpedagogisk hjelp (prosent)

■ Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager (prosent)

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten, korrigert for utgiftsbehov

■ Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten

Kvam 2023

15 840

Kvam 2024

17 884

Øygarden

20 242

Enebakk

14 036

Alvdal

14 461

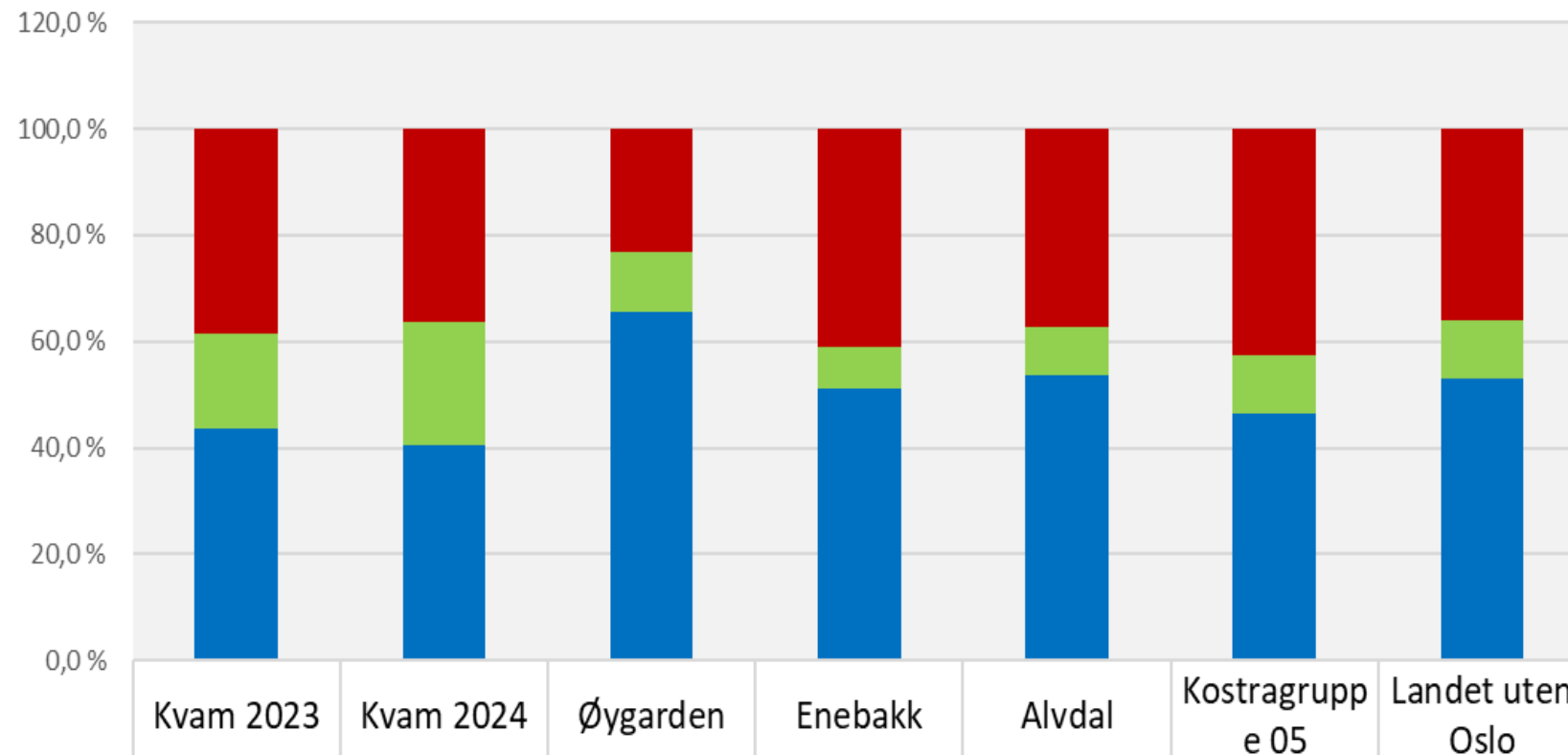
Kostragrupp
e 05

17 757

Landet uten
Oslo

15 625

Andel av samlede netto driftsutgifter til barnevern fordelt på funksjoner

■ Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)

■ Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (f.251)

■ Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)

Kvam 2023

Kvam 2024

Øygarden

Enebakk

Alvdal

Kostragruppe 05

Landet uten Oslo

38,5 %

36,3 %

23,4 %

41,1 %

37,3 %

42,6 %

35,8 %

17,8 %

23,4 %

11,0 %

7,9 %

9,2 %

10,9 %

11,1 %

43,7 %

40,4 %

65,7 %

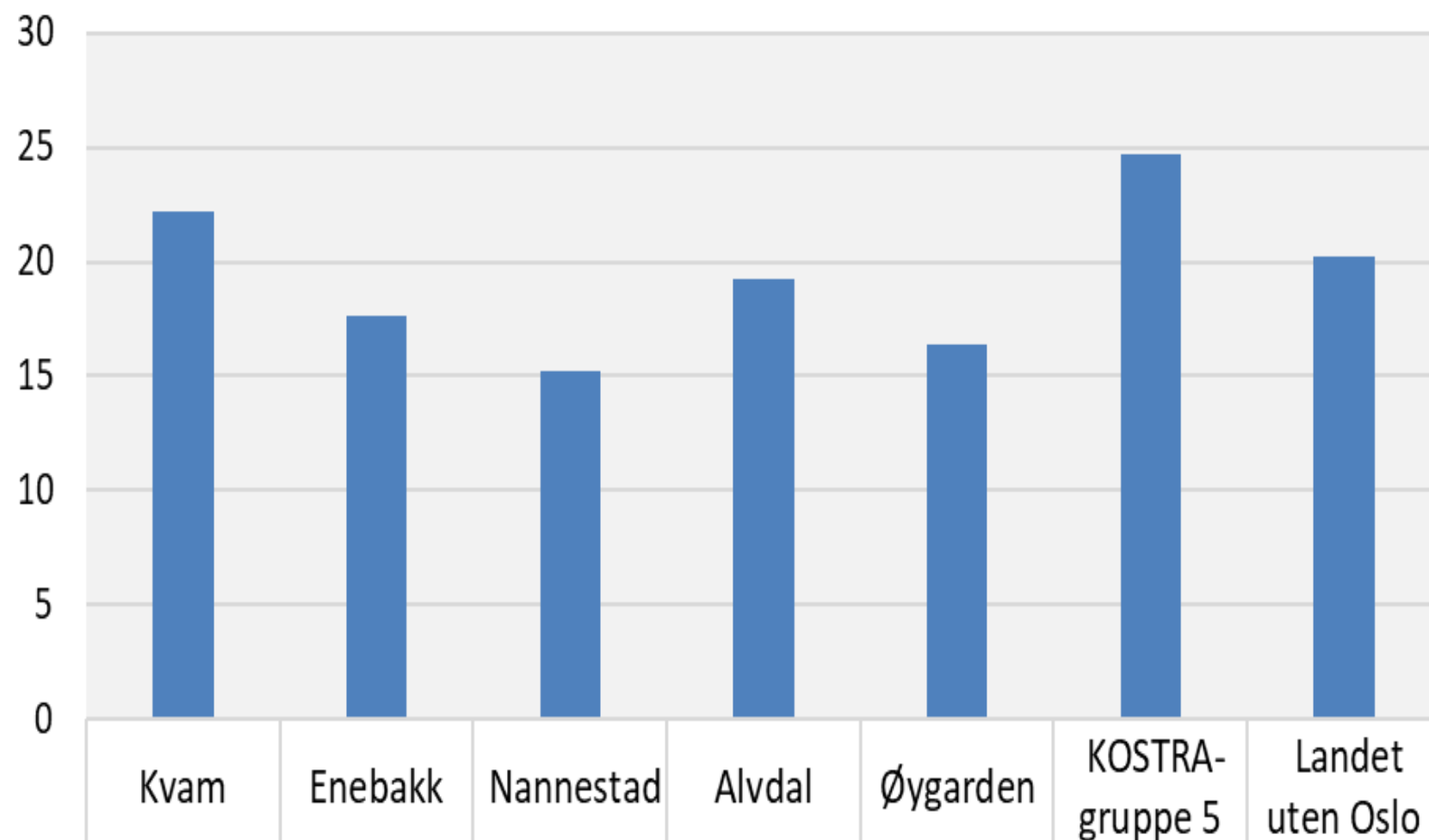
51,0 %

53,5 %

46,4 %

53,0 %

Skolelokaler per elev

■ 222 Skolelokaler

22

18

15

19

16

25

20

Utgifter pr. kvm pr. år

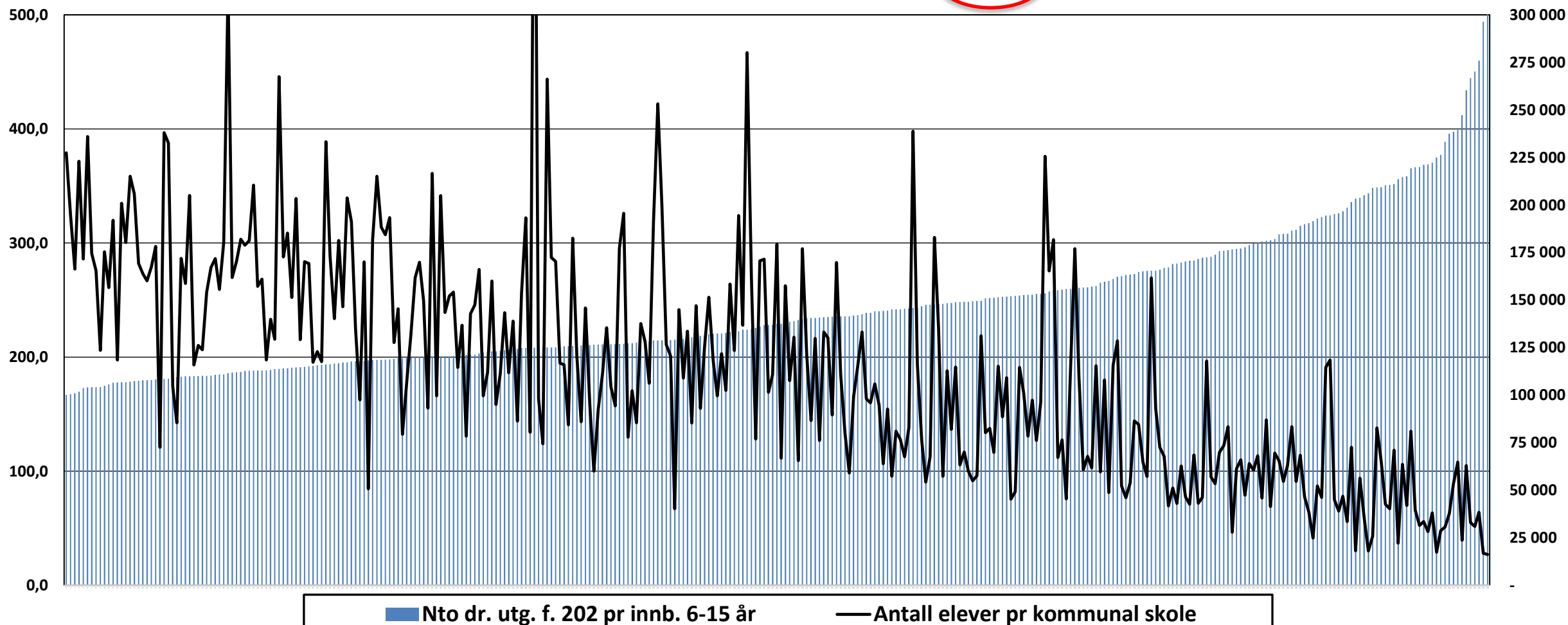
		4622	3220	3238	3428	4626	EKG05 KOSTRA- gruppe 5	EAKUO Landet uten Oslo
		Kvam	Enebakk	Nannestad	Alvdal	Øygarden		
221 Barnehagelokaler og skyss	Energiutgifter	186,4	216,5	172,6	174,1	213,9	162,7	169,0
	Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter	147,9	1,5	202,3	180,0	40,5	166,4	177,3
	Utgifter til renholdsaktiviteter	587,8	293,1	215,7	351,0	560,9	389,4	356,0
	Utgifter til driftsaktiviteter	1335,4	801,9	918,8	917,0	1241,7	1098,0	1040,5
	Utgifter til (fylkes)kommunal eiendomsforvaltning, eide bygg	2582,5	1332,3	2011,6	1303,5	1747,4	1871,1	1917,1
222 Skolelokaler	Energiutgifter	144,9	166,4	202,1	116,5	176,6	143,2	135,9
	Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter	113,6	57,3	93,8	58,1	119,2	121,8	107,1
	Utgifter til renholdsaktiviteter	240,9	302,3	184,8	206,1	295,2	230,6	214,7
	Utgifter til driftsaktiviteter	609,7	859,0	744,8	532,1	780,9	738,0	666,2
	Utgifter til (fylkes)kommunal eiendomsforvaltning, eide bygg	1257,0	1448,6	1377,9	985,9	1459,7	1343,4	1301,9

$$1040 \times 22 \times 1257 = 28\,760\,160$$

$$1040 \times 18 \times 1257 = 23\,531\,040$$

Utgifter følger skolestørrelse?

KOSTRA 2024, tall pr 17.03.25, N = 335, $r = -0,66$

R = - 0,66 betyr at det er en ganske sterk statistisk samvariasjon mellom nto. dr.utg pr innb. 6-15 år og antall elever pr skole (skolestørrelse)

Er det sammenheng mellom trinnstørrelse på 5. trinn og resultater på nasjonale prøver 5. trinn?

Norge:

Elever

2024

Engelsk

Lesing

Regning

Trinnstr. 5. trinn:

Nivå 1

Nivå 2

Nivå 3

Nivå 1

Nivå 2

Nivå 3

Nivå 1

Nivå 2

Nivå 3

1-10 elever

28,6

50,6

20,8

30,8

48,8

20,4

30,3

48,2

21,5

11-20 elever

27,5

50,5

22,0

32,2

46,9

20,9

31,3

48,2

20,4

21-40 elever

23,4

51,4

25,2

29,0

47,8

23,2

30,1

48,0

21,9

41-60 elever

21,9

51,4

26,7

25,9

47,5

26,6

28,1

47,1

24,8

Mer enn 60 elever

20,6

50,9

28,5

23,6

45,3

31,1

26,1

46,0

28,0

Ja, vi ser at det er det er en høyere andel elever som ligger på lavt nivå (nivå 1) når trinnstr. er små...

Refleksjonsstopp 2

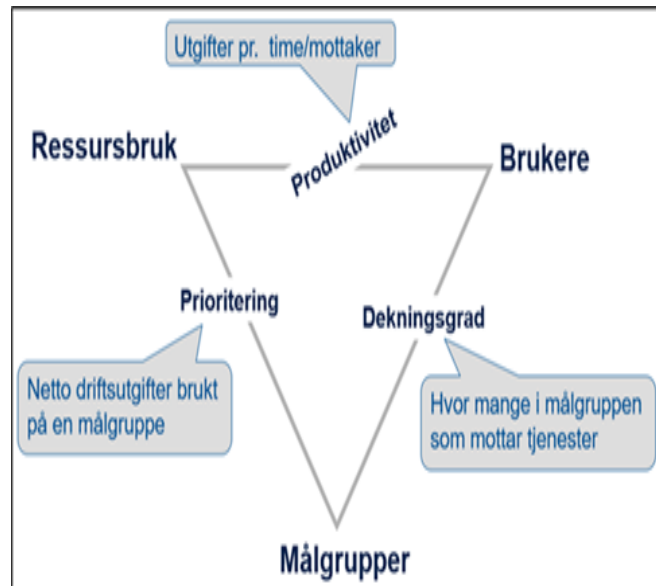
Hvordan skal vi som kommune tenke?

- For å skape robuste innbyggere
- For å skape robuste tjenester

Helse og omsorg

Kostnadsdrivere i kommunal tjeneste-produksjon

- **Terskel** for å få tildelt tjenester

Hvor «enkelt» er det å få tildelt tjeneste?

Hvordan er «forvaltningspraksis» for tildeling av tjenester

- **Nivå/volum**

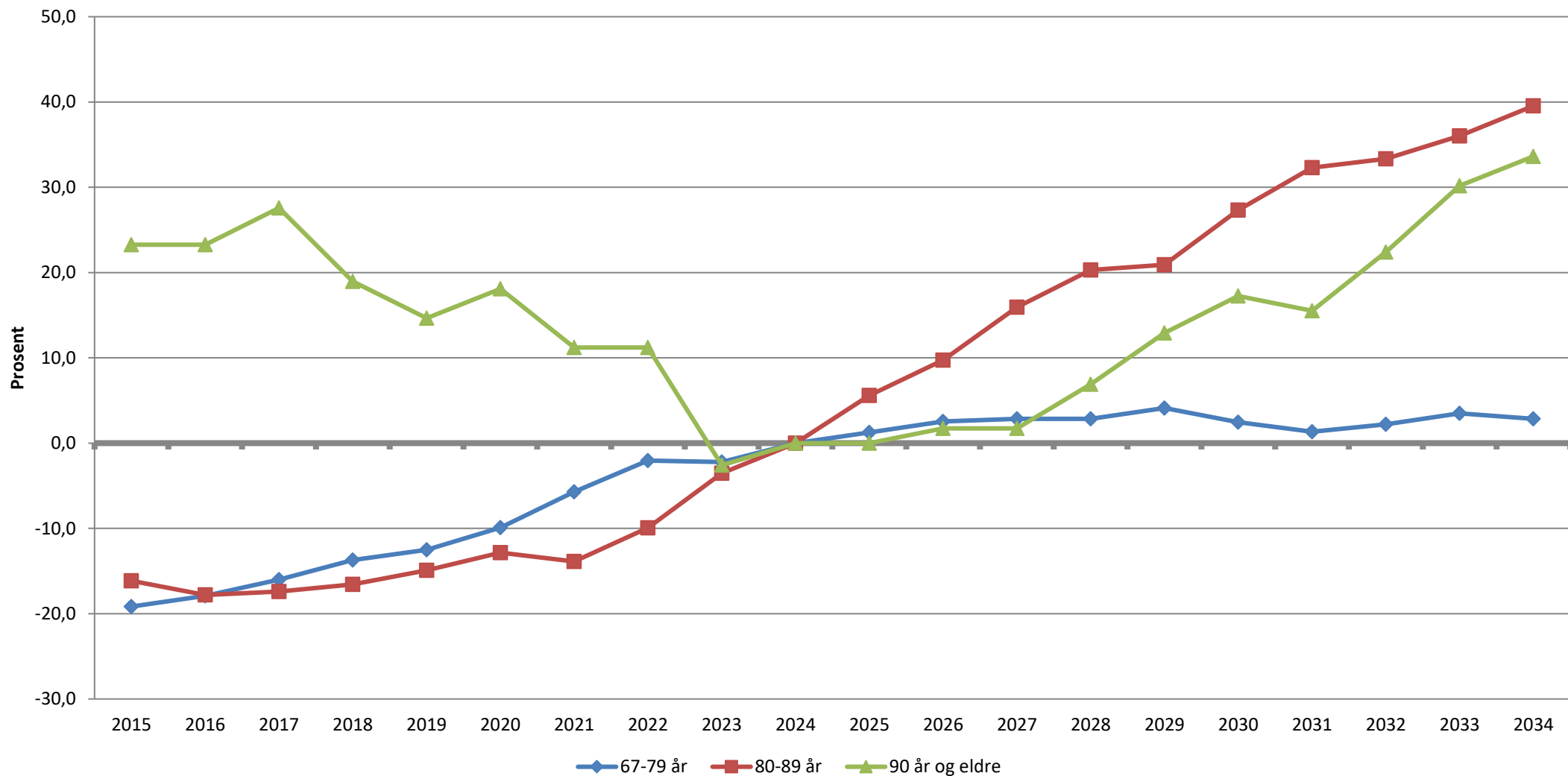
Innholdet i tjenesten, mengde og type tjeneste

- **Struktur**

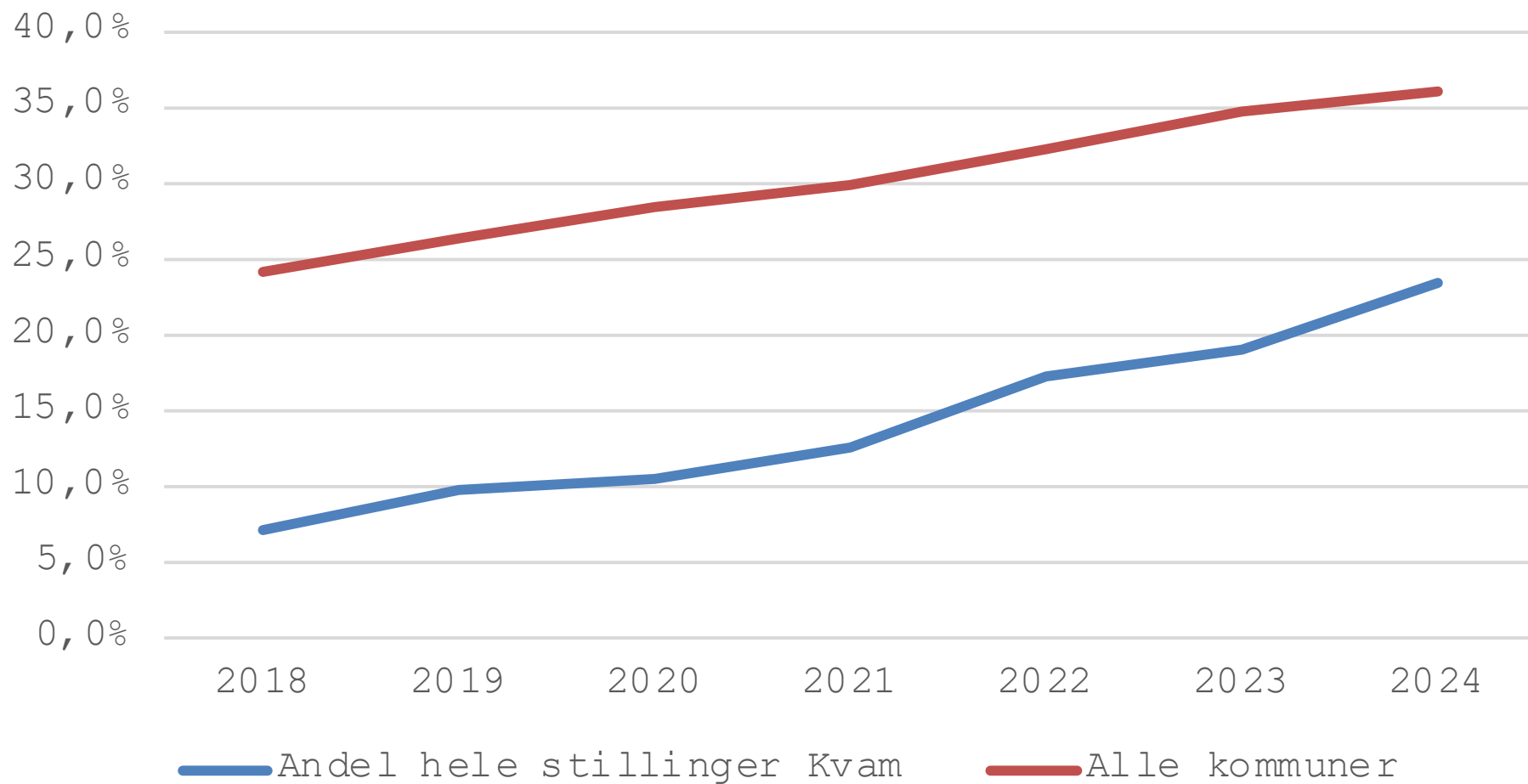
Antall enheter = bemanningstetthet?

Utvikling folketall 67-79 år, 80-89 år og 90 år + i kommunen per 1.1

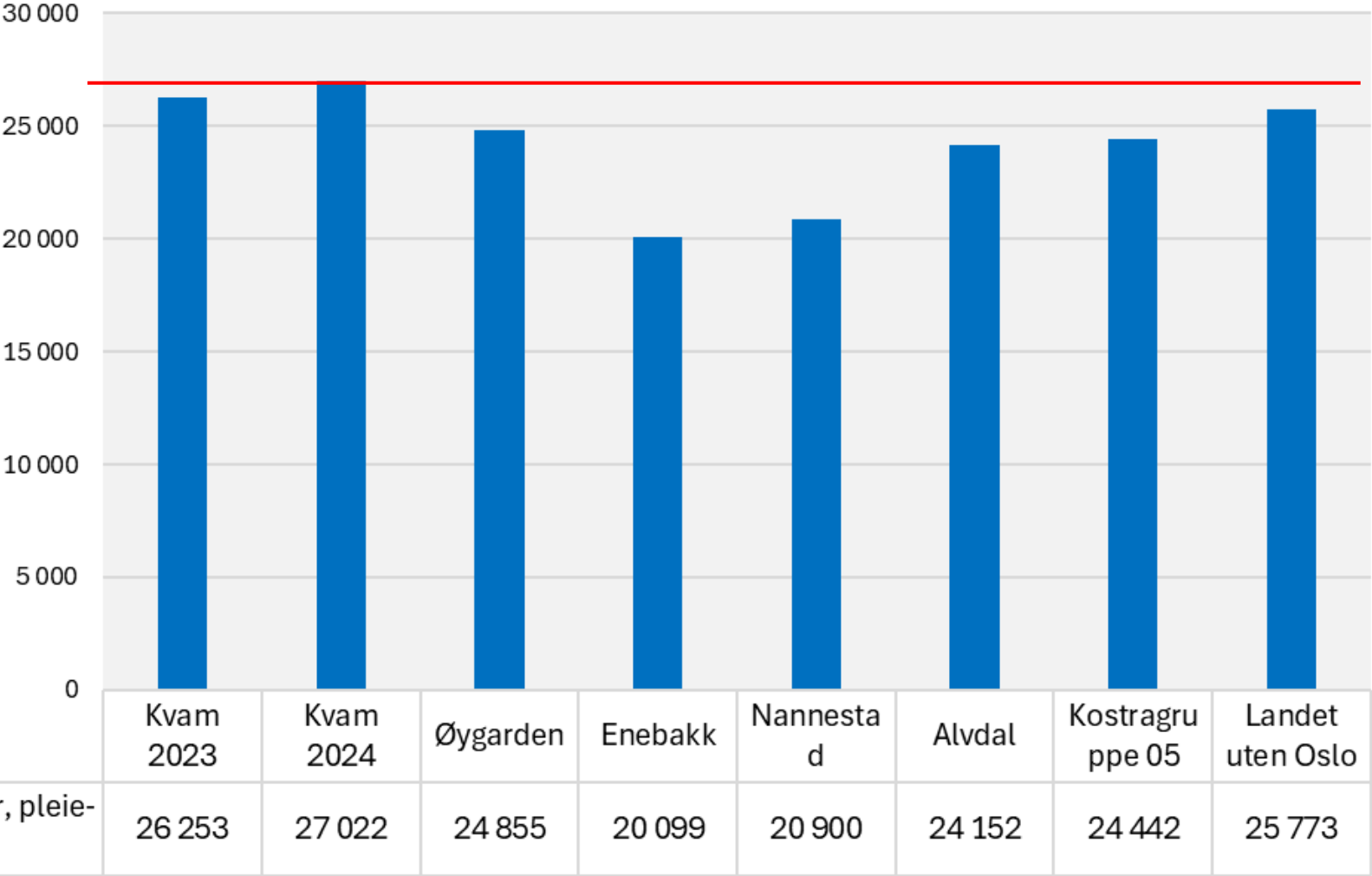
(2024 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode / kommunens egen fremskriving)

Andel hele stillinger

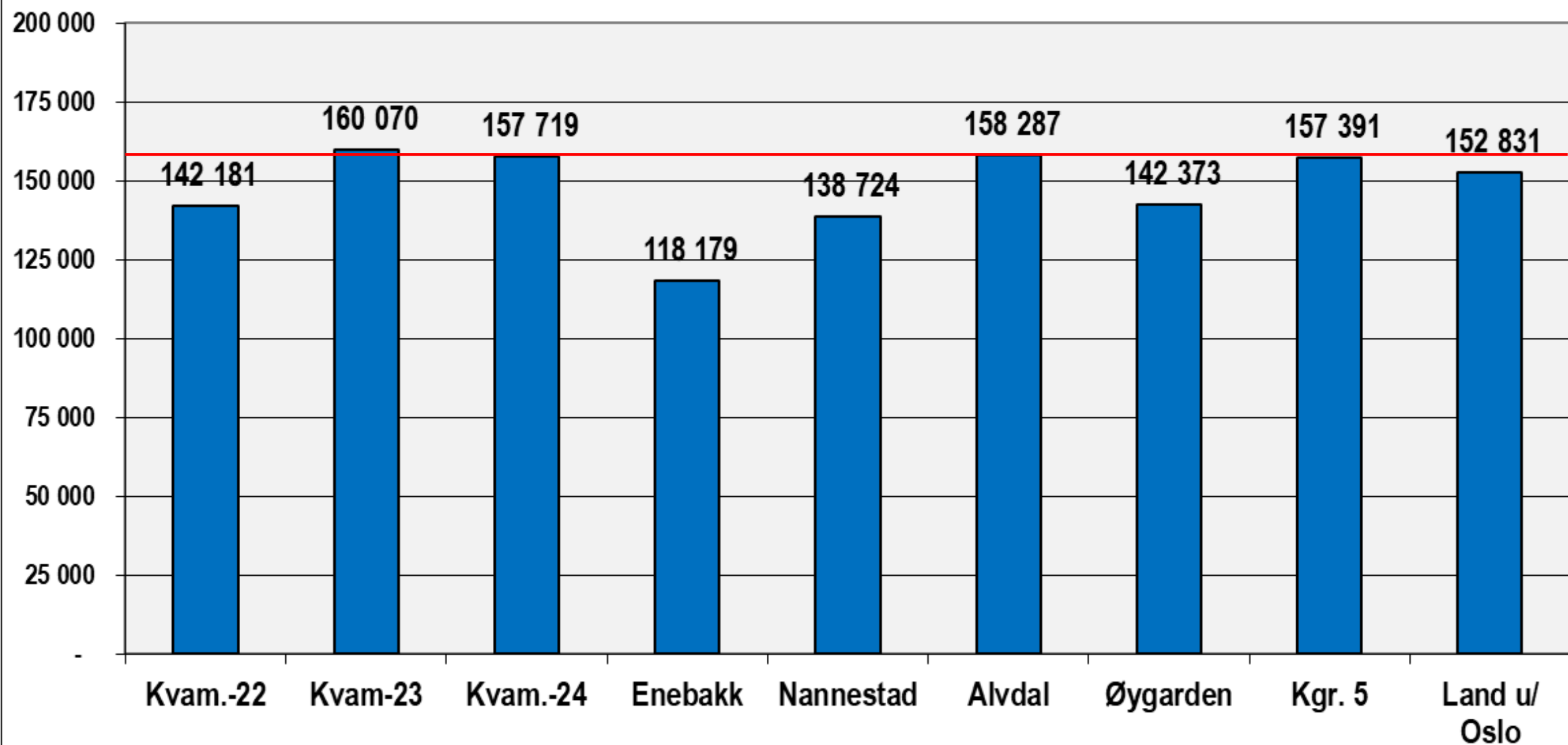
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten (korrigert for utgiftsbehov)

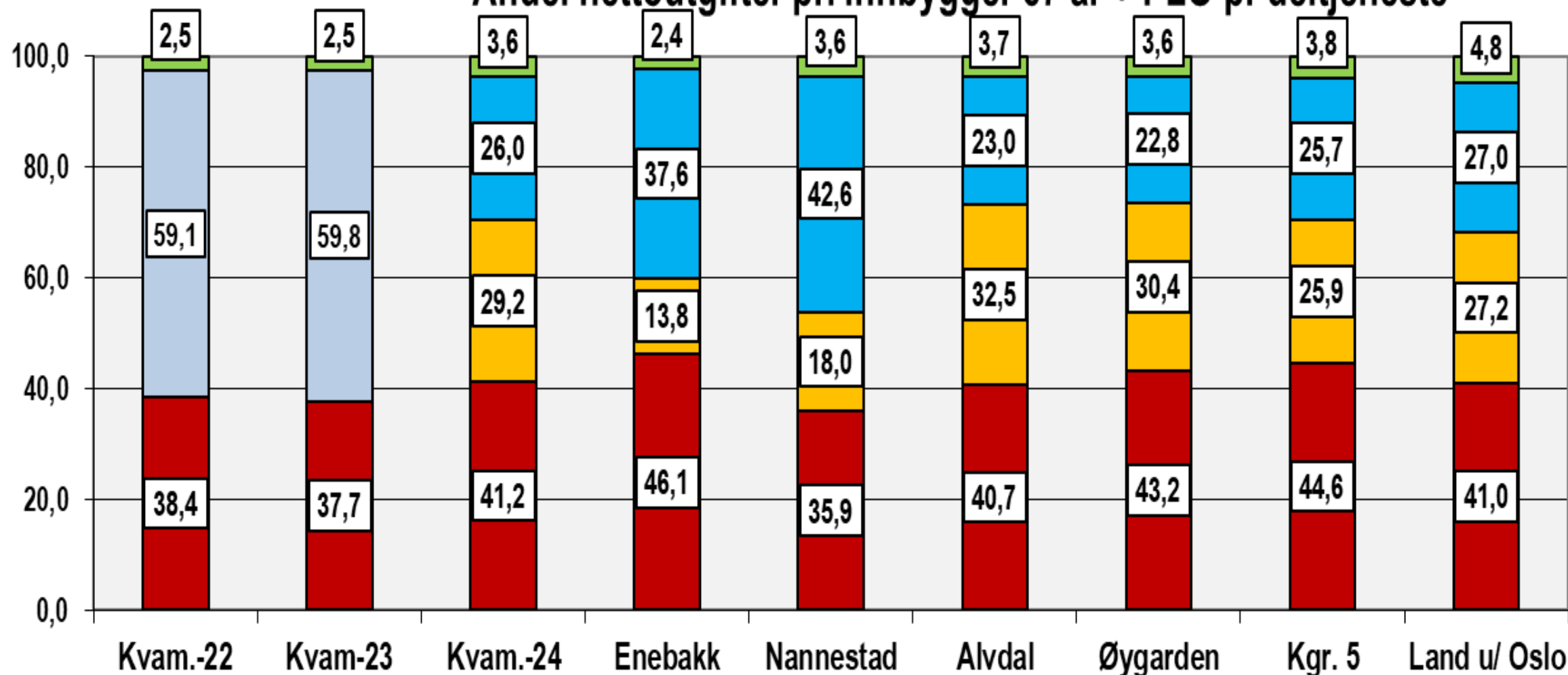
■ Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten (B)

■ Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten (B)

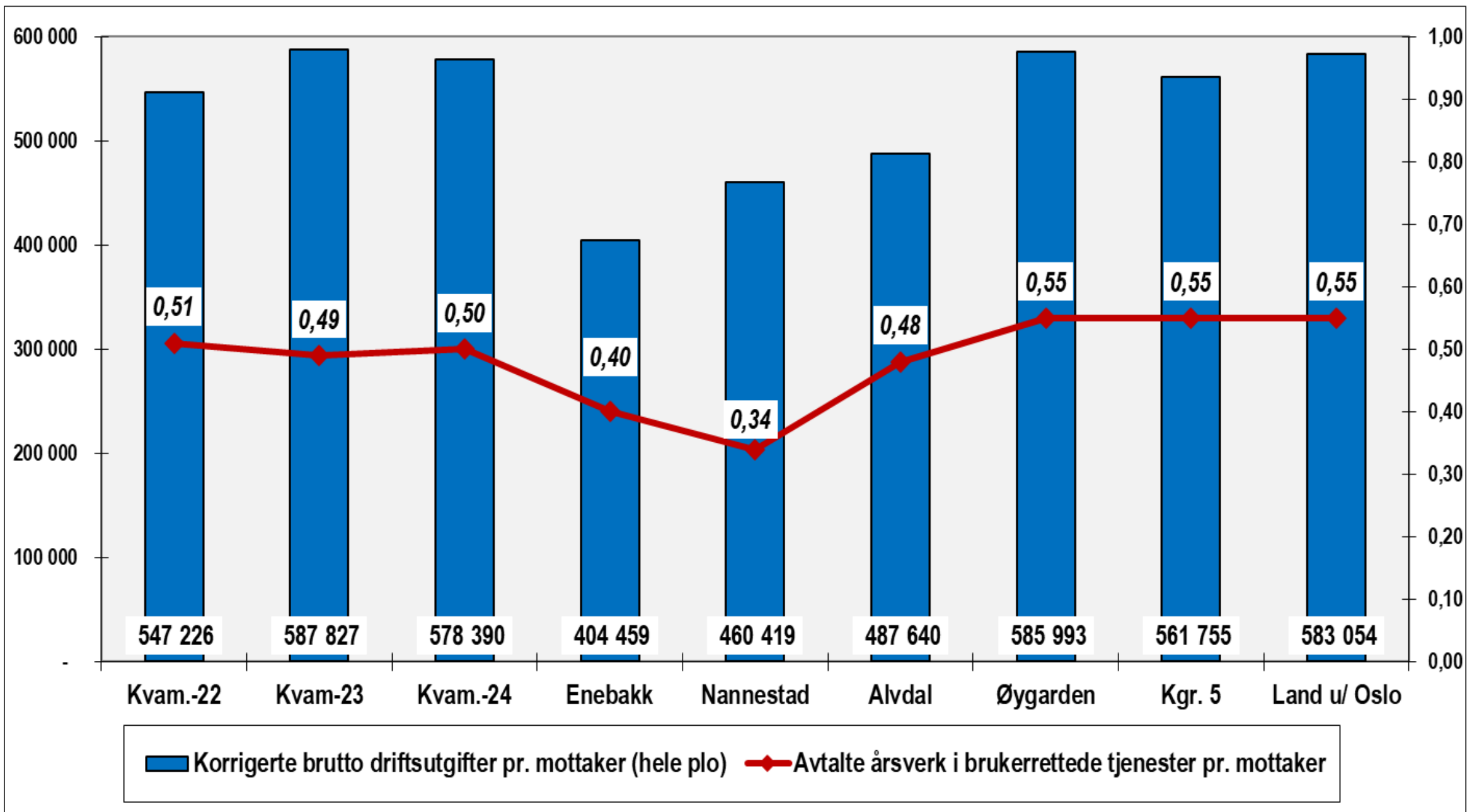
Netto driftsutgifter, plo pr. innb. 67 +

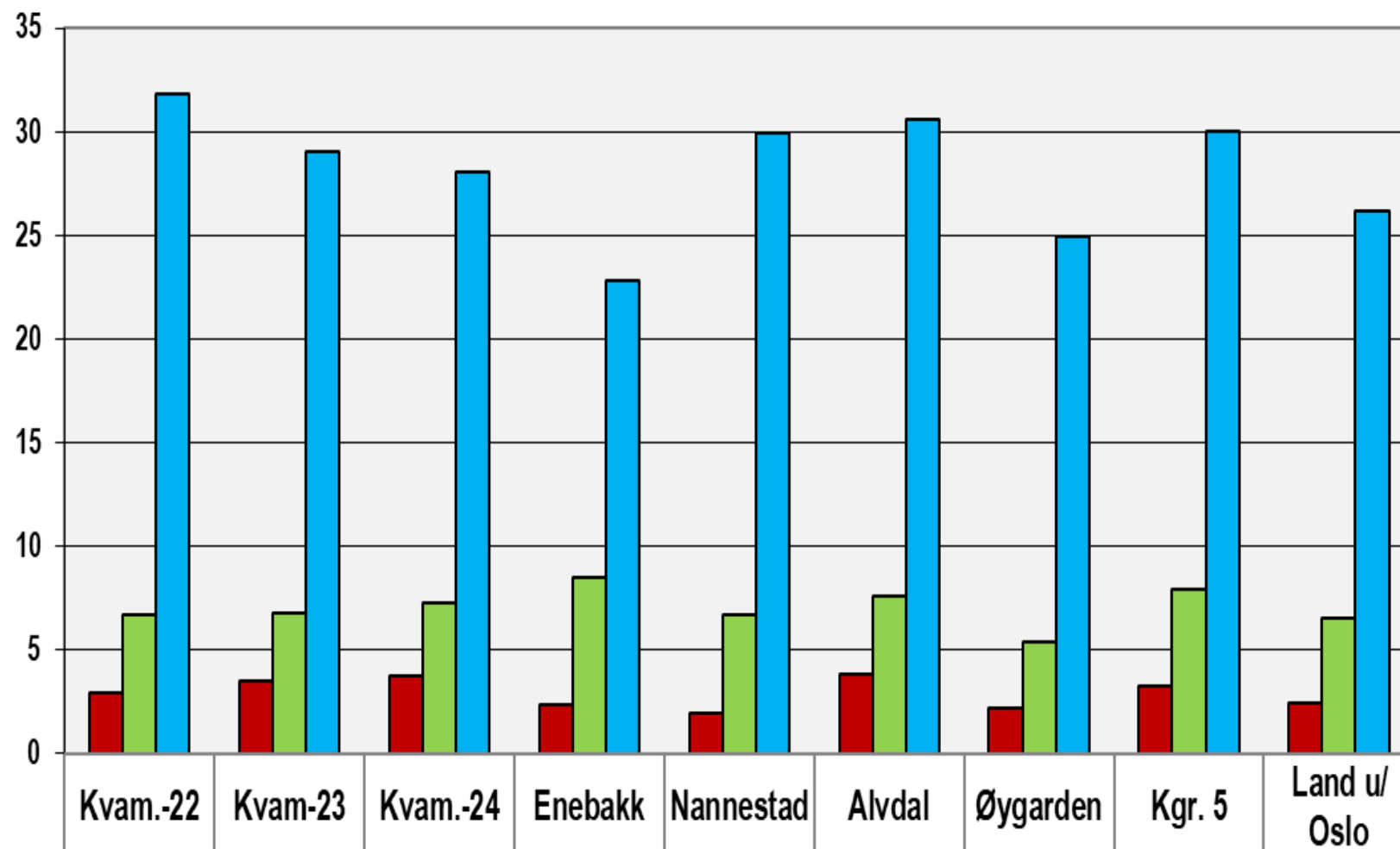

Andel nettoutgifter pr. innbygger 67 år + PLO pr deltjeneste

- Andel til aktivisering og støttetjen. (f. 234)
- Andel hj.tjenester til ambulerende virksomhet (f. 258)
- Andel hj.tjen. til personellbase tilyttet til bof./samlok. omsorgsb. (f. 257)
- Andel til hj.tjen. (f. 254)

■ Andel innb. under 67 år som mottar hjemmetj.

■ Andel innb. 67-79 år som mottar hjemmetj.

■ Andel innb. 80 år + som mottar hjemmetj.

2,9

3,5

3,7

2,4

2,0

3,8

2,2

3,2

2,4

6,7

6,7

7,2

8,5

6,7

7,6

5,4

7,9

6,5

31,8

29,1

28,0

22,8

30,0

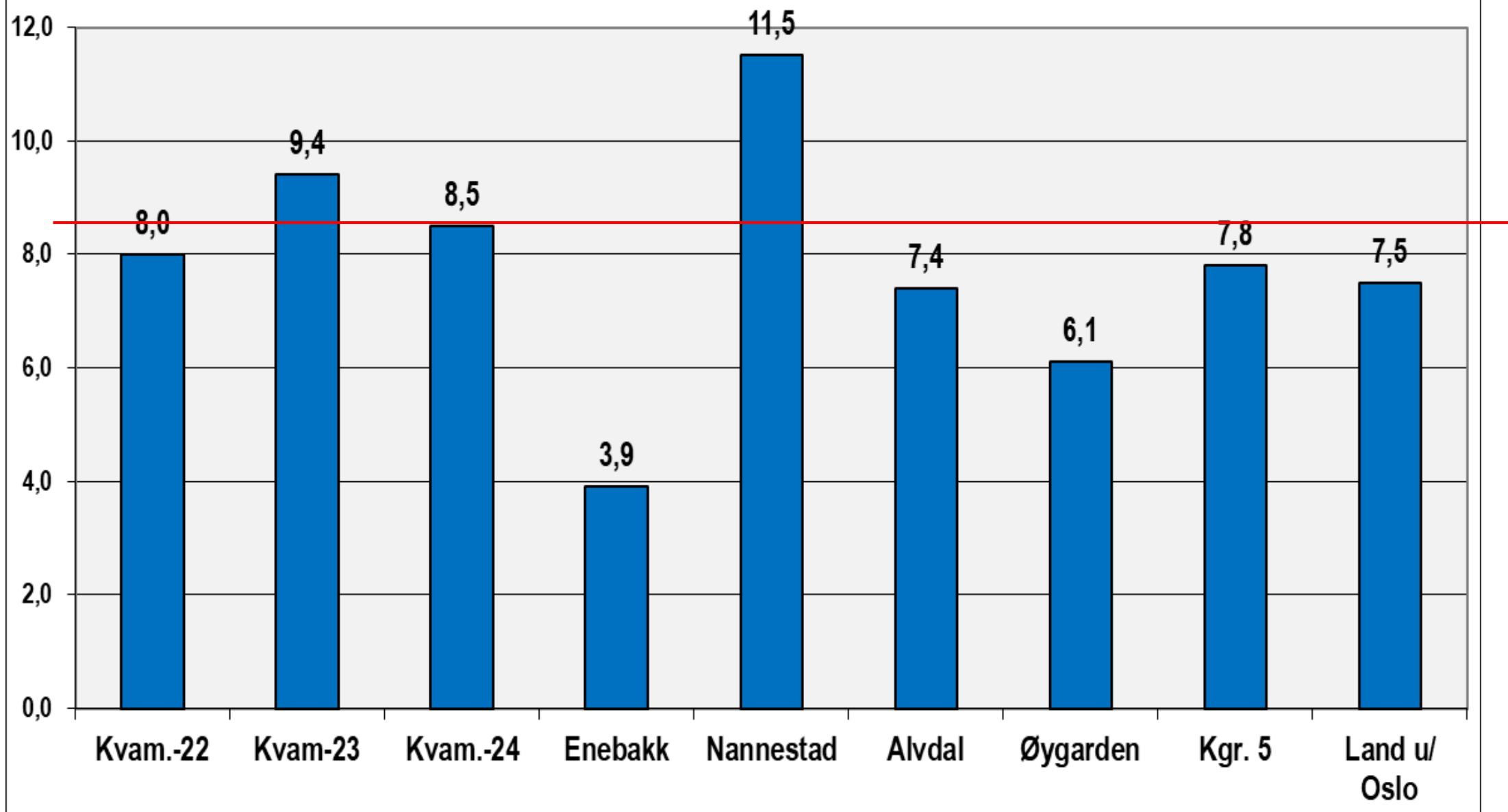
30,6

25,0

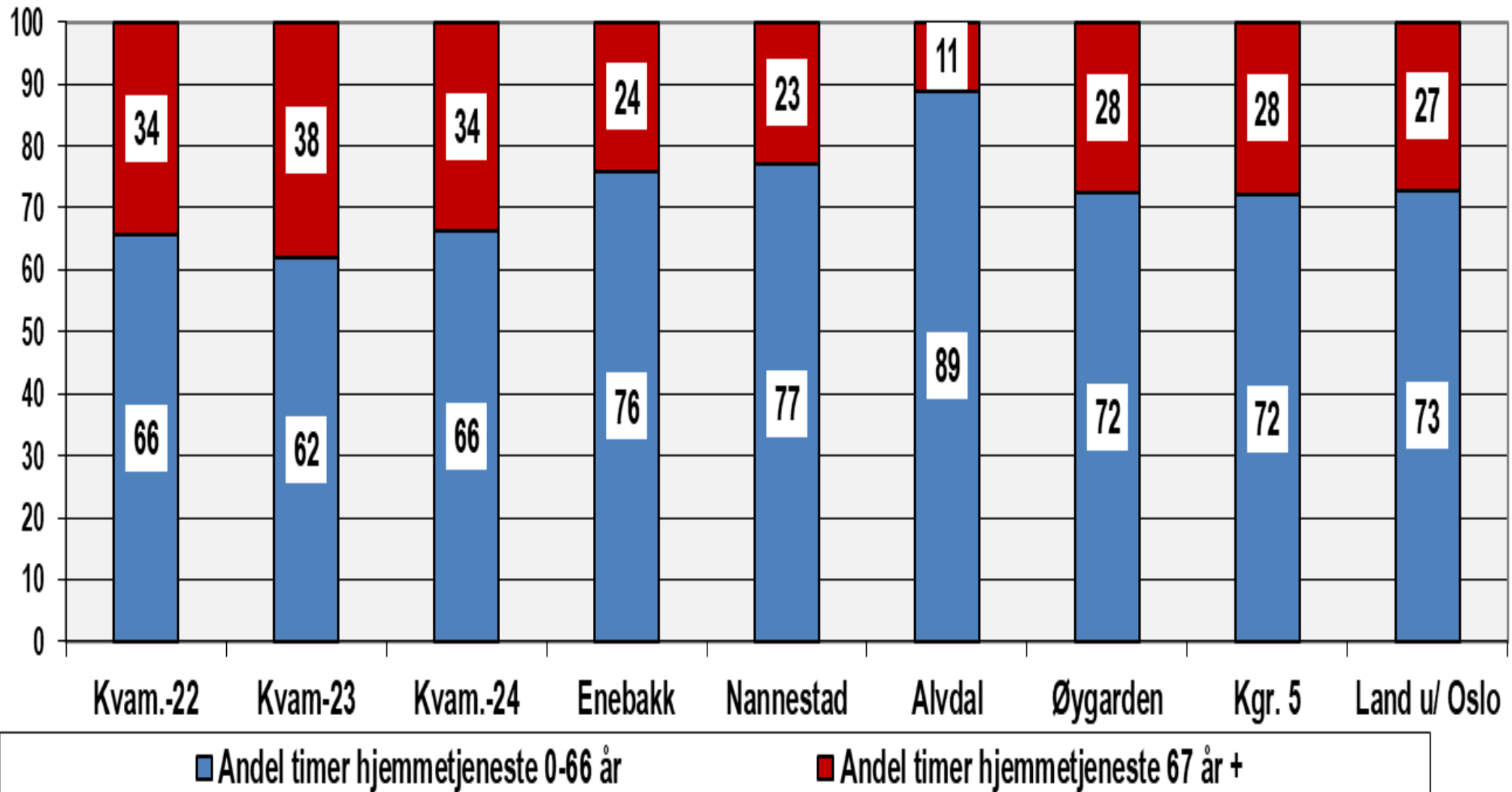
30,1

26,2

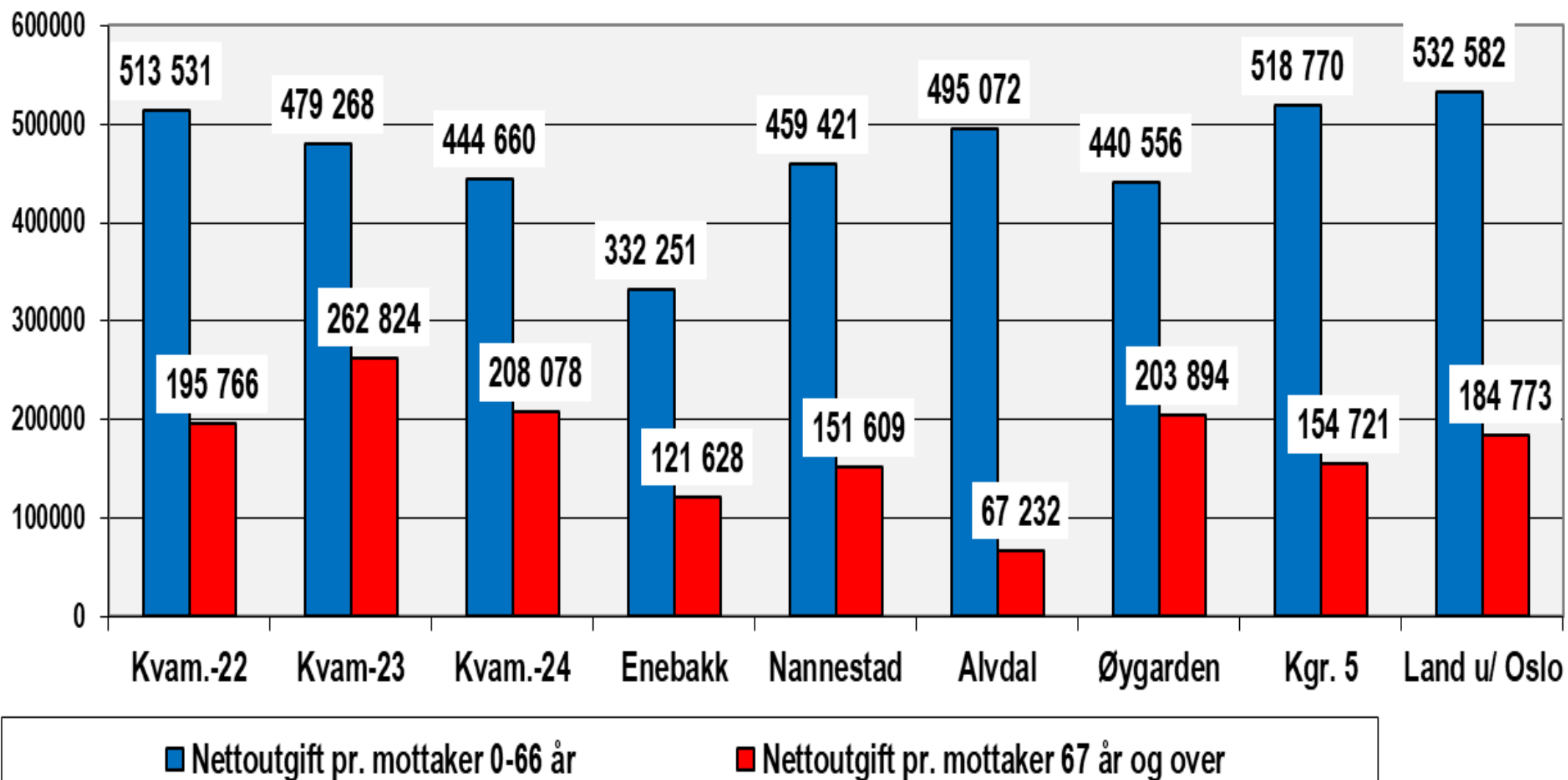
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats (35,5 timer pr uke)

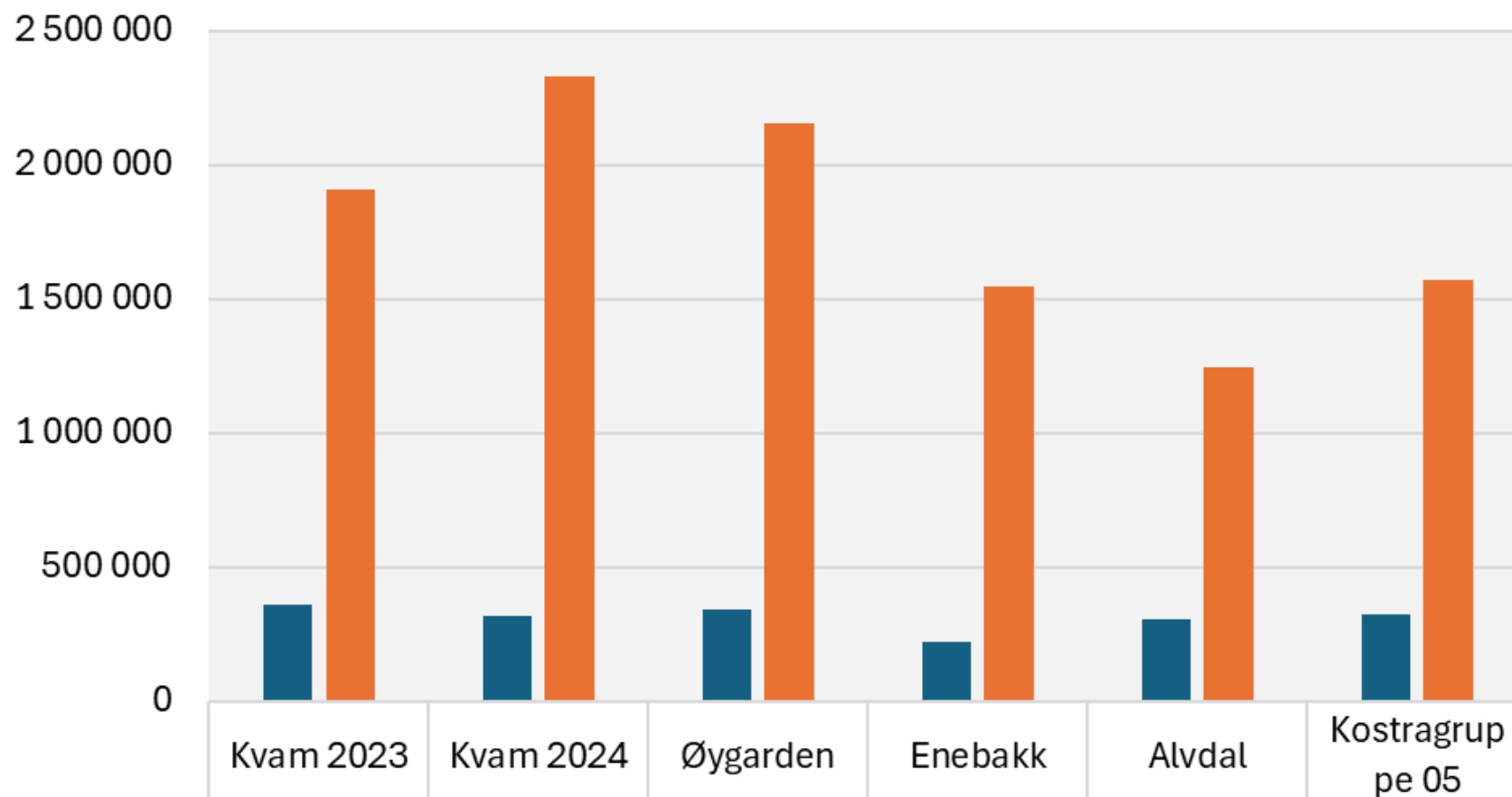
Fordeling av tildelte timer i hjemmetjensten på aldersgrupper

Nettoutgift pr. mottaker hjemmetjeneste fordelt på aldersgrupper

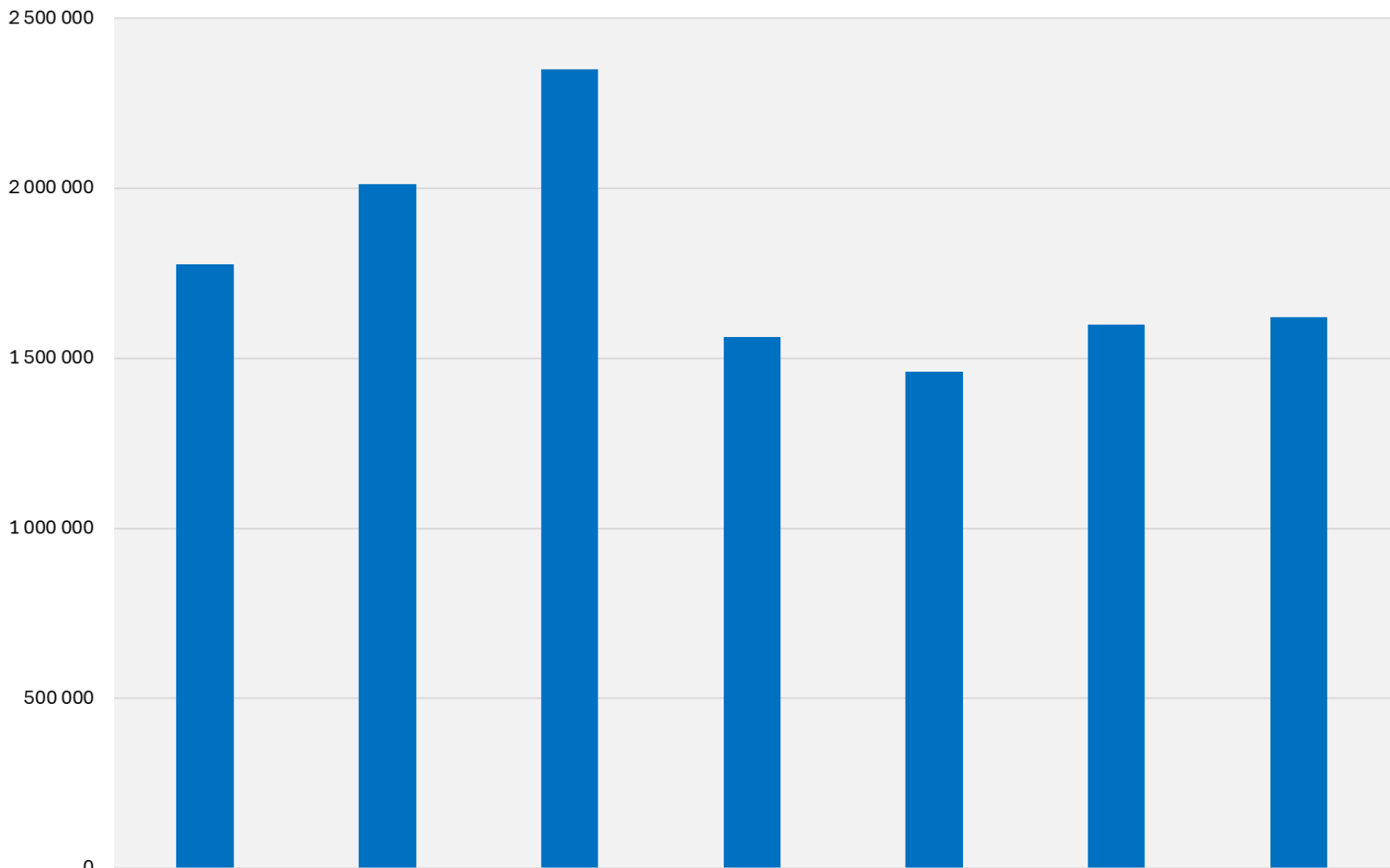

Gjennomsnittlig kostnad per mottaker av hjemmetjenester

■ Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	357 747	314 795	339 365	222 869	304 500	326 746
■ Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 908 985	2 330 065	2 155 909	1 548 164	1 243 710	1 572 442

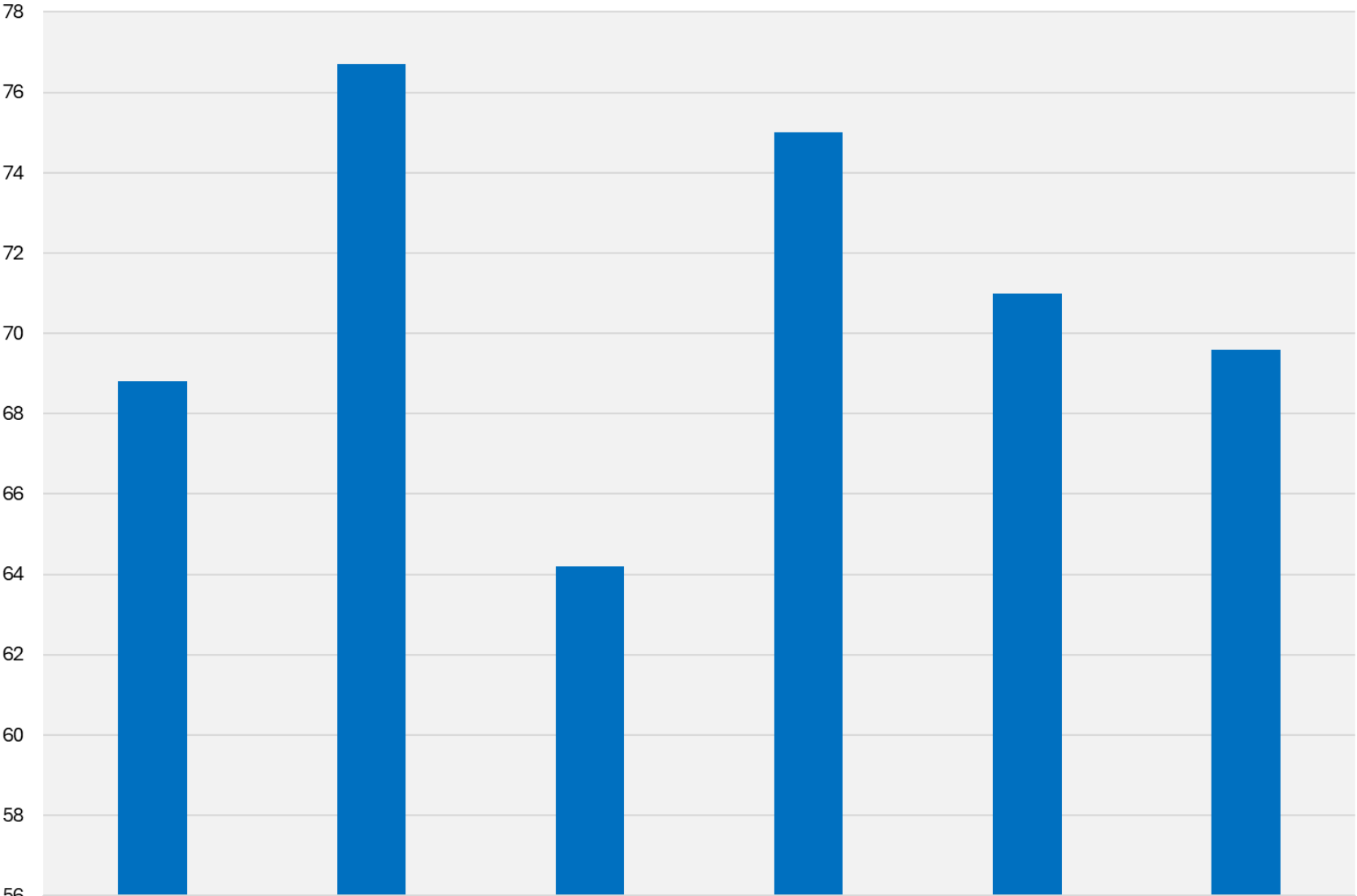
Netto utgift per beboer på sykehjem

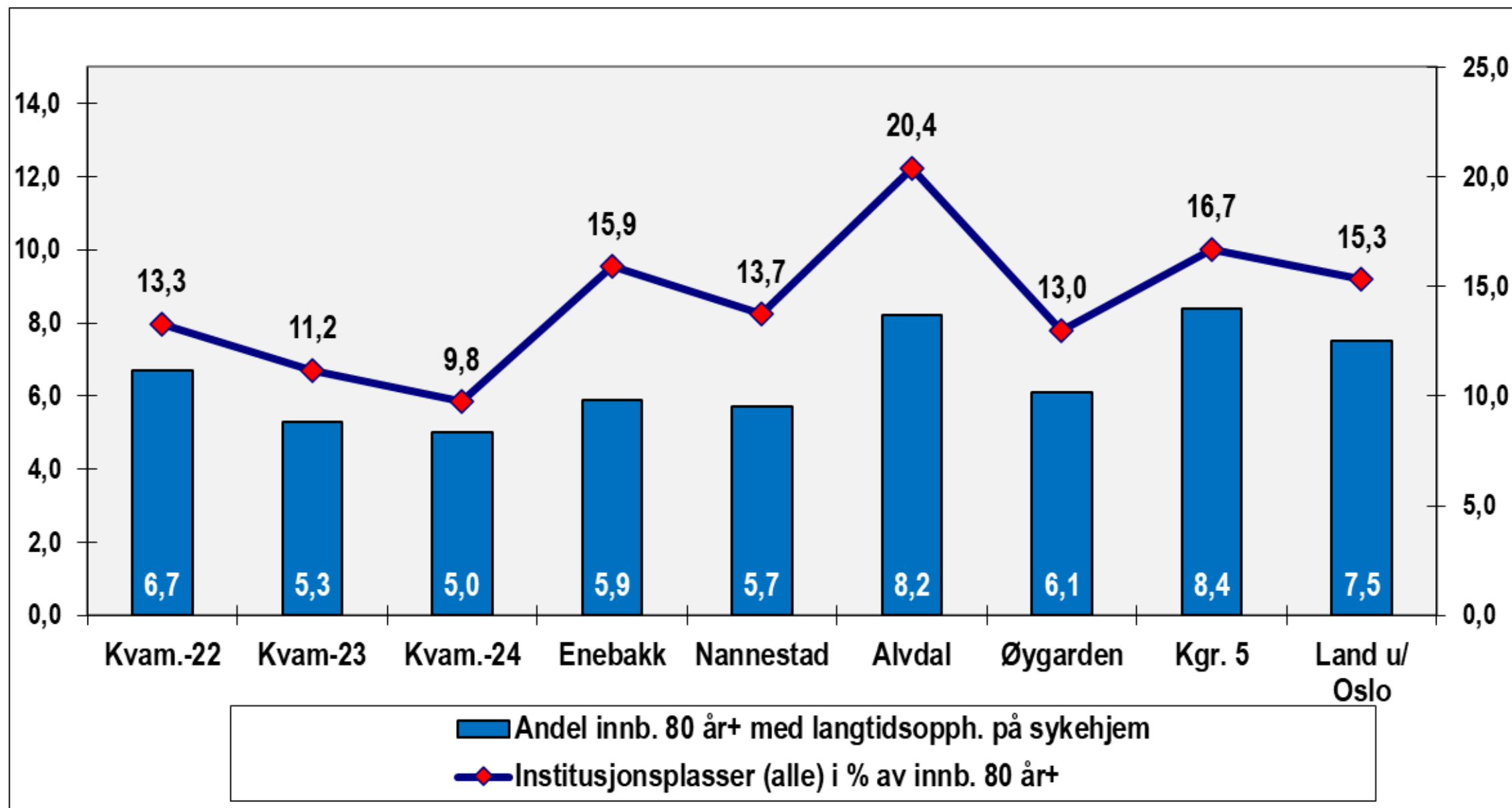
■ Netto utgift per beboer på sykehjem (B)

Kvam 2023	Kvam 2024	Øygarden	Enebakk	Alvdal	Kostragrupp e 05	Landet uten Oslo
1 777 489	2 012 390	2 349 472	1 563 929	1 460 929	1 599 597	1 621 610

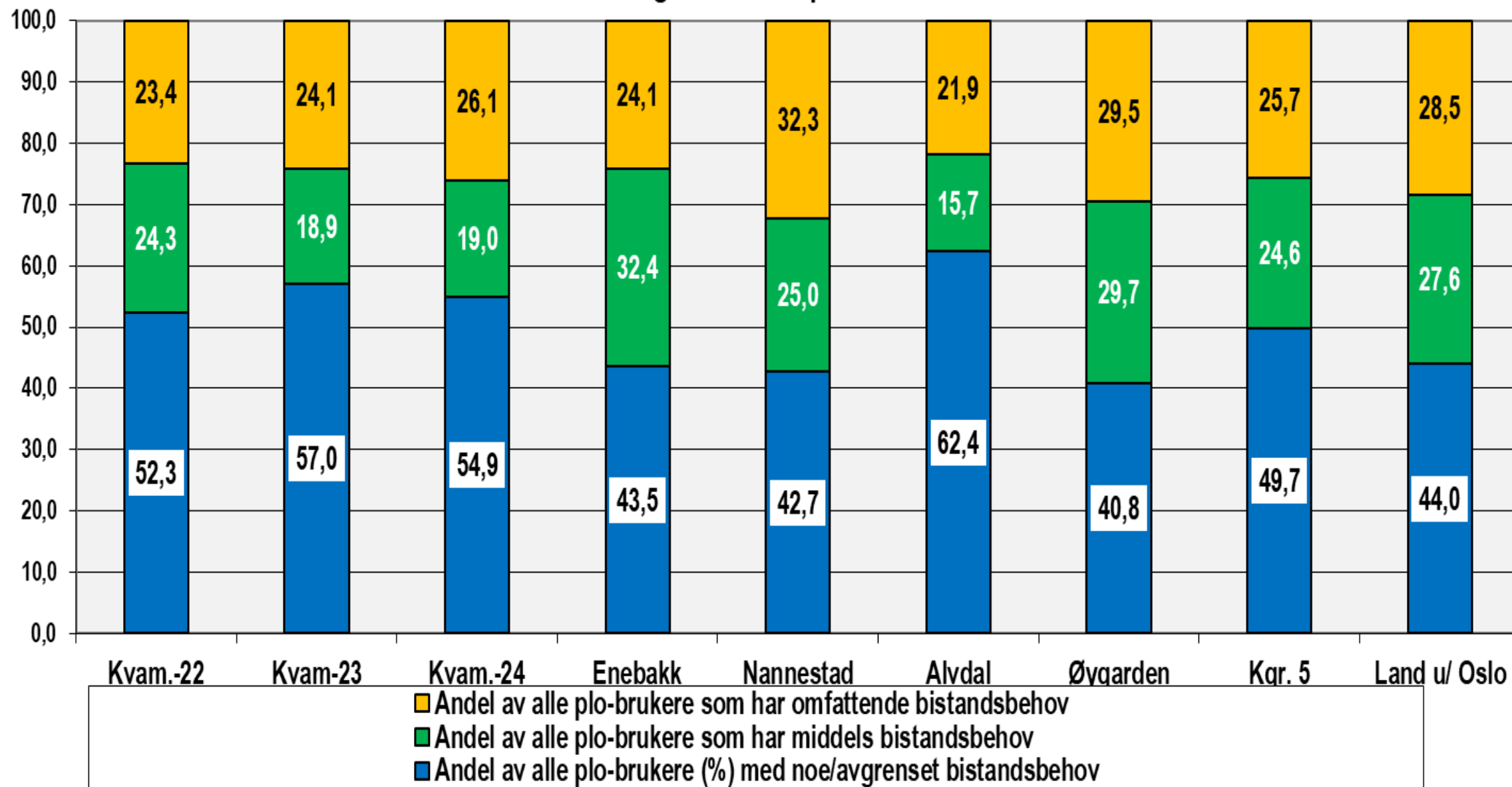
Andel av utgifter til bemannet botilbud, hjemmetjenesten

■ Andel utgifter til bemannet botilbud av totale utgifter til omsorgstjenesten (prosent)

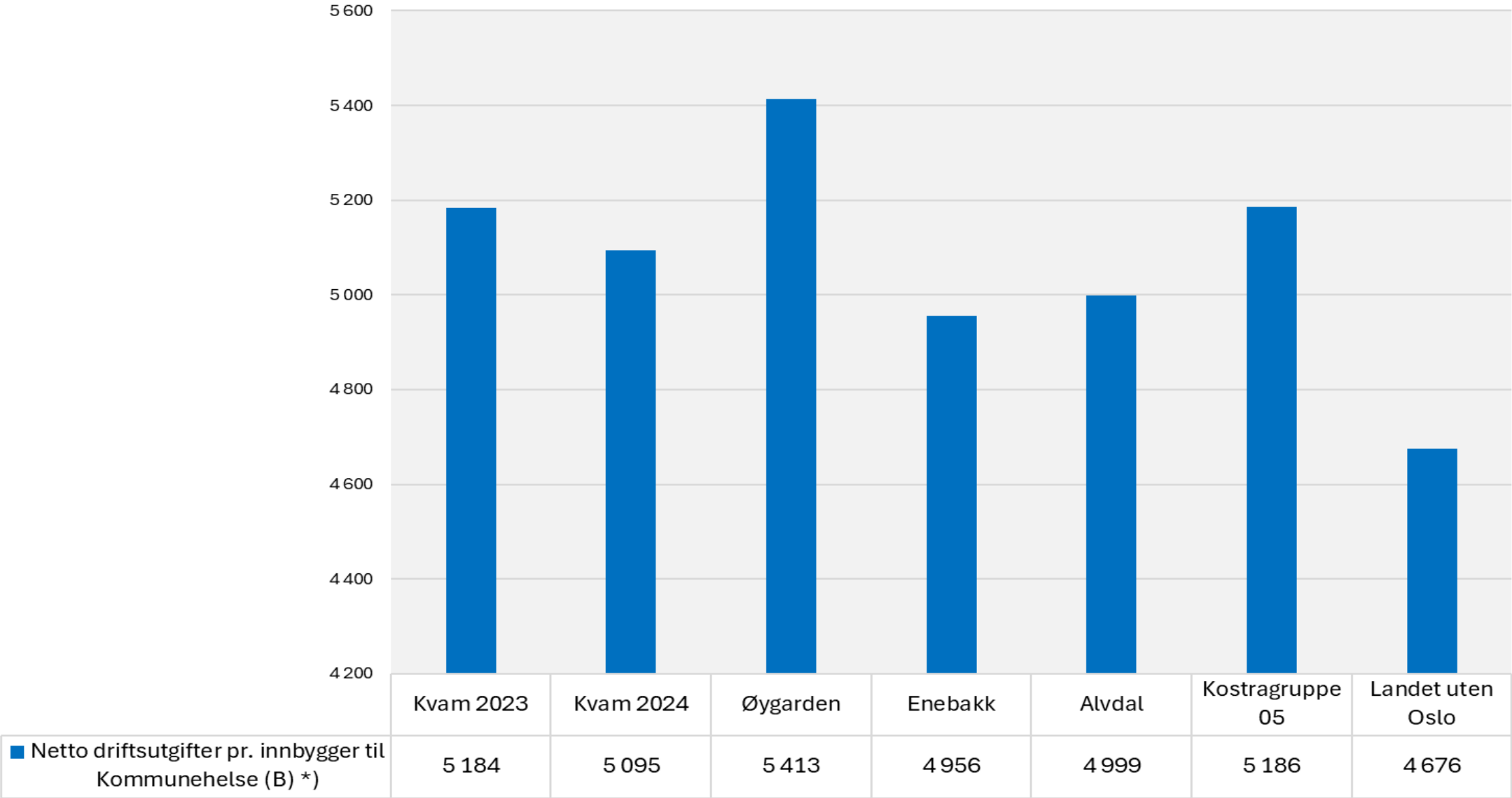
Fordeling av brukere på bistsandsbehov i %

Kommune- helse

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (korrigert for utgiftsbehov)

Netto driftsutgifter per innbygger kommunehelse, etter funksjon (korrigert for utgiftsbehov)

7 000

6 000

5 000

4 000

3 000

2 000

1 000

0

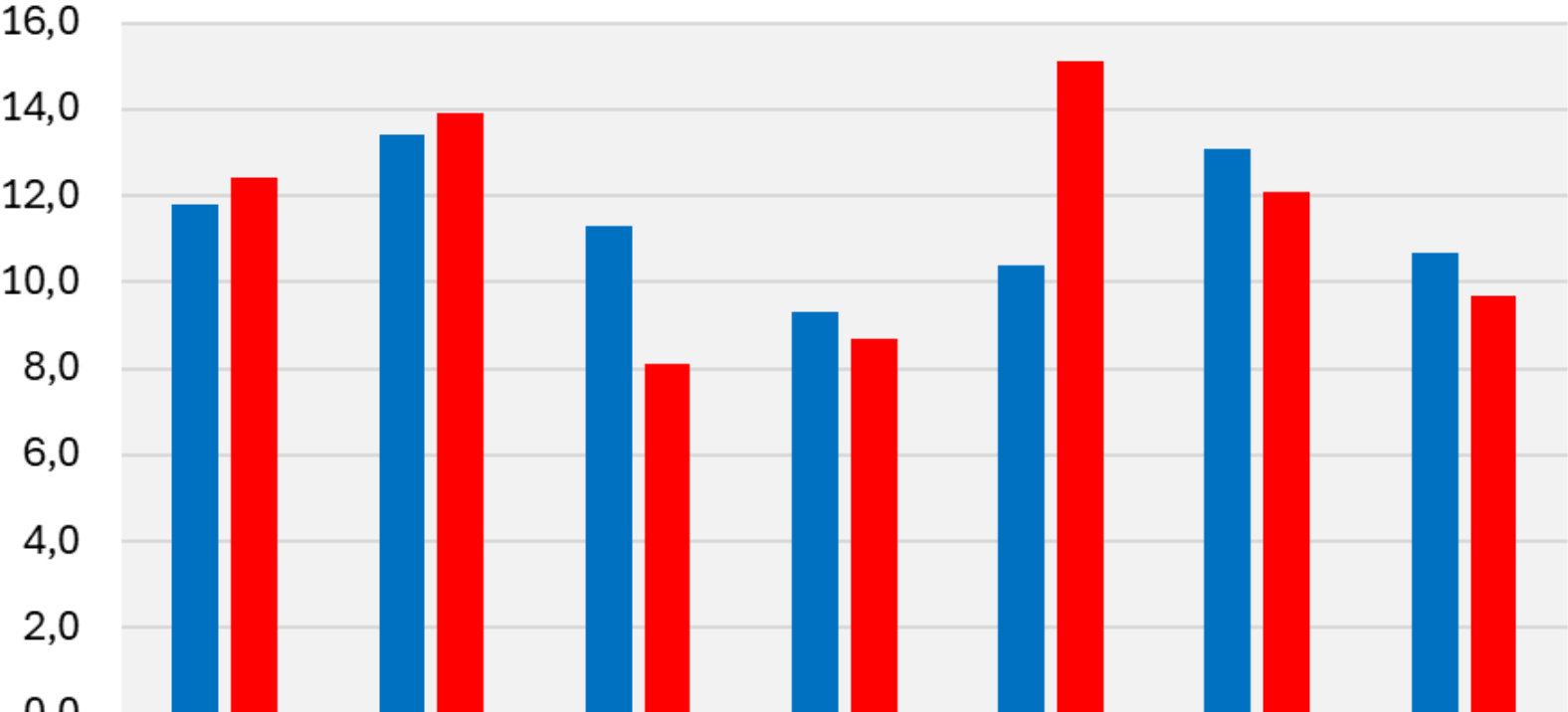
	Kvam 2023	Kvam 2024	Øygarden	Enebakk	Alvdal	Kostragrupp e 05	Landet uten Oslo
■ Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) *)	178	170	678	315	70	436	484
■ Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde beløp per innbygger (kr) *)	1 302	1 215	1 005	1 507	897	900	967
■ Diagnose, behandling, re-/habilitering nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)	3 704	3 710	3 730	3 134	4 032	4 289	3 319

■ Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse
pr. innbygger (B) *)

■ Forebygging, helsestasjons- og
skolehelsetjeneste netto driftsutgifter på
funksjon/tjenesteområde beløp per innbygger
(kr) *)

■ Diagnose, behandling, re-/habilitering
nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)

Dekningsgrad leger og fysioterapauter (årsverk per 10 000 innbygger)

■ Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere.
Funksjon 241

■ Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000
innbyggere (årsverk)

Kvam
2023

Kvam
2024

Øygarden

Enebakk

Alvdal

Kostragru
ppe 05

Landet
uten Oslo

11,8

13,4

11,3

9,3

10,4

13,1

10,7

12,4

13,9

8,1

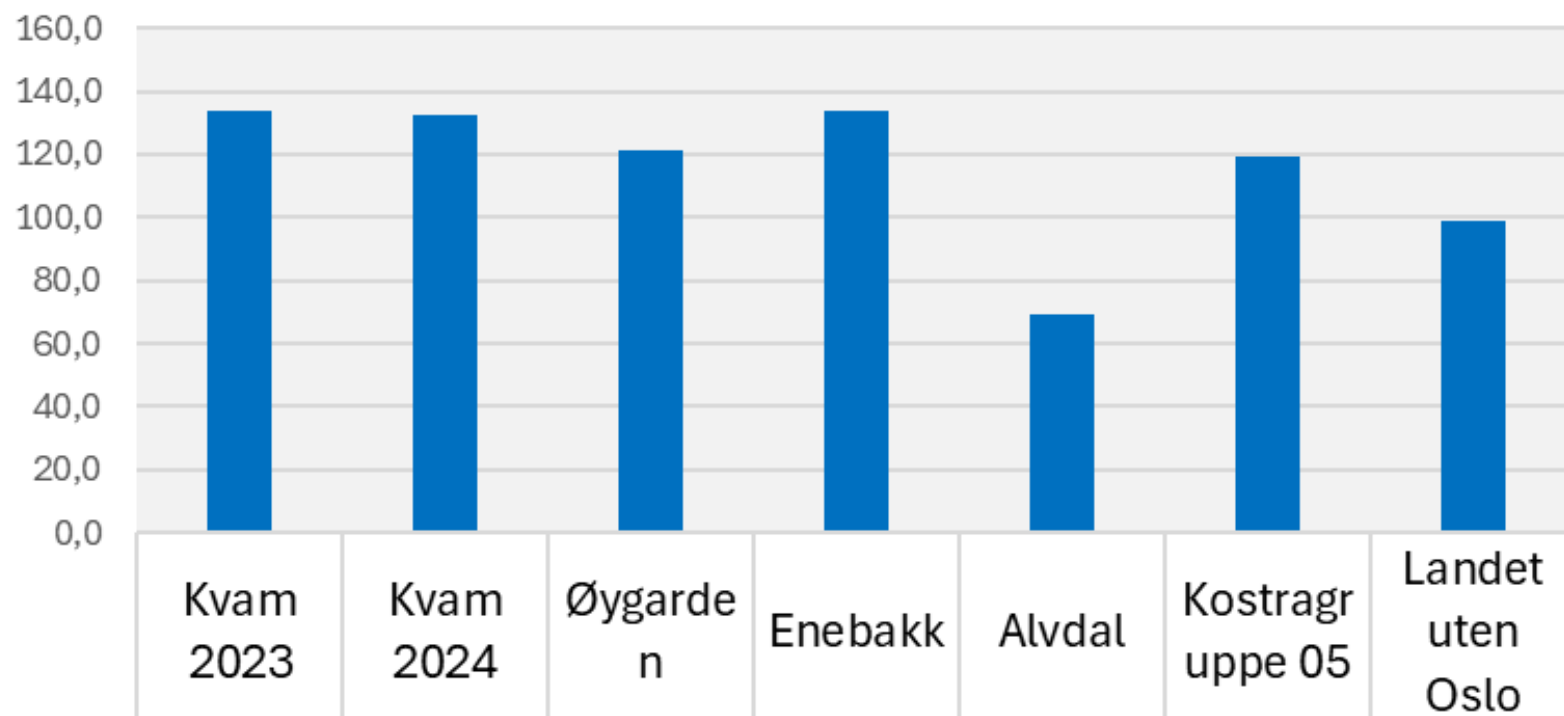
8,7

15,1

12,1

9,7

Dekningsgrad helsestasjon og skolehelsetjensten (årsverk helsesøstre per 10 000 innb. 0-5 år)

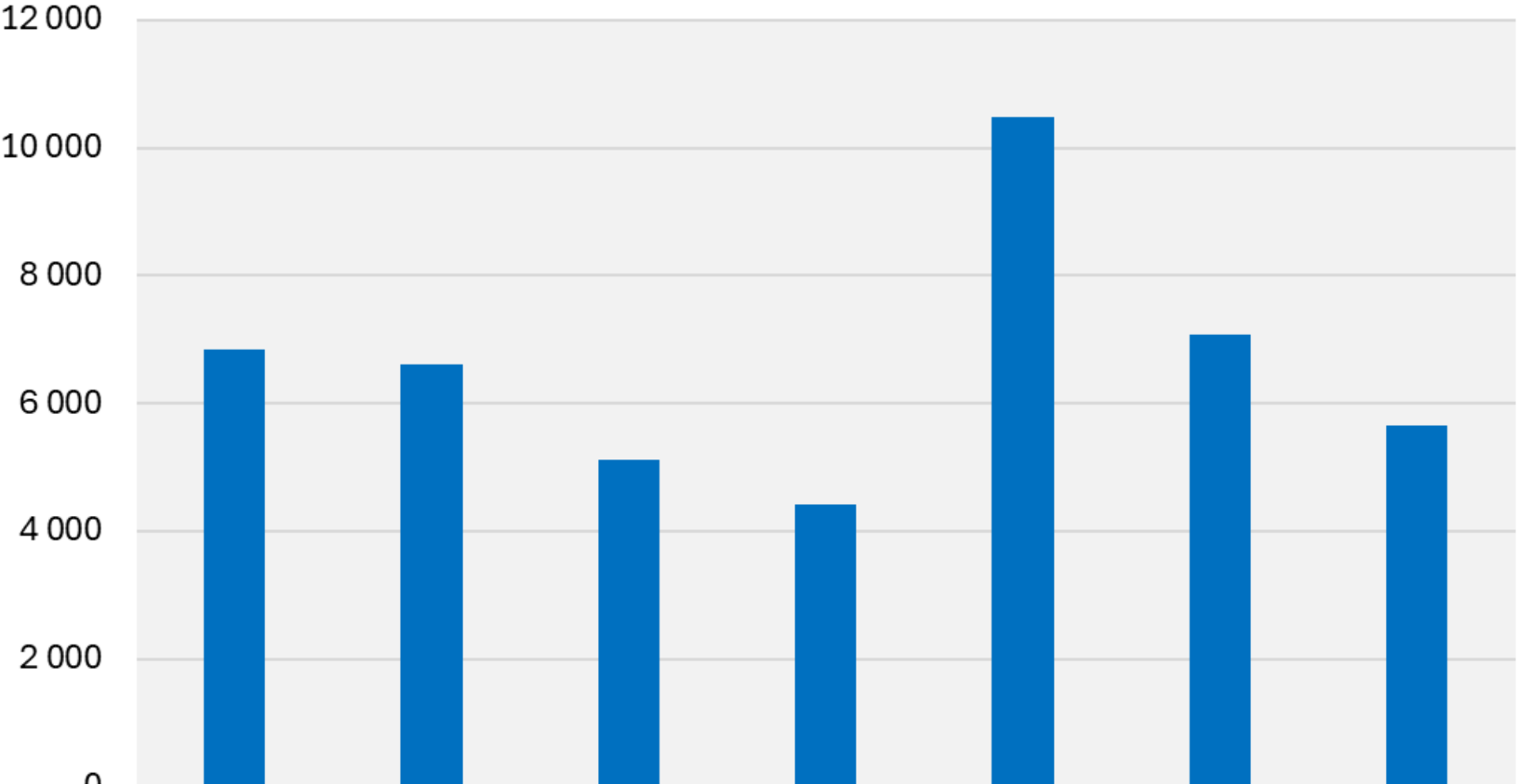
■ Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)

■ Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)

Sosial- tjenesten

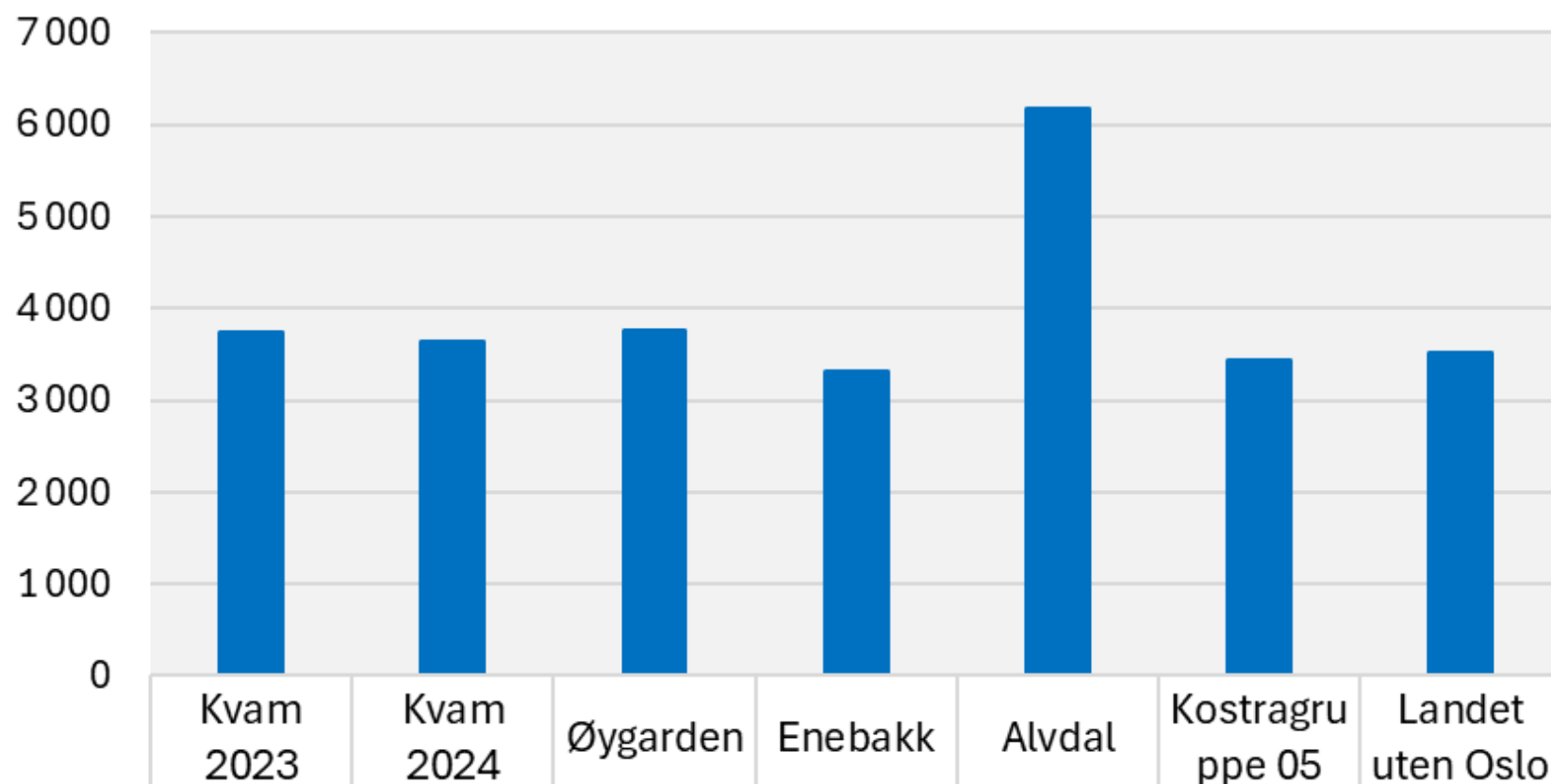
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger

■ Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger

■ Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger

Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp, kroner pr innbygger 20-66 år (F.281)

■ Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år

3 744

3 641

3 764

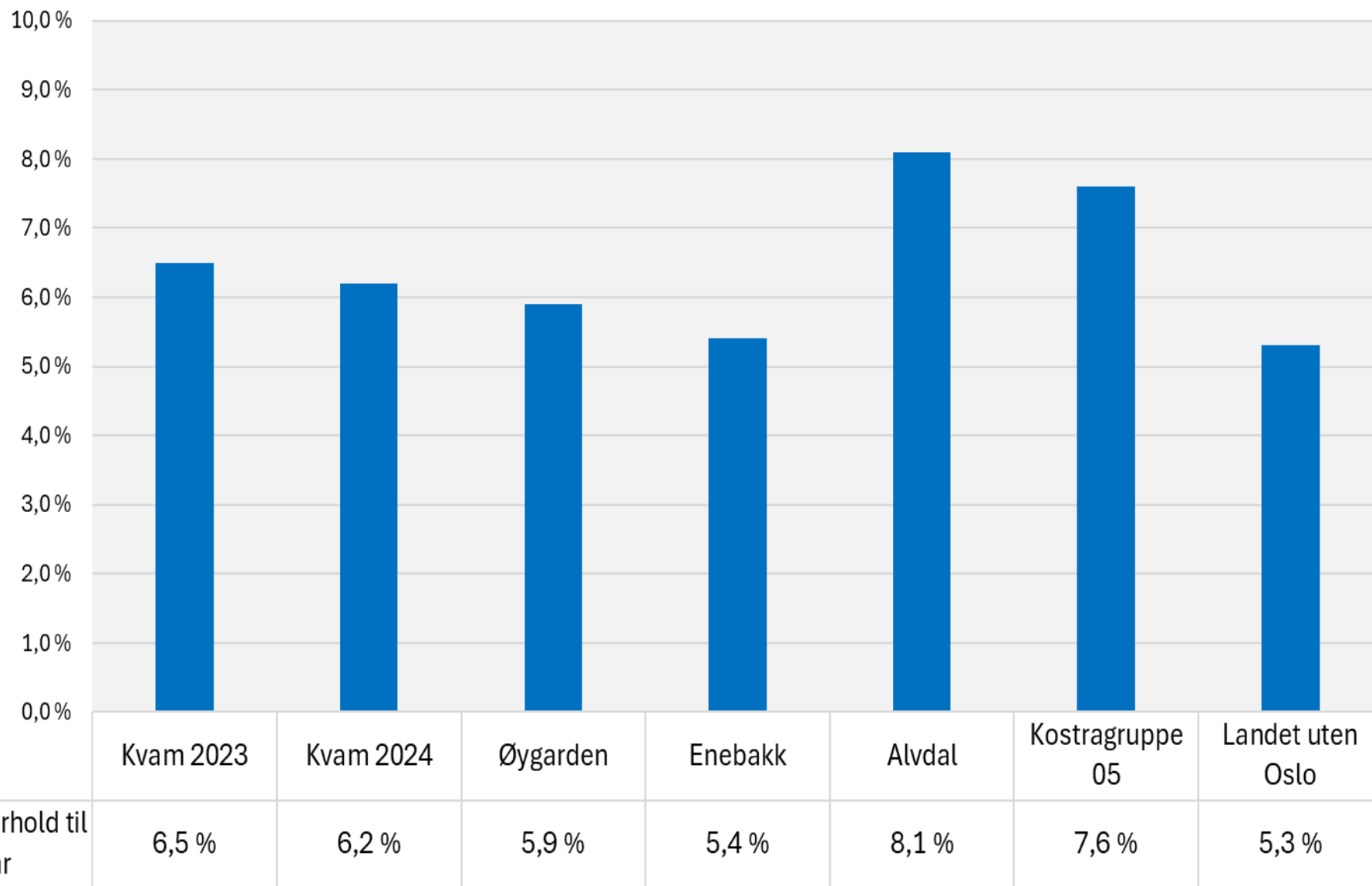
3 320

6 186

3 442

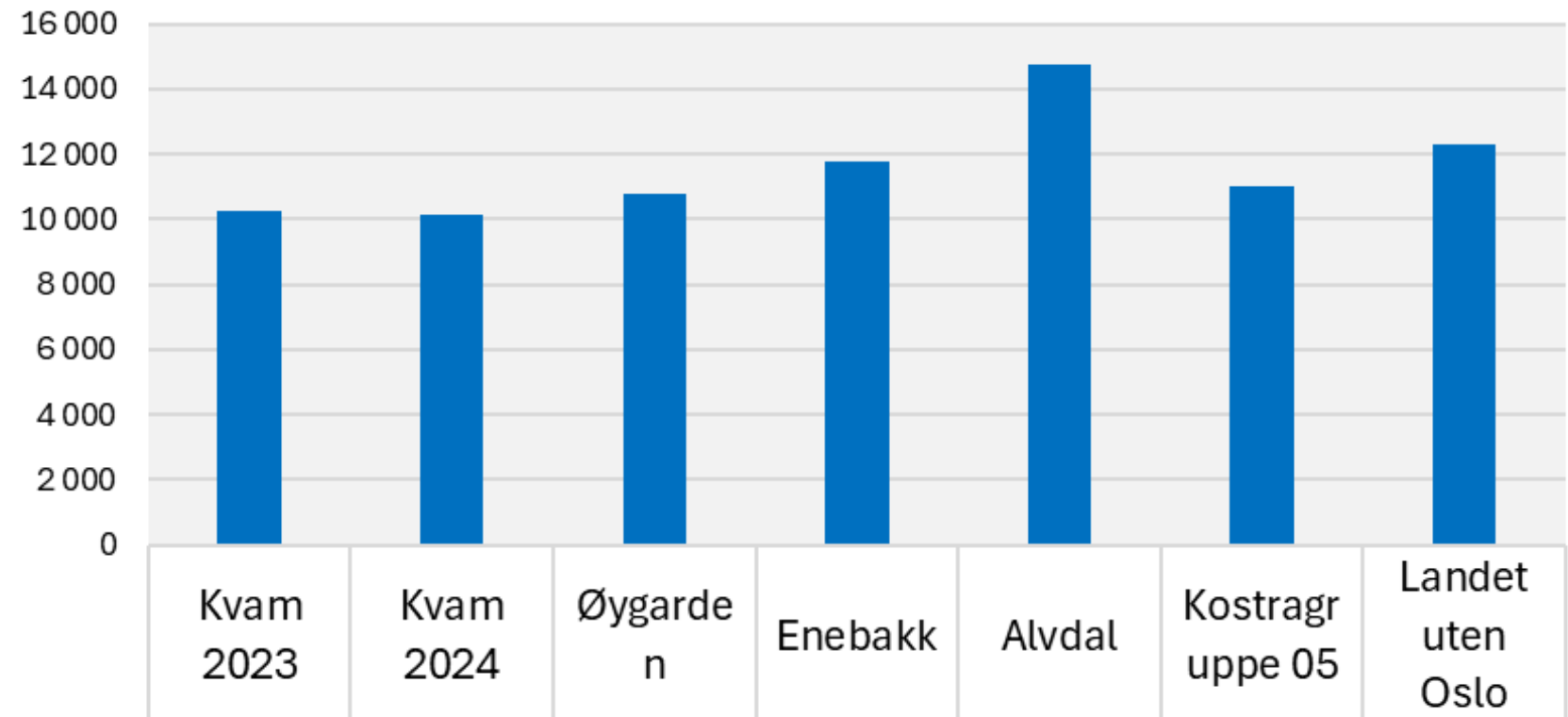
3 524

Andel sosialhjelpsmottakere av innbyggere 18 -66 år

■ Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år

Gjennomsnittlig utbealing per stønadsmåned, økonomisk sosialhjelp

■ Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr)

10 279

10 147

10 786

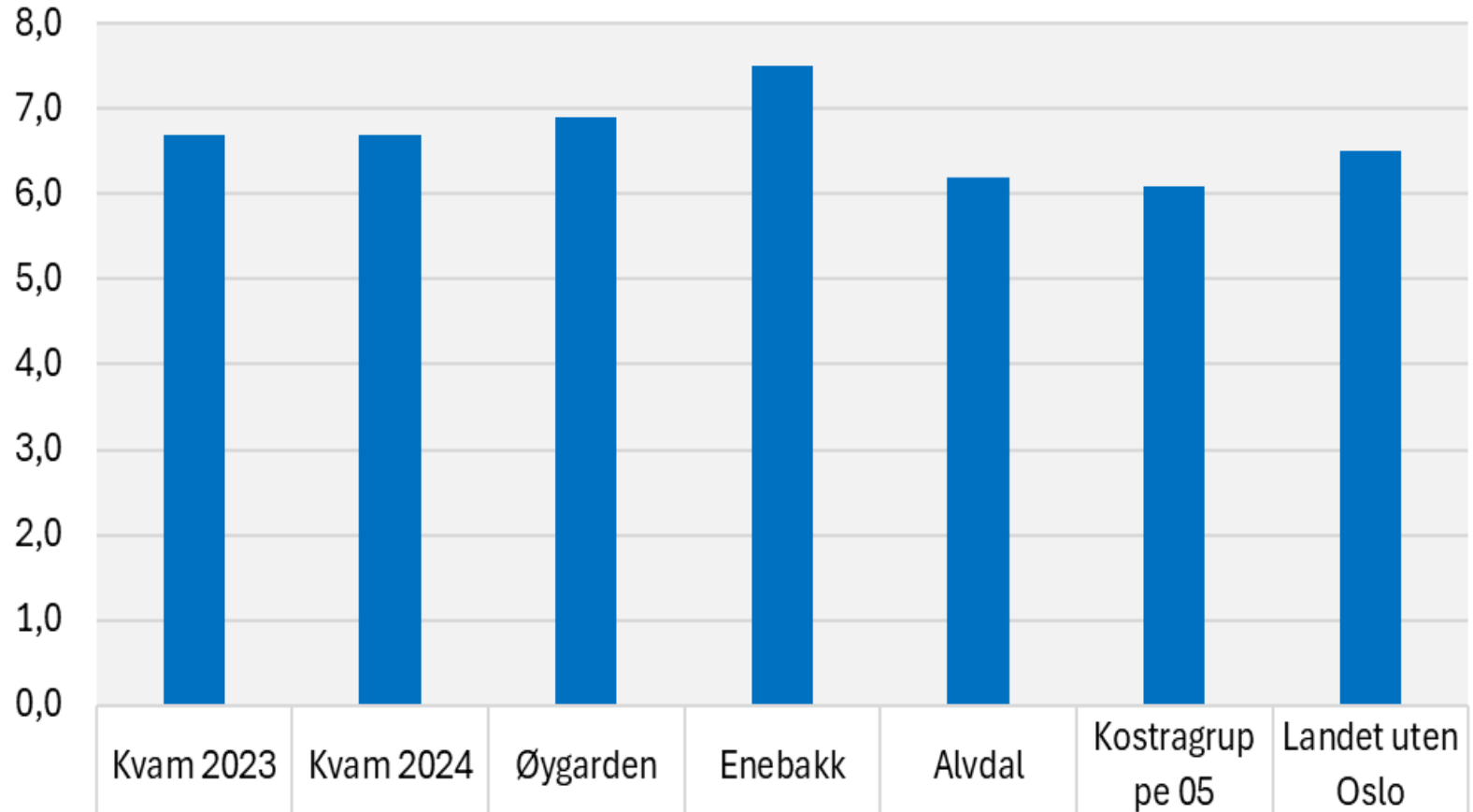
11 745

14 732

10 991

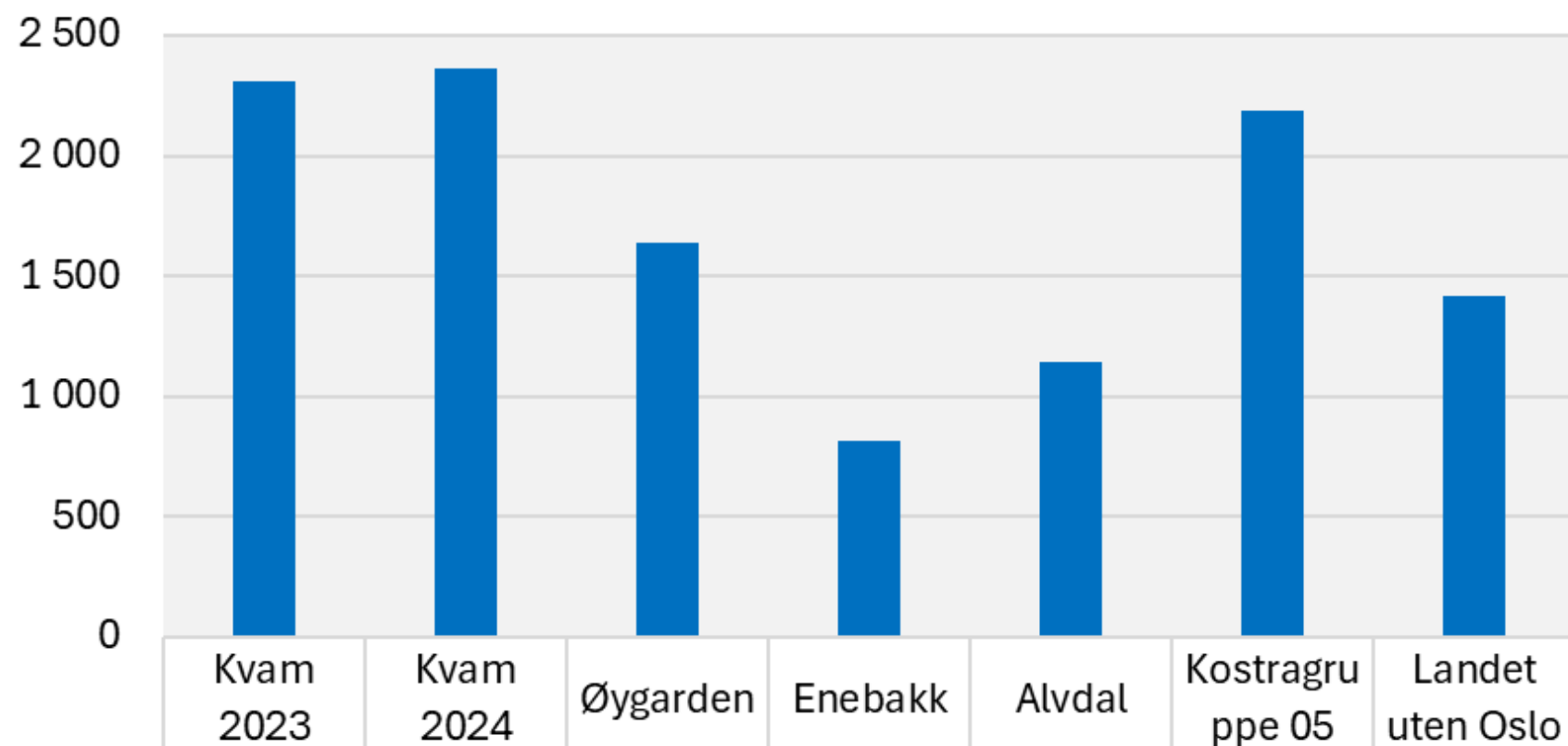
12 299

Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt (måneder)

■ Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt (måneder)

Netto driftsutgifter til Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid pr innb (kr) F.242

■ Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)

Kvam
2023

Kvam
2024

Øygarden

Enebakk

Alvdal

Kostragru
ppe 05

Landet
uten Oslo

2 312

2 362

1 642

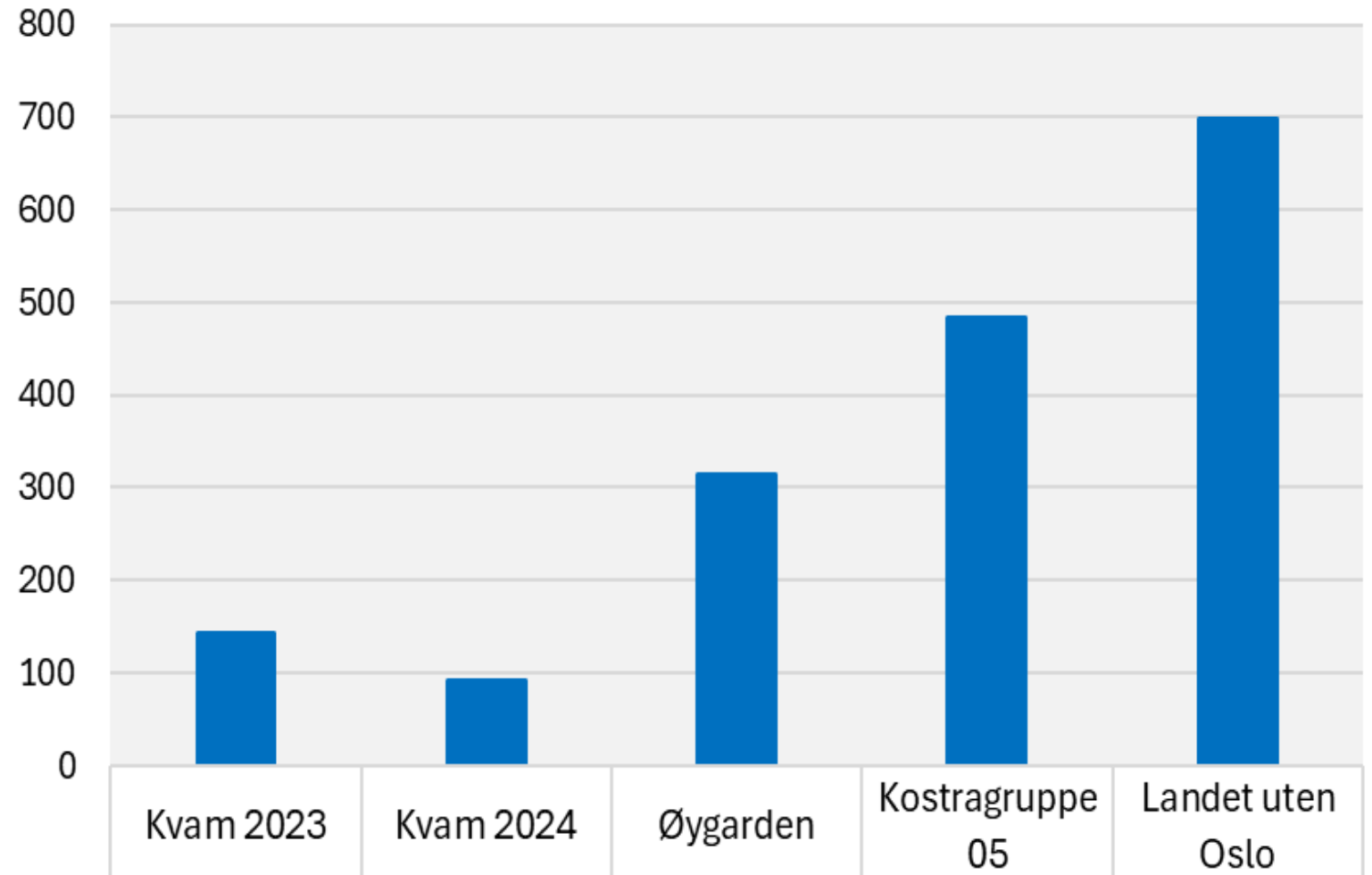
816

1 146

2 185

1 419

Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år

■ Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år

143

93

315

485

698

Med de demografiske endringer yngreomsorg, er effektiv forvaltning bærekraftige tjenester. Variasjon i ulikt tjenestetilbud og ineffektivt (2025–2025) "En helse for alle" likeverdig tilgang til helsetjenester forutsigbare prioriteringssystemer ressursbruk, til tross for økonomi

Standardisere terskel kan bidra til tildeling, ressursbruk og samtidig Samarbeidet vil også fremme kollektive felles løsninger.

Beslutningsmyndigheten må være knyttet til praksis for å kunne få revidering av prioriteringer. Tiltak påvirker innbyggernes liv og aut

Orientering om dei ulike tenestene i Kvam herad

Kvam herad ynskjer å ta i bruk velferdsteknologiske løysingar som støttar opp om innbyggjarane si bu- og eigenomsorgsevne.

Kvam herad har etter lova ansvar for å tilby nødvendig helse- og omsorgstenester som:

- helsetenester i heimen, til dømes heimesjukepleie og helsetenester innan rus/psykiatri
- personleg assistanse som heimehjelp/praktisk hjelp og opplæring
- brukarstyrt personleg assistanse
- trygde- og omsorgsbustad
- plass i institusjon, korttids-, rehabiliterings- eller langtidsplass
- avlastning for born og vaksne i eller utanfor institusjon
- støttekontakt
- individuell plan
- omsorgsstønad
- utlån av hjelpemiddel

Kvam herad tilbyr i tillegg følgjande tenester:

- dagaktivitetstilbod
- tryggleiksalarm
- matombringning
- kreftkoordinator
- demensteam
- ergo- og fysioterapi
- kvardagsrehabilitering
- ruskonsulent

Meld. St. 21

(2024–2025)

Melding til Stortinget

Helse for alle

Orientering i vår felles helsetjeneste

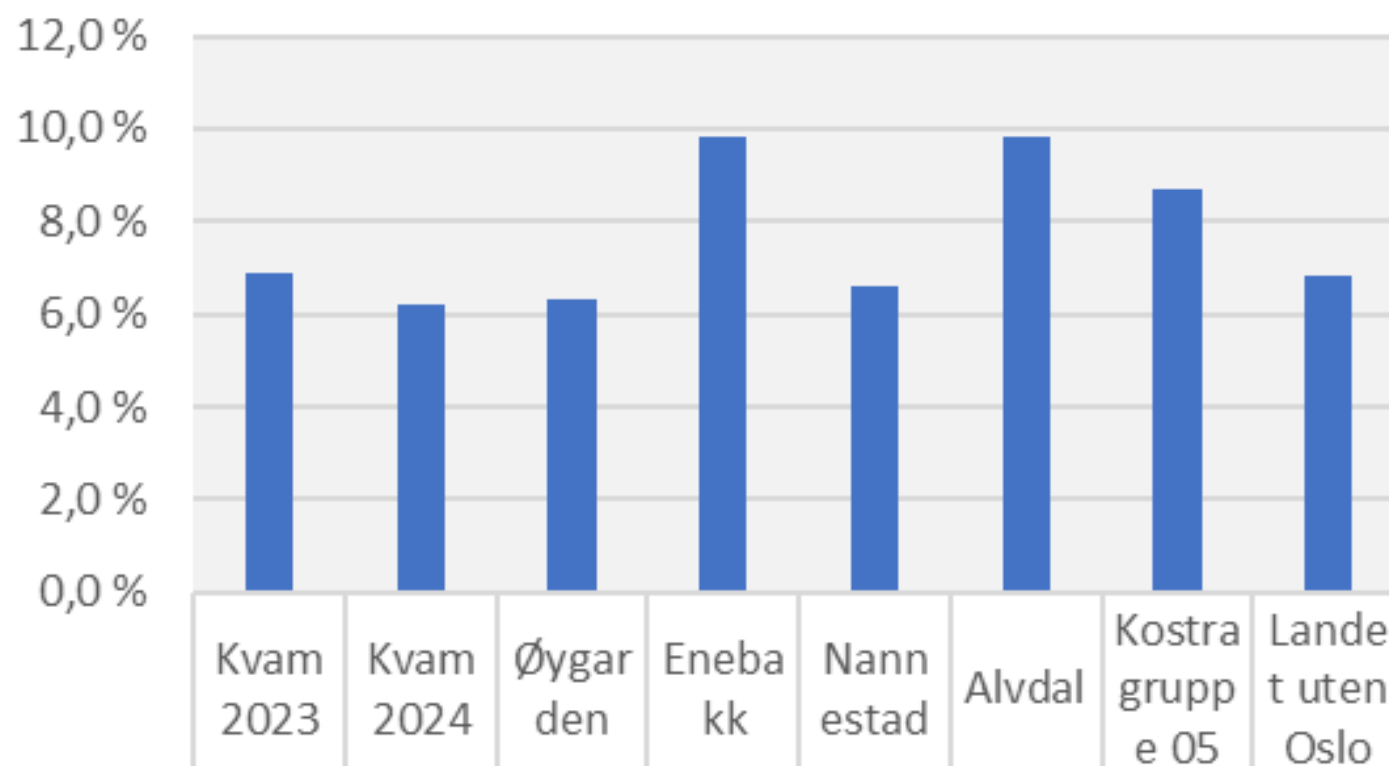

Administrasjon (HR/økonomi/samfunn)

Administrasjon

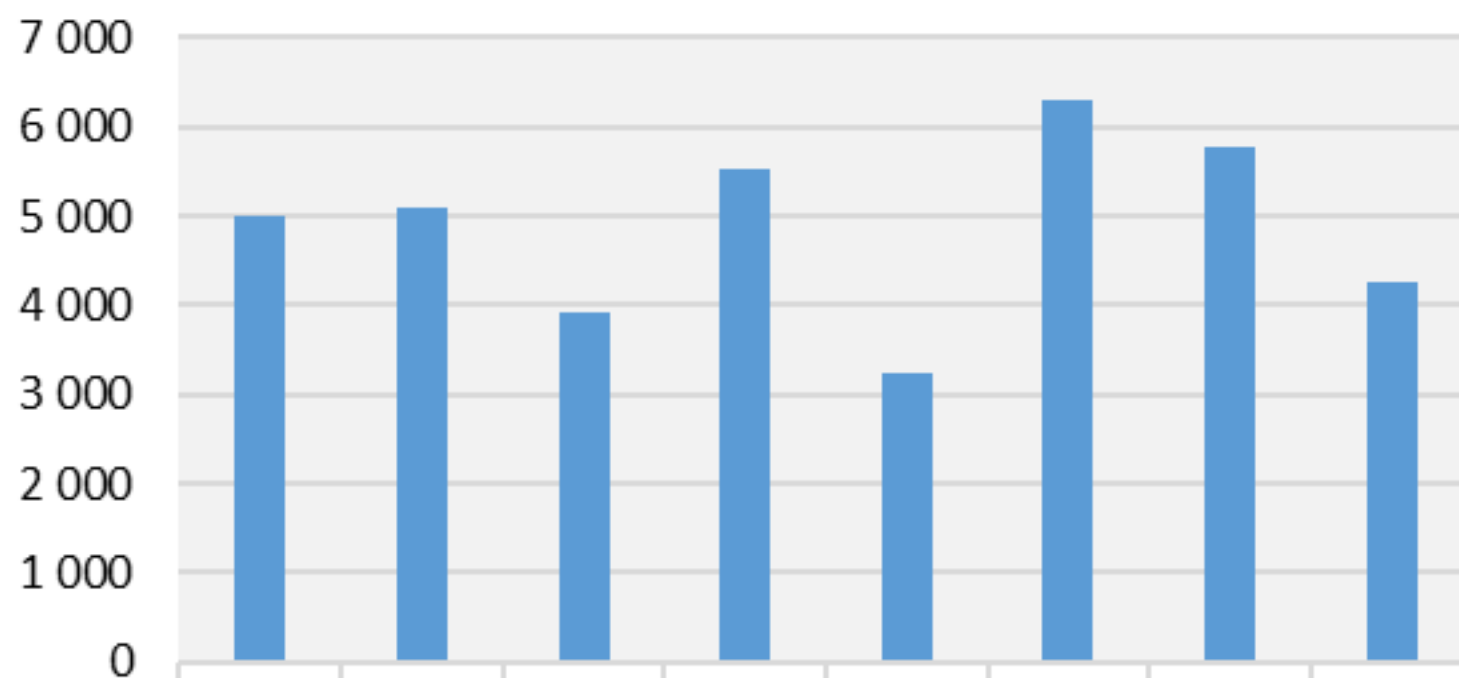

Andel netto driftsutgifter til administrasjon

■ Administrasjon, kommune
nettodriftsutgifterandel av
totale utgifter (prosent)

Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon

■ Netto driftsutgifter per
innbygger (120) administrasjon

Kvam
2023

Kvam
2024

Øygarden

Enebakk

Nannestad

Alvdal

Kostragruppene 05

Landet uten Oslo

4 997

5 096

3 919

5 540

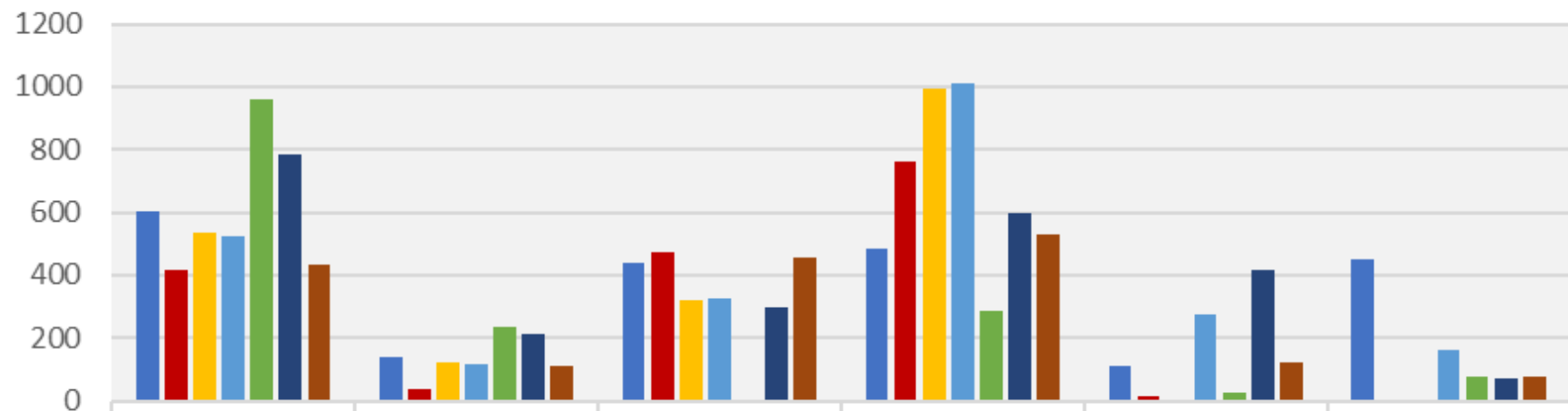
3 249

6 310

5 784

4 269

Netto driftsutgifter øvrige adm funksjoner

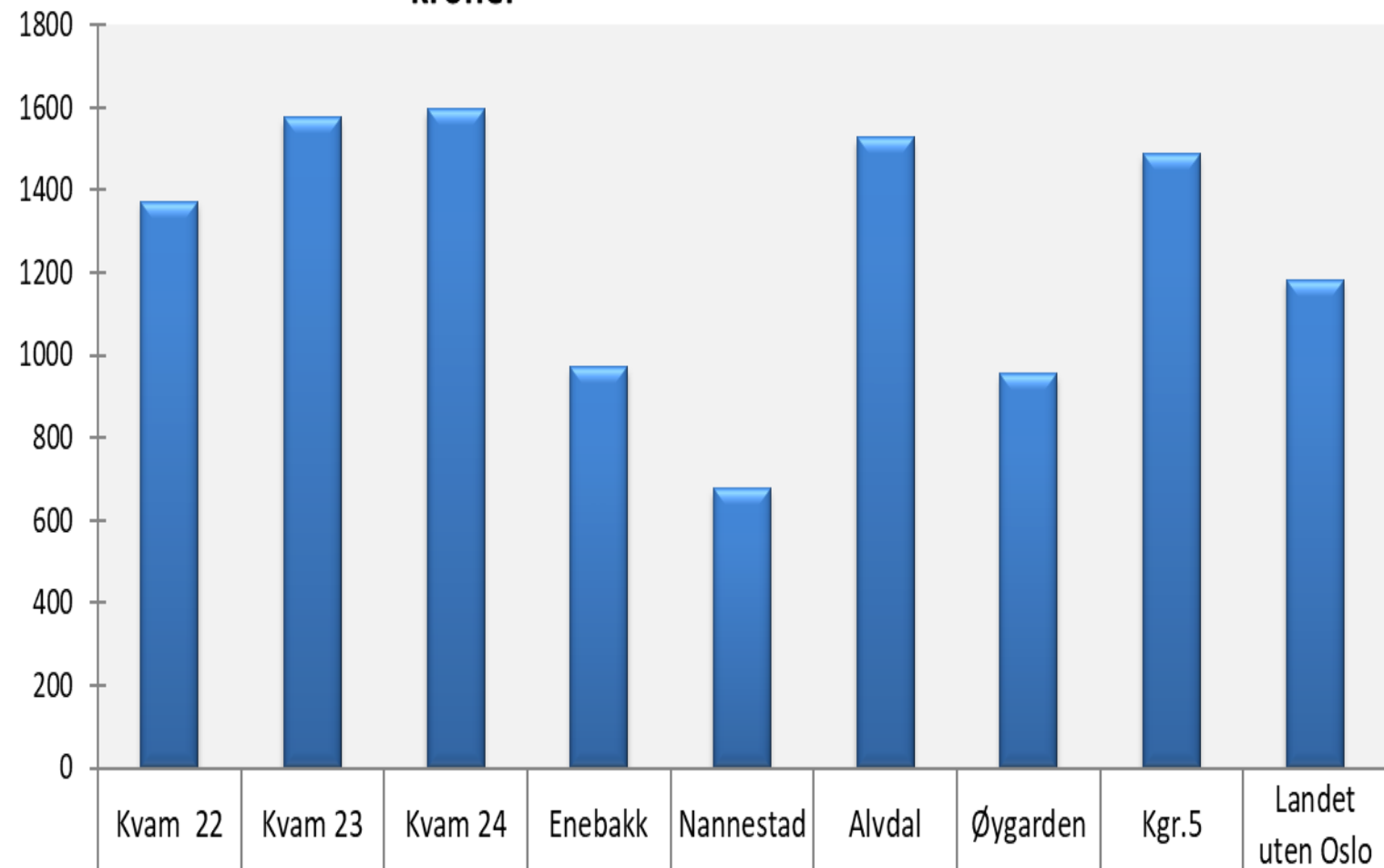

	(100) politisk styring	(110) kontroll og revisjon	(121) forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	(130) administrasjonslokaler	(180) diverse fellesutgifter	(285) tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde
Kvam 2024	602	139	441	485	110	448
Øygarden	419	35	475	759	15	2
Enebakk	535	120	318	996	5	- 53
Nannestad	524	118	326	1 010	272	161
Alvdal	961	236	0	284	28	76
Kostragruppe 05	785	214	296	600	419	70
Landet uten Oslo	436	111	454	532	124	74

■ Kvam 2024 ■ Øygarden ■ Enebakk ■ Nannestad ■ Alvdal ■ Kostragruppe 05 ■ Landet uten Oslo

Planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger i kroner

Netto driftsutgifter til fysisk planlegging,
kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger i
kroner

1373

1576

1596

972

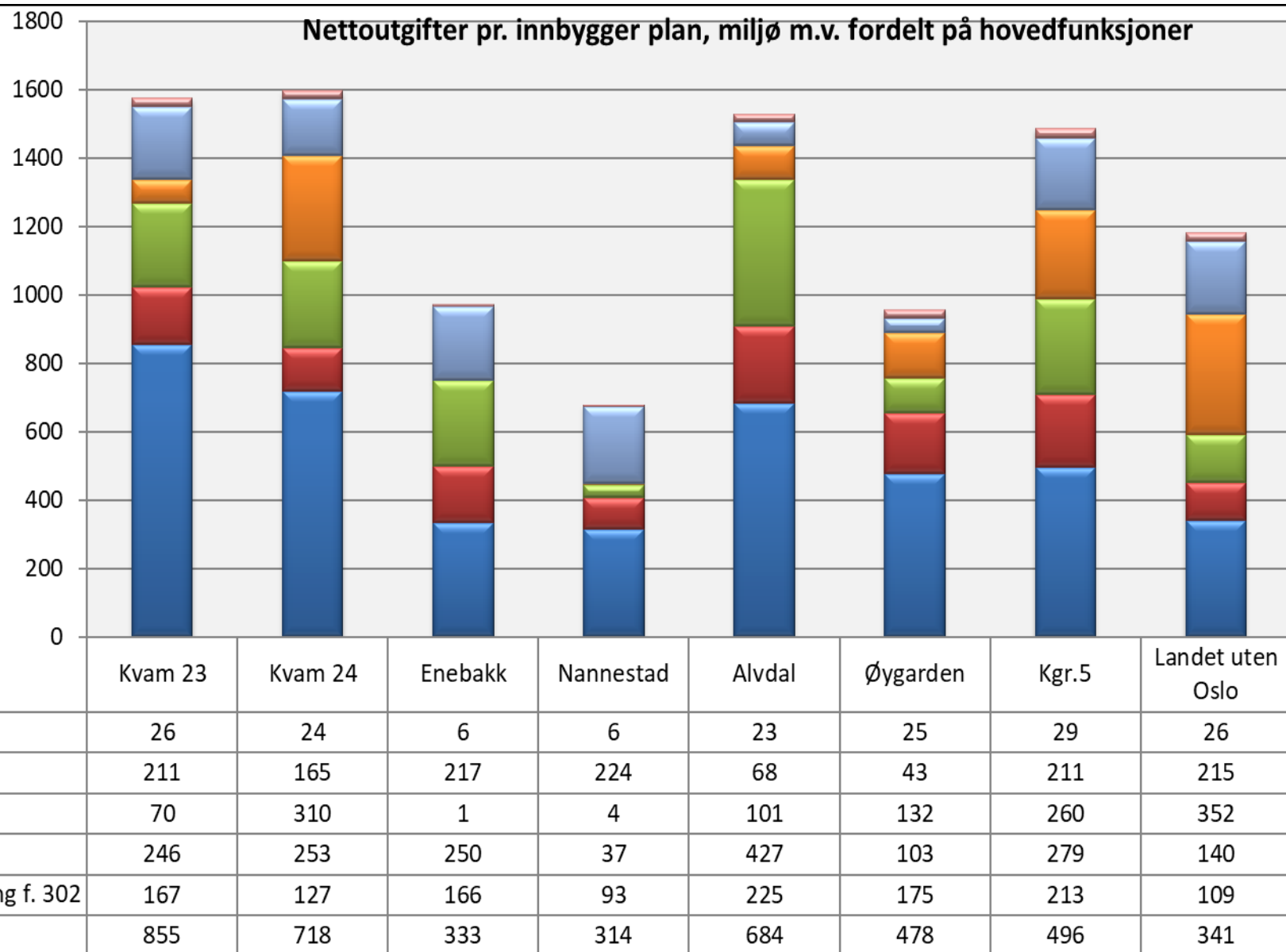
677

1528

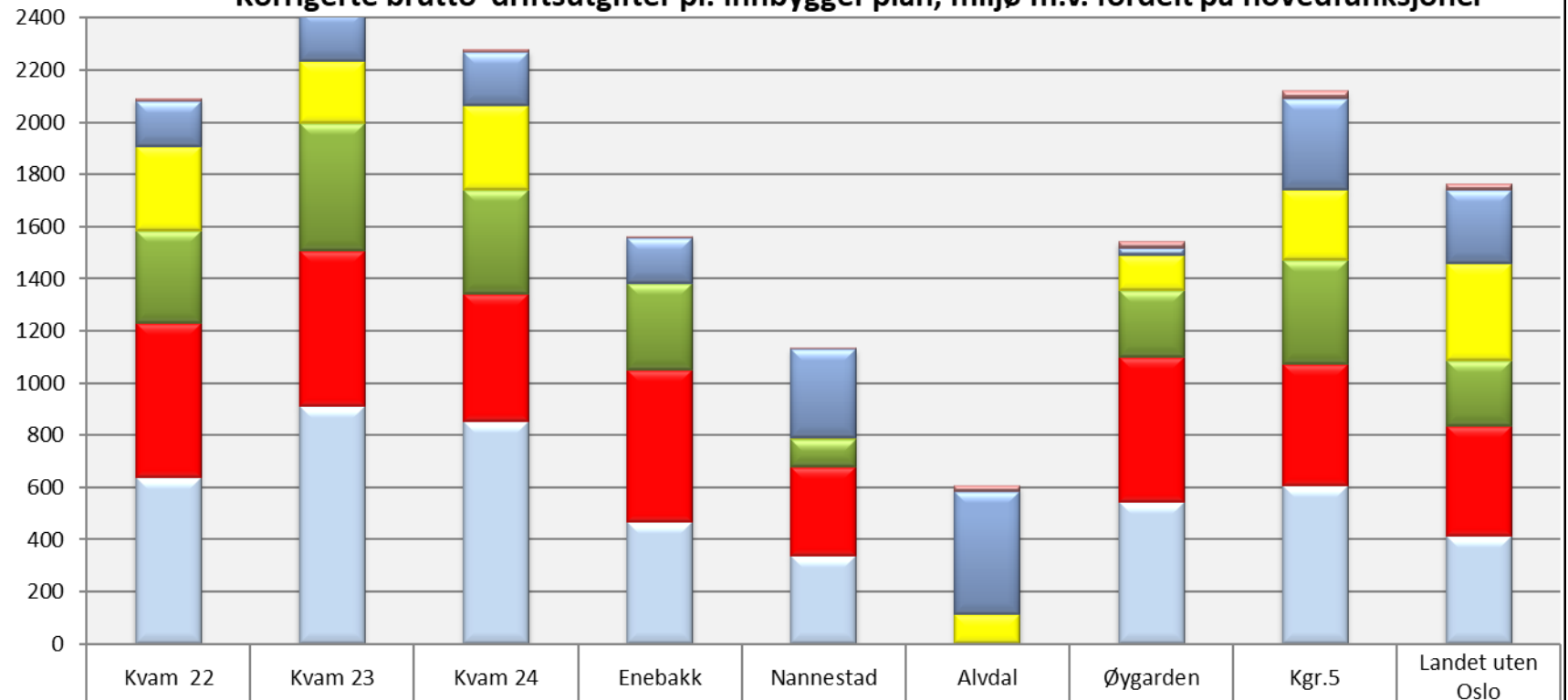
955

1488

1183

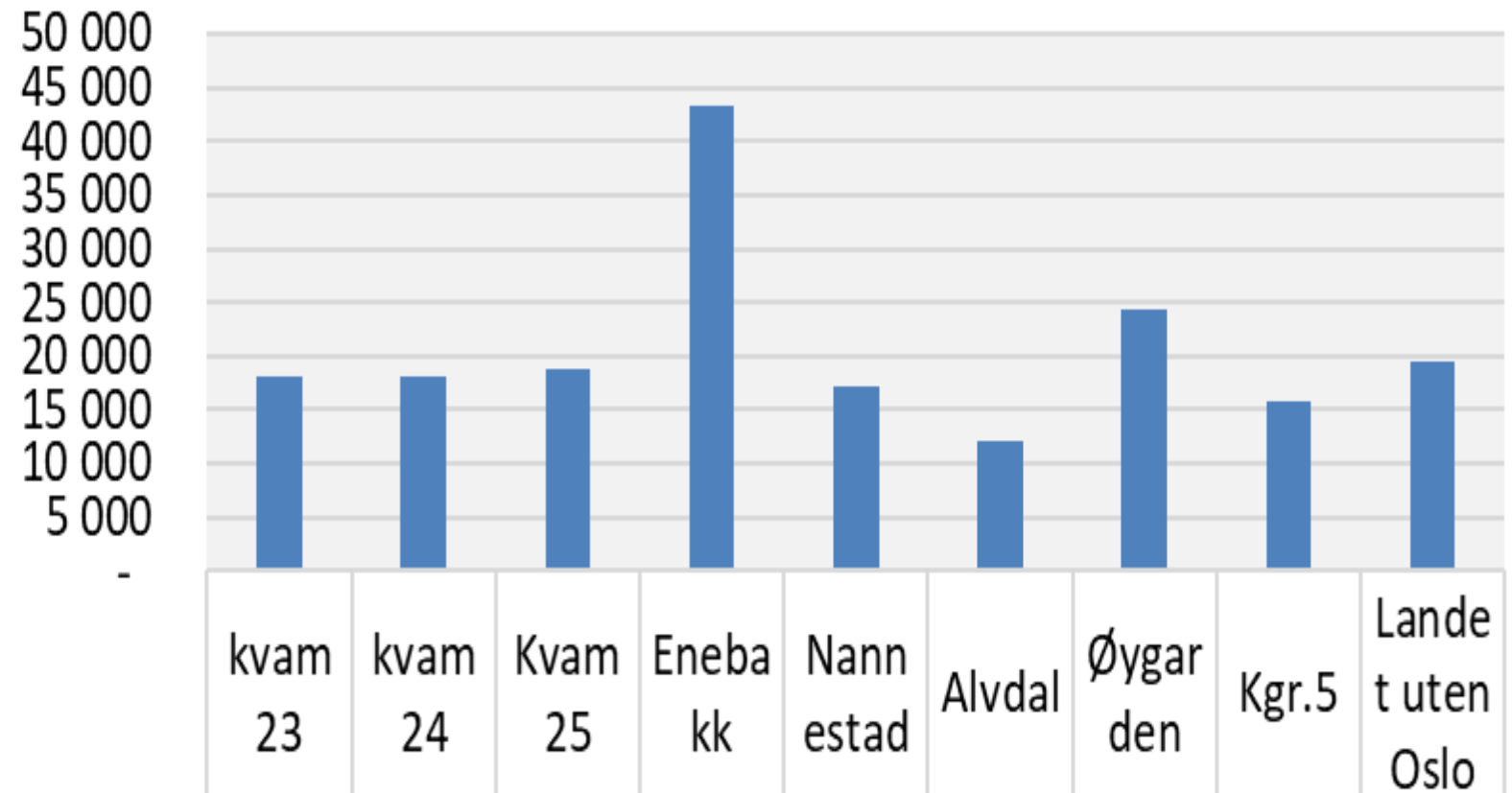
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. innbygger plan, miljø m.v. fordelt på hovedfunksjoner

Gebyrinntekter byggesak

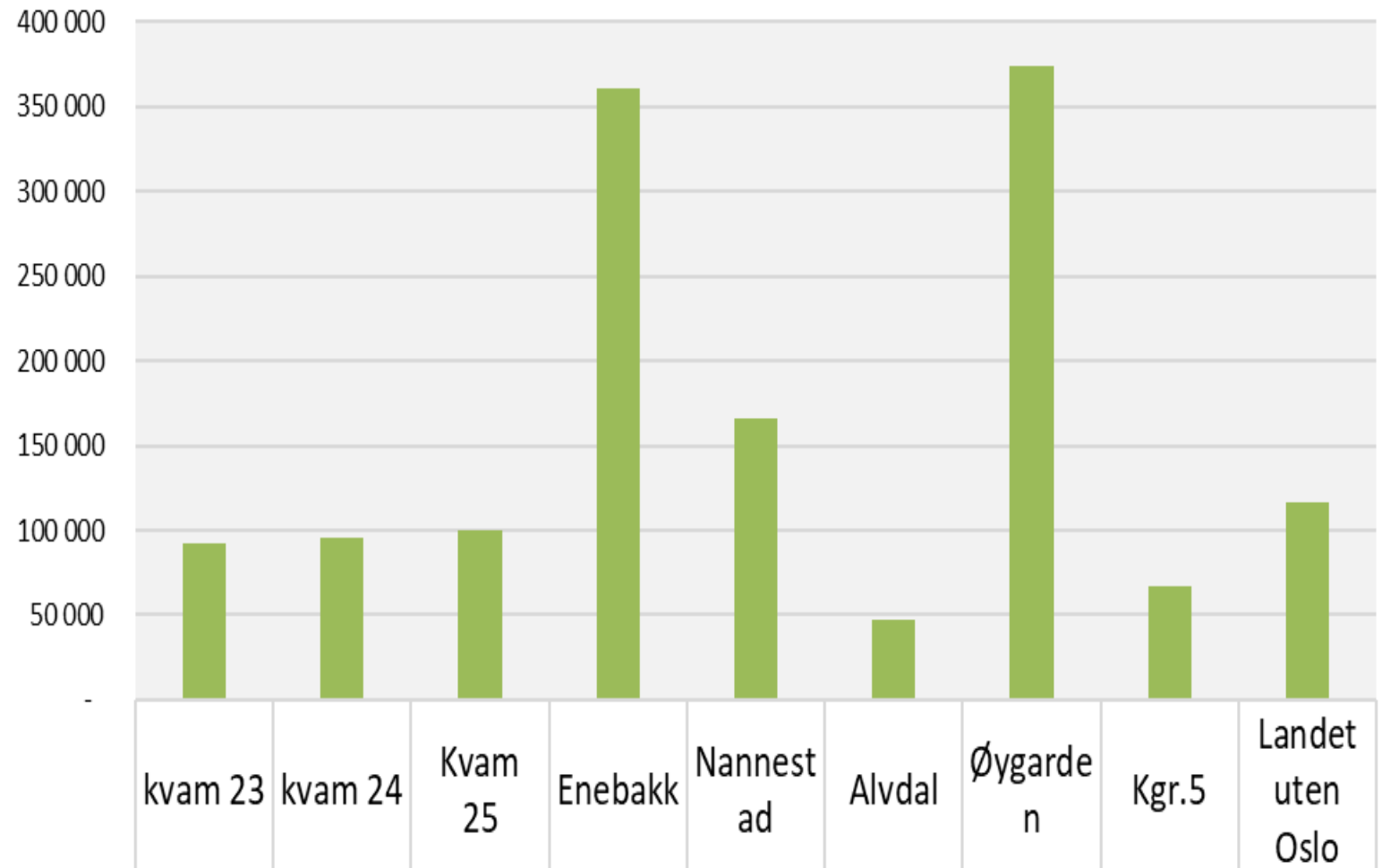
Byggesaksgebyr for oppføring av enebolig (kr)

■ Byggesaksgebyr for oppføring av enebolig (kr)

18 070 18 070 18 847 43 290 17 160 12 150 24 400 15 830 19 501

Gebyr for privat forslag til reguleringsplan (kr)

■ Gebyr for privat forslag til reguleringsplan (kr)

92 250

95 943

100 069

360 790

165 900

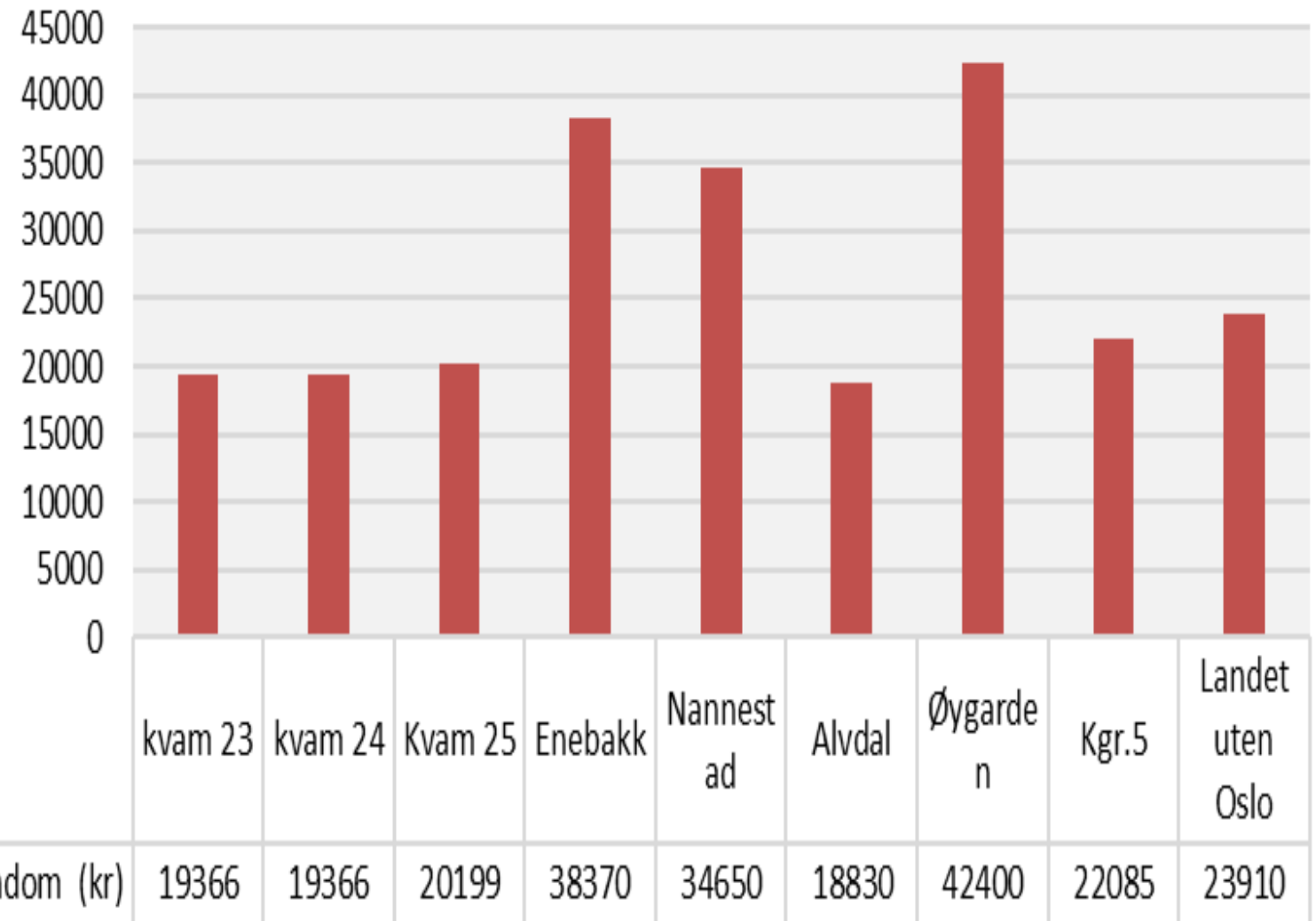
47 515

373 600

66 990

117 018

Gebyr for opprettelse av grunneiendom (kr)

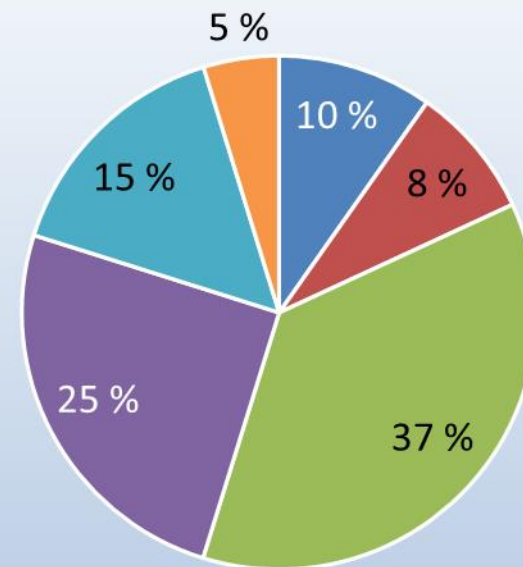

Teknisk

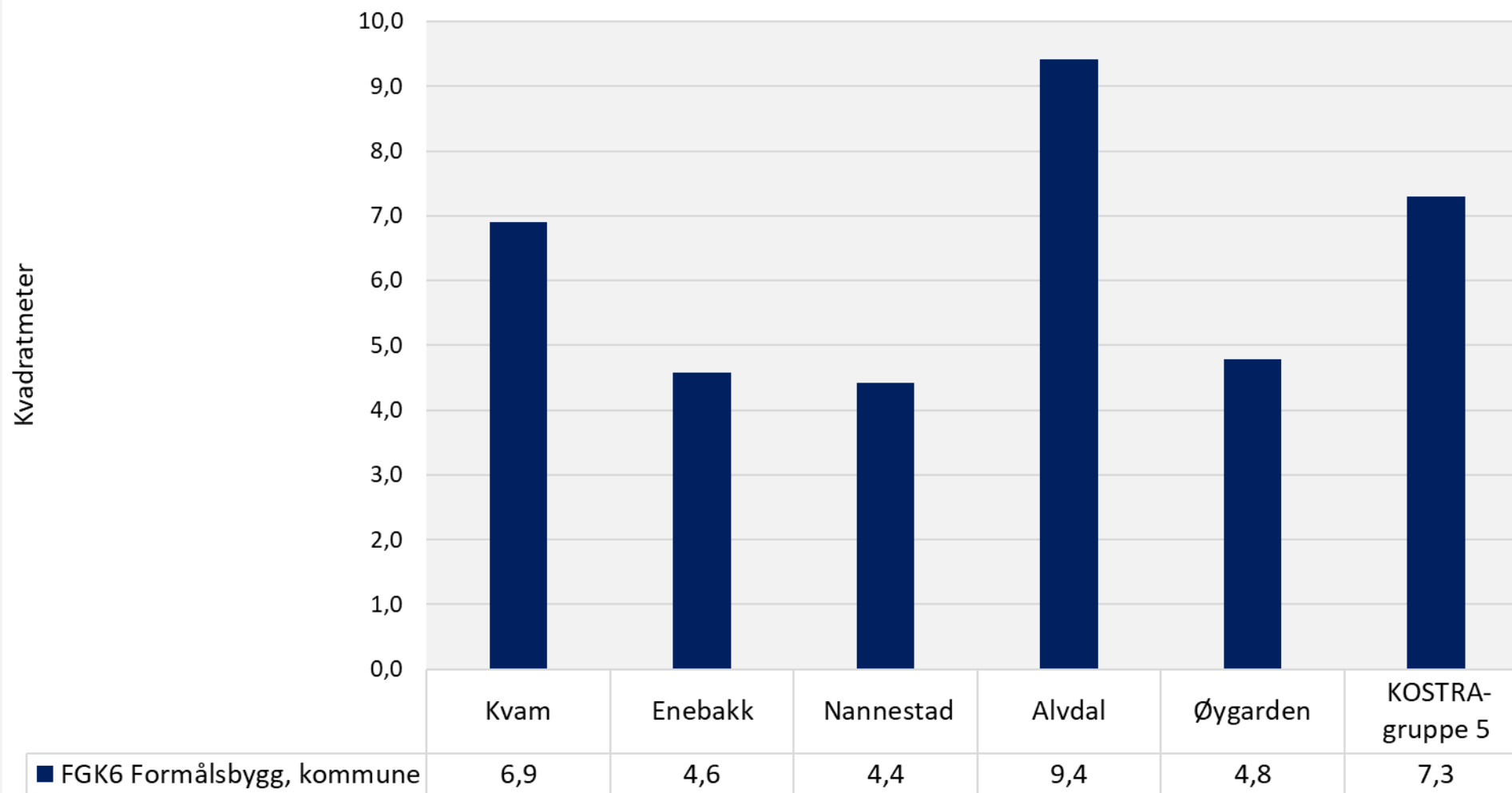
Sektor	Antall Kvm	Andel kvm etter type formålsbygg
Administrasjonslokaler	5 740	10 %
Barnehagelokaler	4 908	8 %
Skolelokaler	21 593	37 %
Institusjonslokaler	14 763	25 %
Kommunale idrettsbygg- og anlegg	9 049	15 %
Kommunale kulturbygg	2 797	5 %
Sum formålsbygg	58 850	100 %

Andel formålsbygg etter sektor i Alvdal kommune

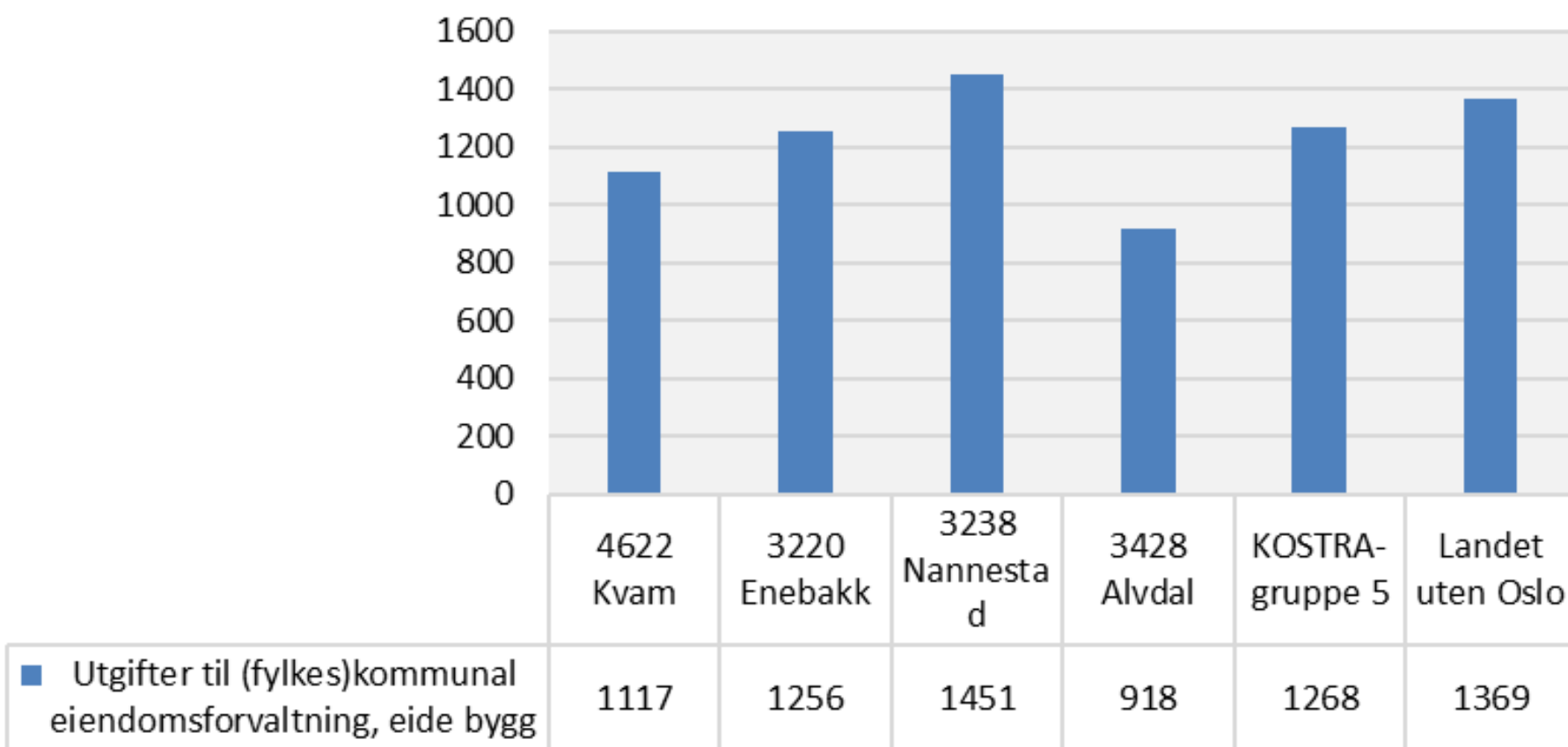

- Administrasjonslokaler
- Barnehagelokaler
- Skolelokaler
- Institusjonslokaler
- Kommunale idrettsbygg- og anlegg
- Kommunale kulturbygg

Kvadratmeter kommunale formålsbygg per innbygger

Utgifter til kommunal eiendomsforvaltning, per kvm, eide bygg

FDV Kostnader

	4622 Kvam	3220 Enebakk	3238 Nannestad	3428 Alvdal	4626 Øygarden	EKG05 KOSTRA	Landet uten Oslo
Energiutgifter	104	140	207	143	186	148	152
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter	99	35	82	62	83	113	116
Utgifter til renholdsaktiviteter	218	195	133	192	289	197	195
Utgifter til driftsaktiviteter	566	727	819	583	836	749	737
Utgifter til (fylkes)kommunal eiendomsforvaltning, eide bygg	1117	1256	1451	918	1494	1268	1369

- Kvam har 58 850 kvm formålsbygg (6,9 kvm per innbygger)
- Hver kvadratmeter koster 1 117 kroner (korrigerte brutto driftsutgifter)
- Sum: 65,7 millioner kroner

Ved å redusere antall kvm til samme nivå som Enebakk (4,6 kvm per innbygger) vil Kvam ha 40 000 kvm bygg (4,7 kvm * 8517 innb.) og redusere kostnadene med **21 millioner kroner**

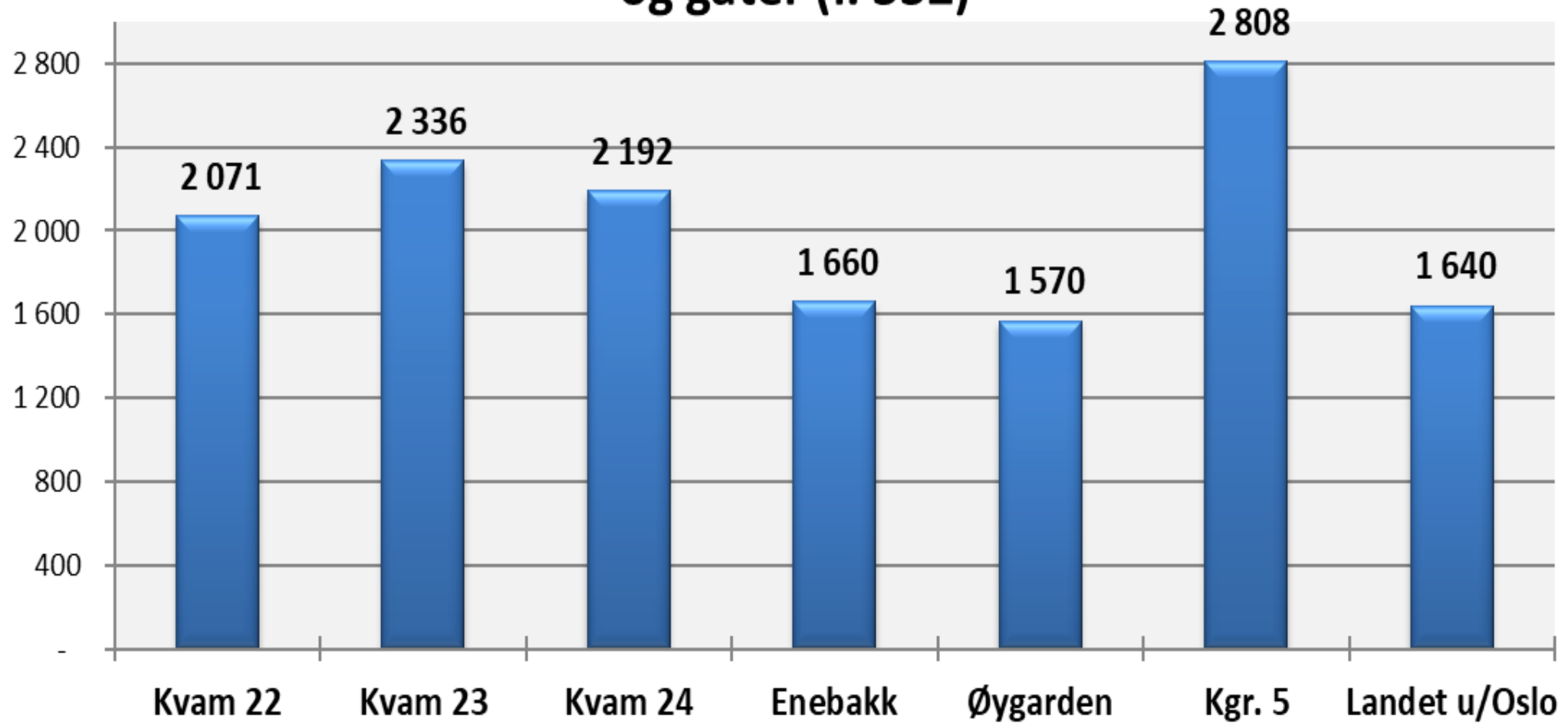
Alternativ strategi kan være å styrke vedlikehold samtidig som kvadratmeter reduseres?

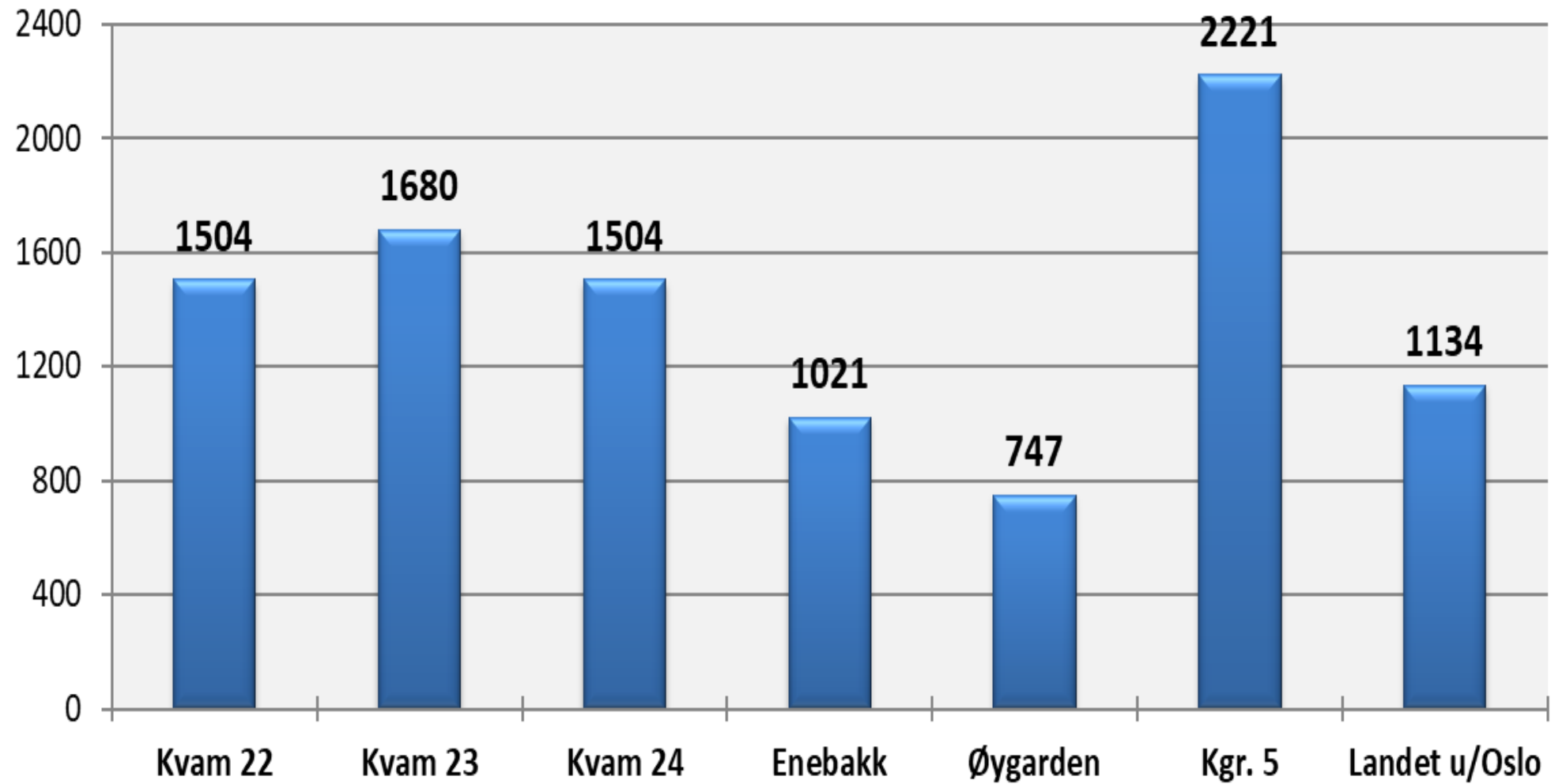
Samferdsel

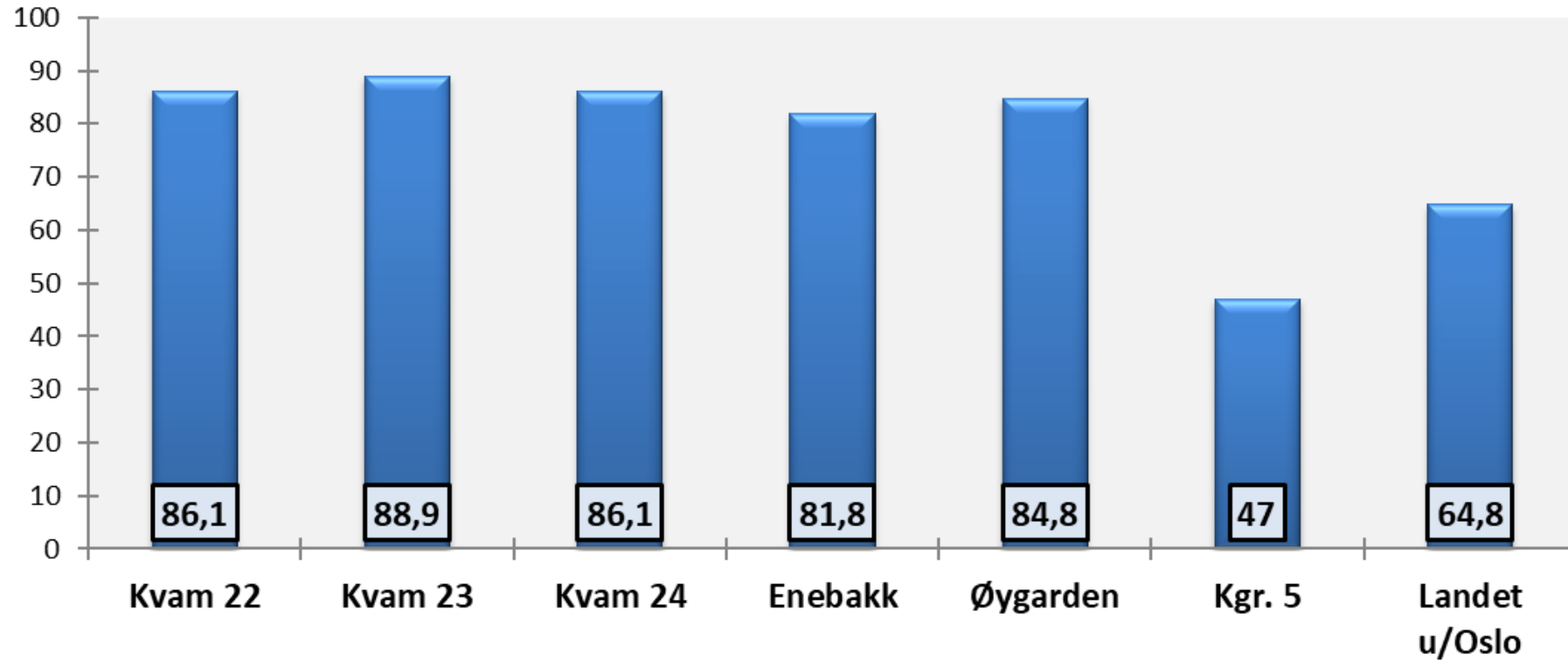
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, kommunale veier og gater (f. 332)

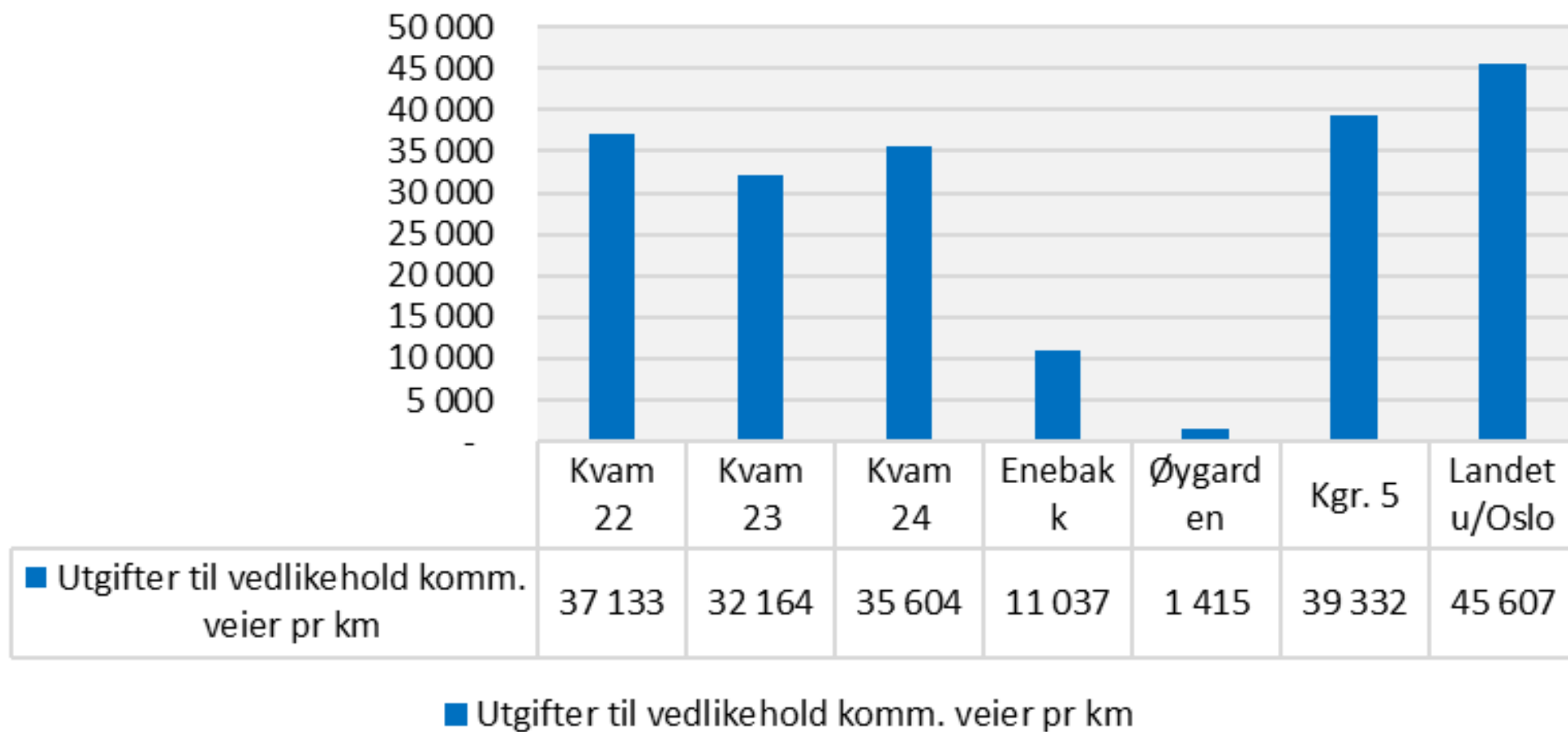
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivn. i kr pr. innbygger, kommunale veier og gater (f. 332)

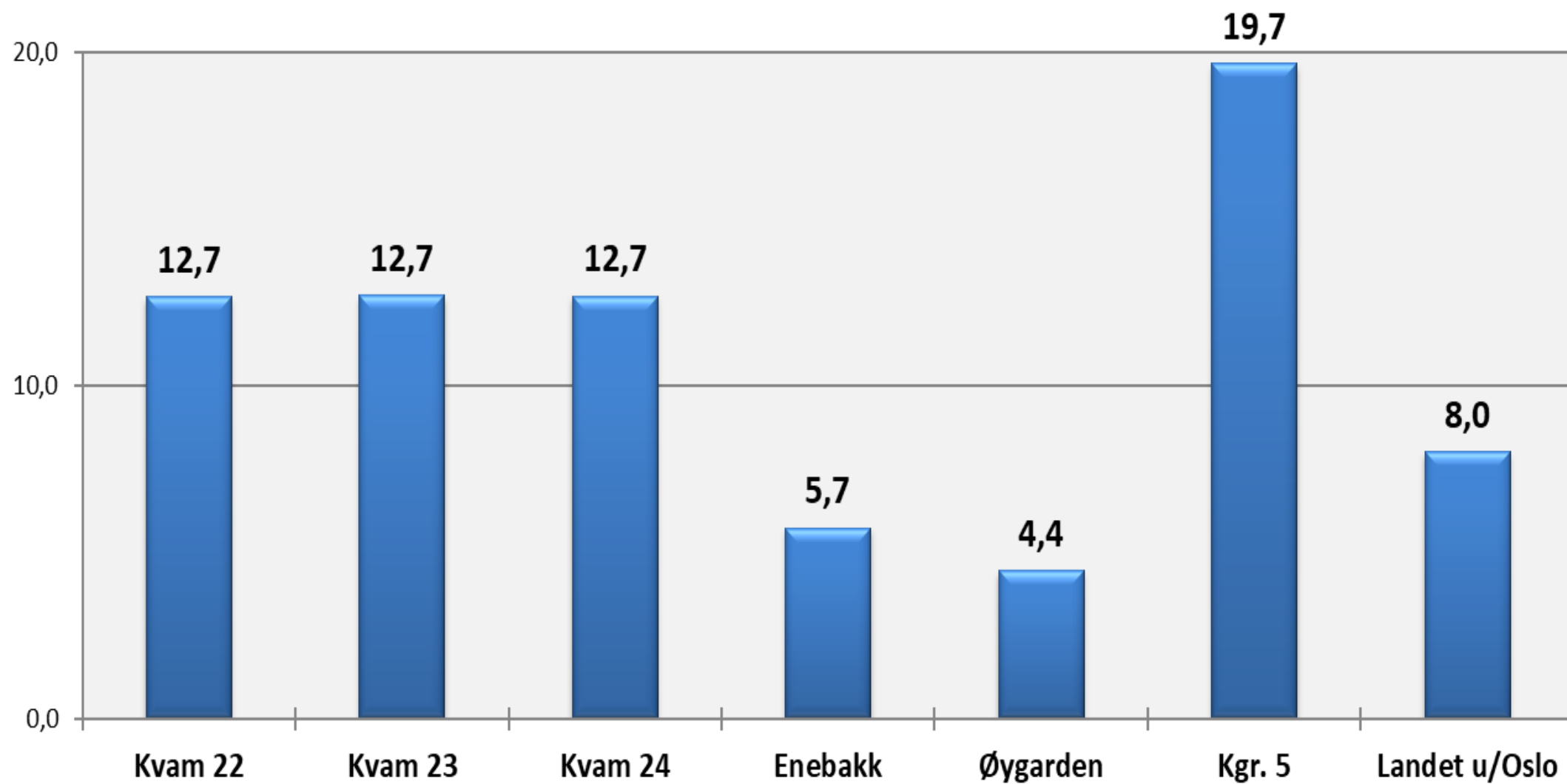
Andel kommunale veier og gater med belysning av alle kommunale veier og gater (prosent)

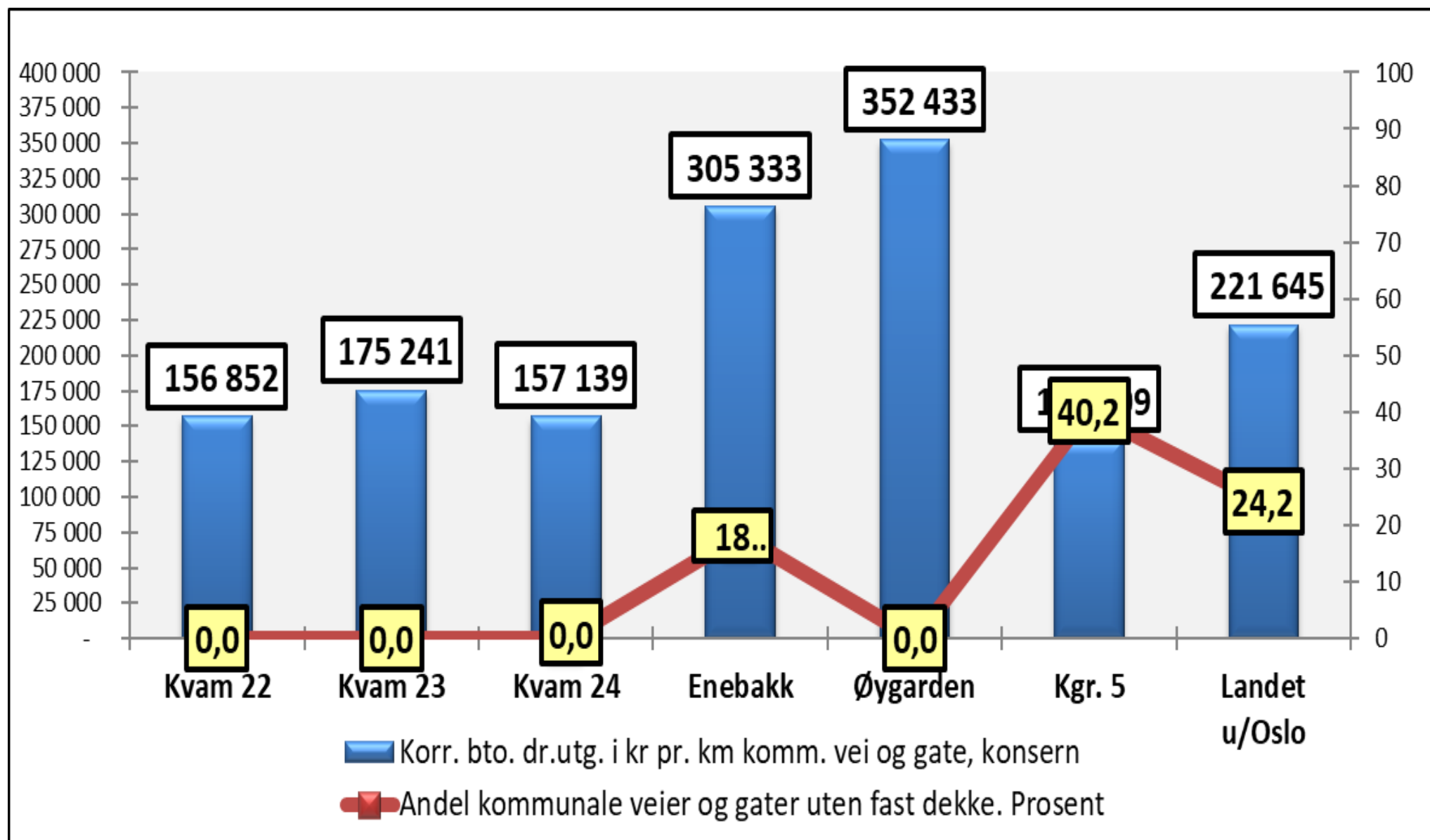

Utgifter til vedlikehold kommunale veier pr km

Antall meter kommunal vei pr innbygger

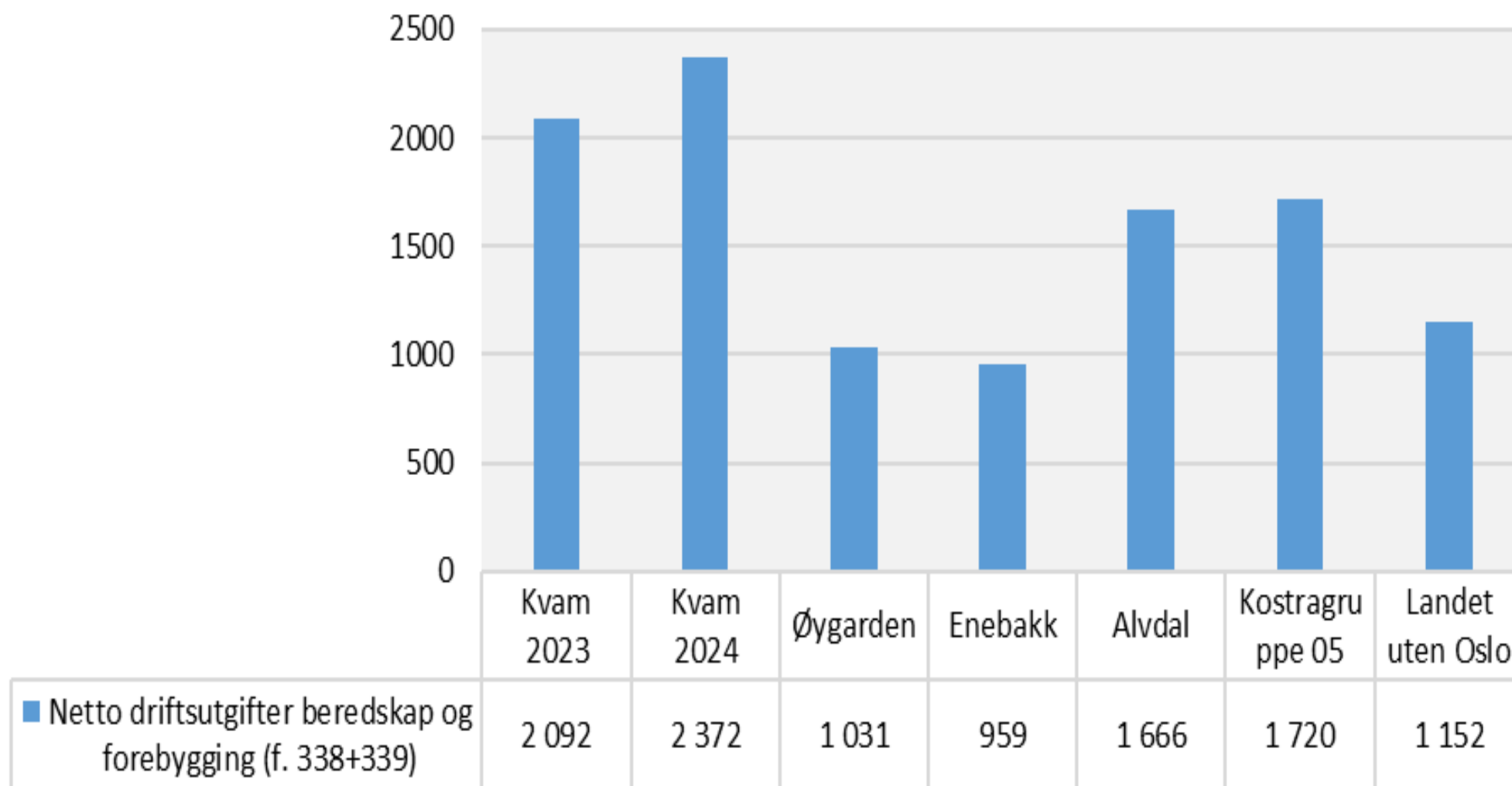

Brann og ulykkesvern

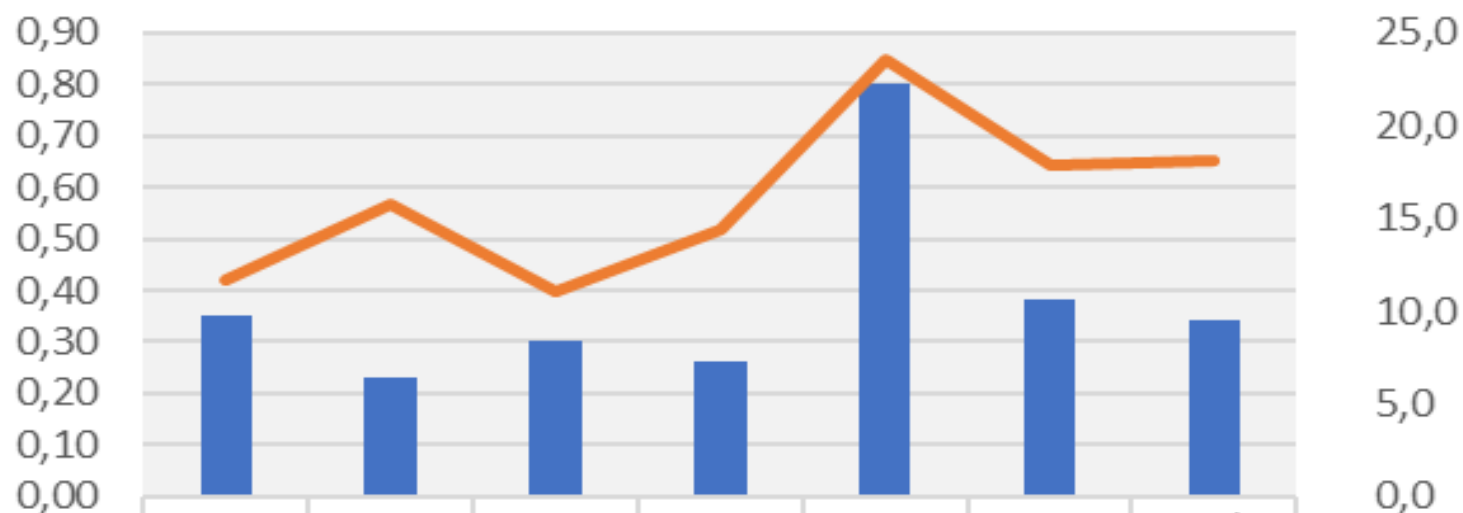

Netto driftsutgifter beredskap og forebygging (f. 338+339)

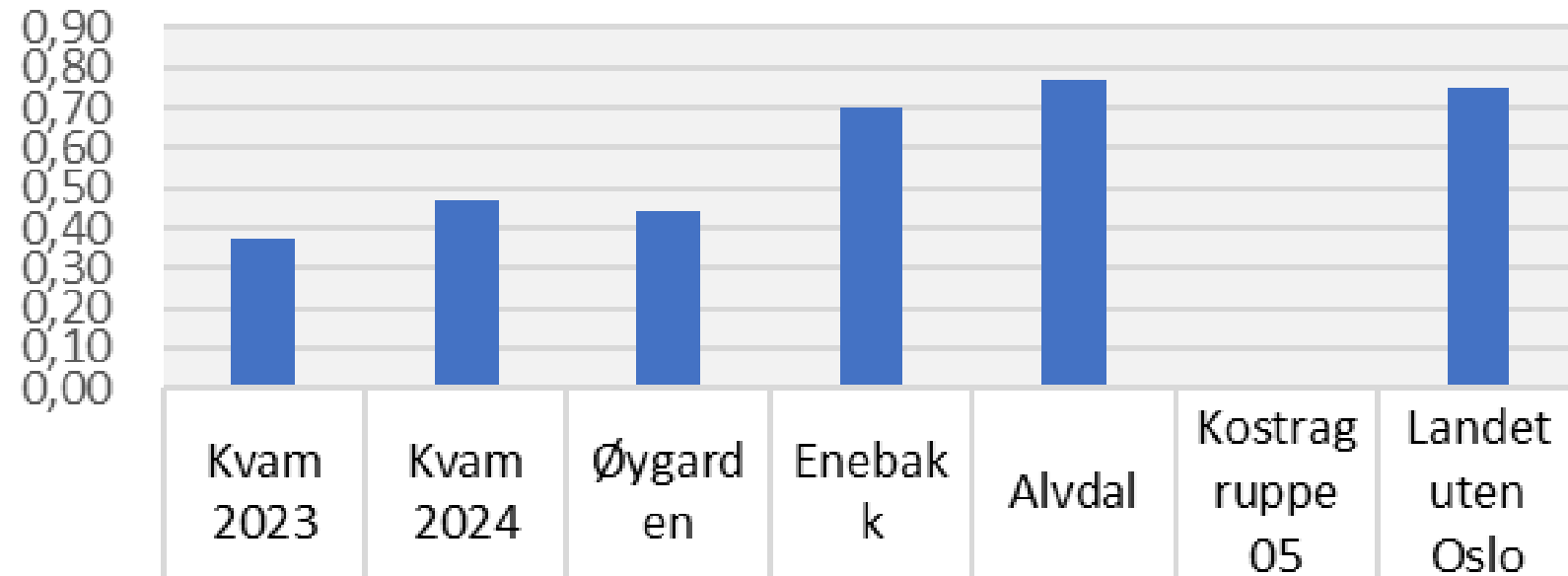
■ Netto driftsutgifter beredskap og forebygging (f. 338+339)

Antall boligbranner og ulykker

■	Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere KOSTRA
—	Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere KOSTRA

Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere

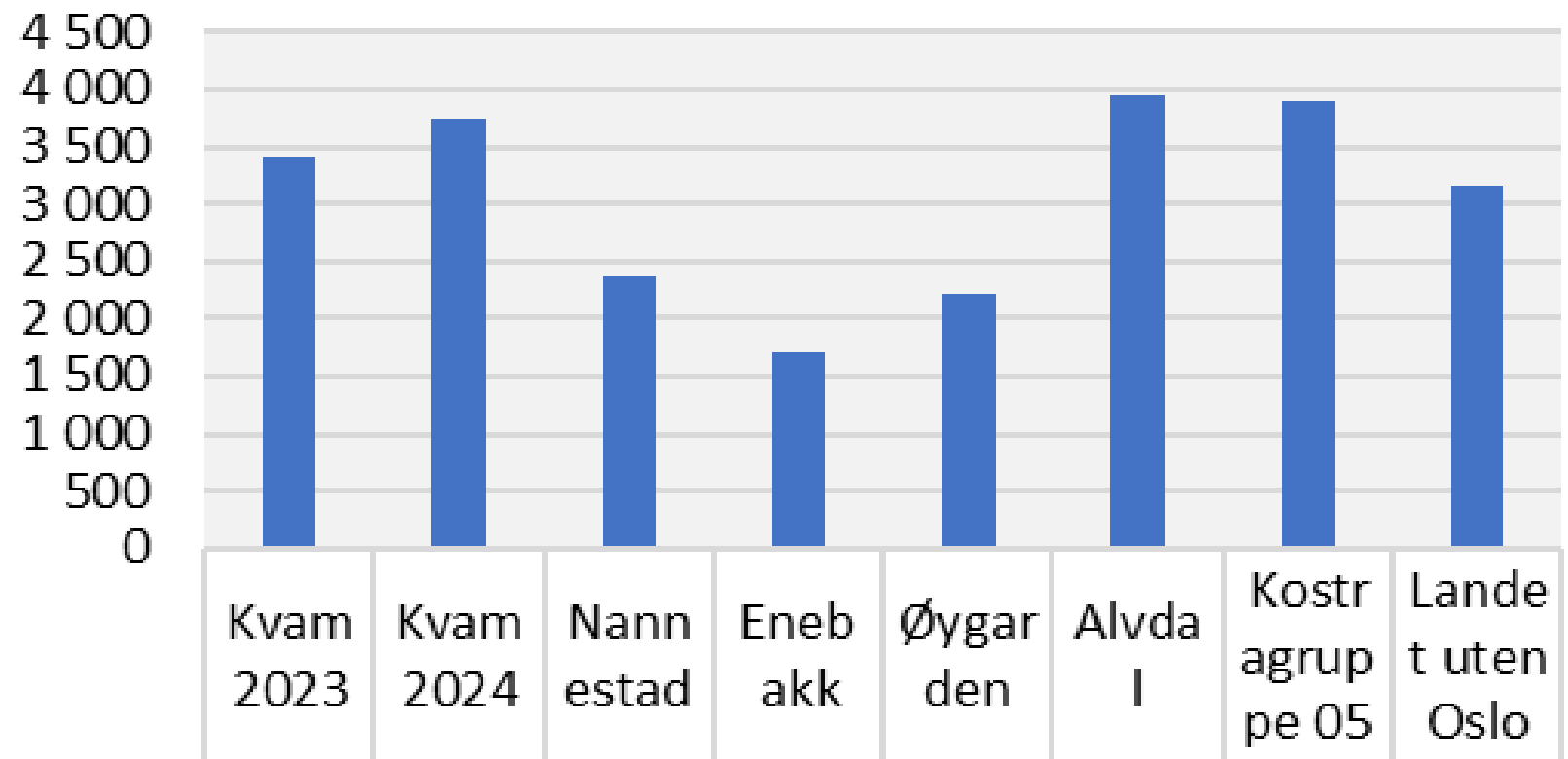
■ Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere

■ Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere

	Kvam 2023	Kvam 2024	Øygarden	Enebakk	Alvdal	Kostrag	Landet uten O
Prioritet							
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	KOSTRA	0,35	0,23	0,30	0,26	0,80	0,38
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	KOSTRA	11,7	15,7	11,0	14,4	23,5	17,8
Netto driftsutgifter per innbygger (338) forebygging av branner og andre ulykker (B)	Framsikt	189	-45	207	49	32	81
Netto driftsutgifter per innbygger (339) beredskap mot branner og andre ulykker (B)	Framsikt	1 903	2 417	824	910	1 634	1 639
Dekningsgrad							
Andel A-objekter som har fått tilsyn	KOSTRA	3,3 %	25,0 %	69,2 %	50,0 %	0,0 %	25,6 %
Andel piper feiet	KOSTRA	32,8 %	5,9 %	22,1 %	16,6 %	30,5 %	21,5 %
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	KOSTRA	0,37	0,47	0,44	0,70	0,77	
Kvalitet							
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr)	KOSTRA	502	480	583	342	536	727

Kultursektoren

Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner

■ Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner

3 421

3 750

2 354

1 715

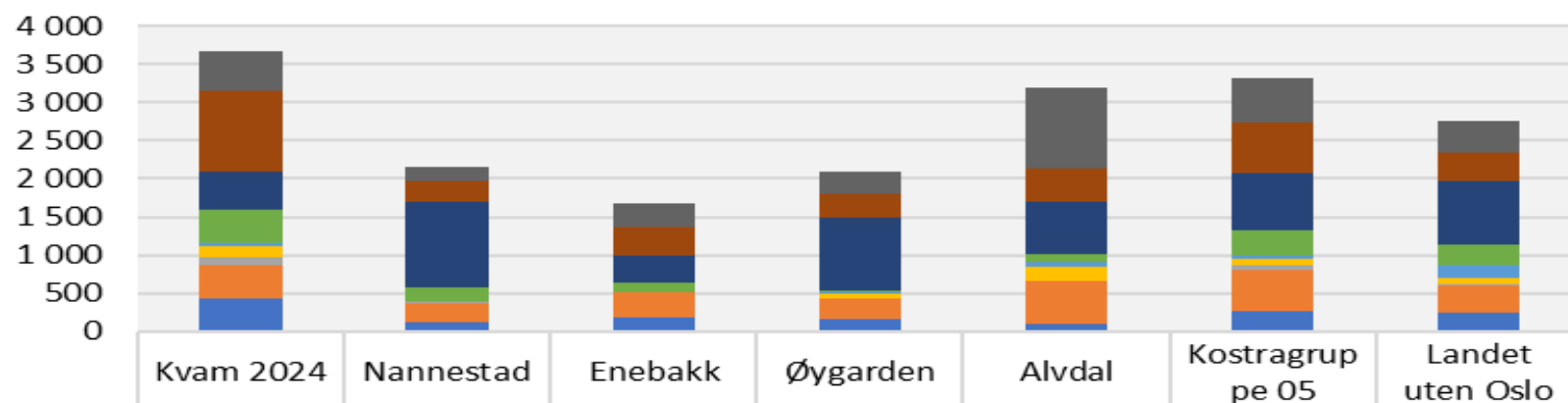
2 221

3 957

3 898

3 155

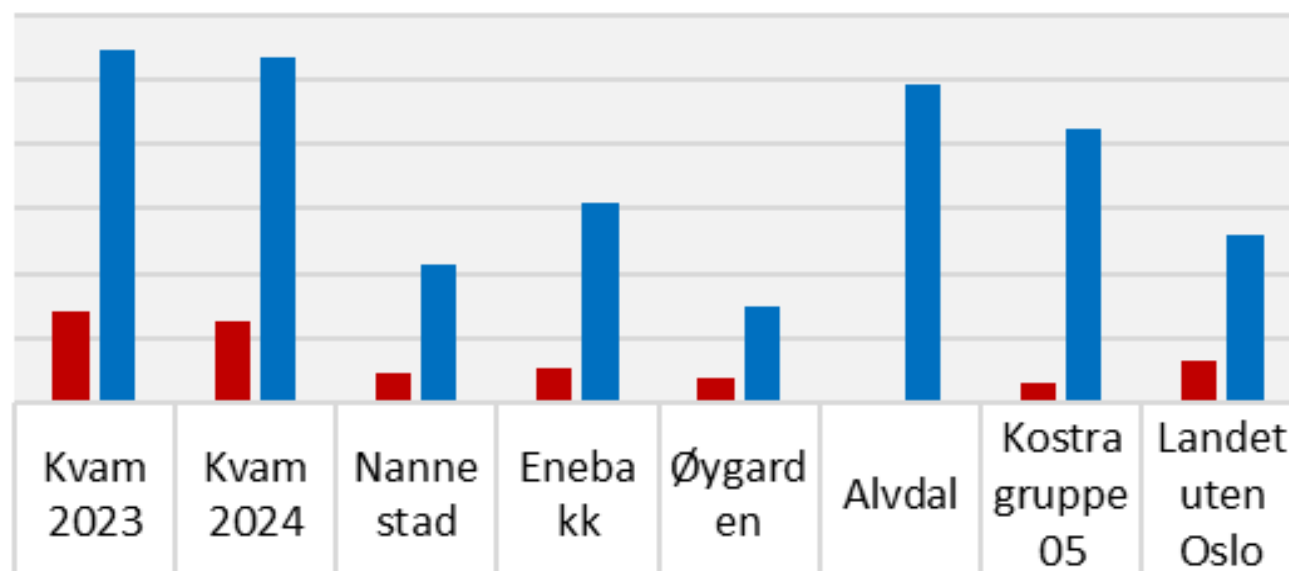
Netto driftsutgifter per innbygger, kultur og idrett

	Kvam 2024	Nannestad	Enebakk	Øygarden	Alvdal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
■ Netto driftsutgifter per innbygger (385) andre kulturaktiv. og tilsk. til andres kulturbygg (B)	515	177	298	306	1 061	585	411
■ Netto driftsutgifter per innbygger (383) musikk- og kulturskoler (B)	1 070	279	386	315	434	669	379
■ Netto driftsutgifter per innbygger (381) kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (B)	500	1 117	339	944	681	736	833
■ Netto driftsutgifter per innbygger (380) idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg (B)	433	181	125	30	96	334	277
■ Netto driftsutgifter per innbygger (377) kunstformidling (B)	33	1	0	3	73	44	156
■ Netto driftsutgifter per innbygger (375) muséer (B)	160	10	4	73	179	92	94
■ Netto driftsutgifter per innbygger (373) kino (B)	93	13	0	0	0	61	22
■ Netto driftsutgifter per innbygger (370) bibliotek (B)	445	247	325	267	566	534	341
■ Netto driftsutgifter per innbygger (231) aktivitetstilbud barn og unge (B)	425	129	193	164	99	267	249

Musikk og kulturskole, dekningsgrader

30,0 %
25,0 %
20,0 %
15,0 %
10,0 %
5,0 %
0,0 %

■ Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år

■ Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)

7,1 %

6,3 %

2,3 %

2,7 %

1,9 %

0,3 %

1,6 %

3,3 %

27,3 %

26,7 %

10,8 %

15,4 %

7,5 %

24,6 %

21,2 %

13,0 %

Refleksjonsstopp 3

Når er godt – godt nok?

Hvis vi skal bli bærekraftige som kommune, så må tjenestene ligge på et nivå som økonomien kan tåle.

Er det noen områder hvor vi har lagt lista for høyt i dag?

Proessen videre

Introduksjon til A3 som verktøy

Forpliktende utgang

Virksomhet/sector:						
Dagens situasjon	Mål	Tiltak 1. 2. 3. 4.	Eventuelle konsekvenser av tiltakene	Ansvarlig og tidspunkt for gjennomføring	Gevinst på kort sikt	Gevinst på lang sikt

Det er avgjørende at det er en kontinuerlig rapportering på hva som skjer i virksomhetene – samtidig som det følges opp med lederstøtte når arbeidet ikke går som forventet

A3 utføres i en stegvis prosess

STEG 1

Beskriv behovet eller utfordringene hvor tiltak må iverksettes. Hva vil vi oppnå med tiltaket?

STEG 2

Observer nåsituasjonen. Beskriv prosessene slik de fungerer nå. Hva er rotårsakene til utfordringene?

1. Begrunnelse

«Dette er utfordringene vi må løse og verdien av å løse det»

3. Ønsket situasjon

«Dette er slik vi ønsker at det skal fungere»

2. Nåsituasjonen

«Dette er slik det fungerer i dag, og årsakene til at utfordringene oppstår»

4. Endringstiltak

«Dette må vi gjøre for å flytte oss fra nåsituasjonen til ønsket situasjon»

5. Måling

«Dette må vi måle for å sjekke at endringstiltakene gir effekt»

STEG 3

Beskriv prosessene slik vi forventer at de skal fungere etter å ha løst utfordringene i nåsituasjonen.

STEG 4

Definer tydelig hva som må gjøres, av hvem og når, for å gjennomføre hvert enkelt endringstiltak.

STEG 5

Definere hvilke måleparametere vi skal følge opp for å sikre at endringstiltakene gir forventet effekt.

Tittel: xxx	Dato: xx.xx.xx	Utgave: x.x	Eier: Navn Navnesen	
1. Begrunnelse (Hva er utfordringen og hva er verdien av å løse det?)	3. Ønsket situasjon (Hvordan ser det ut når utfordringene er fjernet?)			
[Beskriv utfordringene vi må løse og verdien av å løse dem. En god beskrivelse er: - Tallfestet - Målbart - Basert på fakta - Bidra til å nå virksomhetens mål - Tidfestet]	[Beskriv måten vi forventer at prosessen skal fungere etter å ha løst rotårsakene i nåsituasjonen]			
2. Nåsituasjonen (Hvordan gjør vi det i dag, og hvor er utfordringene?)	4. Endringstiltak (Hva må gjøres for å komme oss til ønsket situasjon?)			
[Beskriv prosessene slik de faktisk fungerer i dag, og hvilke utfordringer dette skaper]	Endringstiltak	Ansvar	Frist	Status
Rotårsakene (Hva er bakenforliggende grunner til utfordringene?)	5. Måling (Hvilke parameter(e) må vi måle for å vite om tiltakene gir effekt?)			
[Beskriv mulige rotårsaker (bakenforliggende årsaker) til at utfordringene oppstår. Et godt tips er å stille seg spørsmålet <u>hvorfor</u> helt til man kommer til bunns i hvorfor utfordringen oppstår. Mulige årsakskategorier kan for eksempel være: - Arbeidsverktøy og systemer - Metode - Opplæring - Roller og ansvar - Rutiner og prosedyrer - Menneskelige feil]	[Beskriv hvilke måleparametere vi må måle for å følge med på om tiltakene gir ønsket effekt]			

Suksesskriterier for omstilling

Bred forankring hos ledelse, ansatte, tillitsvalgte og folkevalgte

Medvirkning – i hele organisasjonen

Engasjement – hos ledelse og medarbeidere, forståelse for behovet for endring

Samhandling – internt og på tvers

Lederskap, forventning om gode prosesser og gjennomføring av tiltak. Lederstøtte

Eierskap til prosjektet - gjennomføres i linjeorganisasjonen med tydelig ansvar og roller

Eksempel fra workshop i går

1. Mål: ITO ned og styrka ordinær opplæring

- PPT må rydda i eige reir og vera tydeleg på kva som er forvaltningsansvar og kva som er arbeid etter § 11-1, 11-2 og 11-3.
- PPT skal bistå, rettleia og delta i kompetanseheving og organisasjonsutvikling.
- Gjennom å redusera tid for sakkunnig vurdering til maks 30 dagar, aukar me handlingsrommet for å bidra på førebygging og tidleg innsats
- Skule og PPT skal ha fokus på universelle tiltak og styrkefokus i klasserommet for alle.
- Lærarane må vera robuste nok til å takla ulike utfordringar og kjenna si rolleforståing og ansvar
- Rektor må bli styrka på forvaltningsansvar.
- Evaluera tilvisingsskjema, pedagogisk rapport til PPT
- Eige skriftleg bestilling for sakkunnig vurdering
- Sjekkliste til skule og barnehage før tilvising. Gå gjennom saman med PP-rådgjevar og rektor/styrar

Mål: Heva terskelen for kommunale tenester (individuelle tiltak)		
Teneste	Mål	Tiltak
Skule	Redusera ITO til 8 prosent	Nye skjema for tilvising til PPT Styrka ordinær undervisning og universelle tiltak Observasjon av undervisning Utvikla støttesystemet Auka bruk av BTI
	Systematisk samarbeid skule-heim	Foreldremøteplan Forventingsavklaringar, rolleforståing Kompetanse om normalutvikling Informasjon om lovverk og rettar og plikter (til dømes kapittel 12)
Barnevern	Ha effektive tiltak i heimen som hindrar plassering	Tettare på Meir hands-on-basert ut i heimane Styrka miljøarbeidet Inn med meir kompenserande tiltak
	Heva terskelen for inntak og/eller tiltak	Visa fleire til andre instansar, til dømes helse Gjera tydelegare vurderingar om det er eit særskilt sårbart barn med særlege behov for tiltak, både i undersøking- og tiltaksfase
Alle	Robuste tilsette	Auka leiarkompetanse

IT og servicetorg

Mål: Effektivisere drift

Tiltak :

- 1 .Meir samarbeid med eksisterande samarbeidskommuner
 - Vakt og overvaking
 - GDPR
 - Driftssamarbeid
2. Utvikling - bruk blant anna KI i prosessanalyser. Forenkling og forbetring.
3. Effektiv bruk av eksisterande tilgjengeleg verkty.
4. Anbod for evt å bytte ut verkty som er gamle for å testa markedet .

Kulturavdelinga

Mål: Oppretthalda drift med redusert budsjett, og må prioritera.

Kulturskule, bibliotek, fritidsarbeid for barn og unge, tilskotsordningar til lag og organisasjonar og allment kulturarbeid vil alle bli berørt av nedskjæringane.

Tiltak :

- Informera internt og eksternt om konsekvensar av å redusera budsjettet på kulturfeltet.
- Søkja eksterne tilskot til tiltak
- Auka inntekter på arrangement og bruk av kommunale bygg
- Samarbeida internt i organisasjonen om tiltak særleg retta mot barn og unge
- Bruka personalressursar fleksibelt

Aktuelle områder, utsjekk KSK

- Bærekraftig tildelingspraksis/vedtakspraksis
- Bemanningsledelse med fokus på kapasitet og heltidskultur
- Vikarbruk, spesielt i helse og omsorgstjenester
- Spesialundervisning/ITO
- Lærertetthet
- Redusere utenforskap
- Samhandling av ressurser og kompetanse
- Samhandling med brukere
- Struktur, både i hvordan tjenestene administreres og i struktur på hvor tjenestene utføres.
- Arealbruk
- Kvalitetsstandarder
- Redusere forventningsgap
- Digitale tjenester - AI
- Samarbeid med andre kommuner om oppgaver
- Utstyrspark - Leie/kjøpe
- Lisenser
- Øke inntekter

Et prinsipp er at utgifter og inntekter skal henge sammen. Vi skal ikke ta fra en sektor og gi til en annen, men at det er tydelige forventninger om budsjettdisiplin innenfor tildelt ramme.

Et krav i prosessen er at det vi foreslår av tiltak må støtte det langsiktige perspektivet – å utvikle tjenester som er **bærekraftige**; økonomisk, sosialt og miljømessig. «Tenke langt – handle nå» er et uttrykk vi bruker her.

Vi kvalitetssikrer også for **alternativkostnader**: Forslag som isolert gir innsparing på ett område, men som i realiteten eksporterer utgiftene til andre tjenesteområder, er ikke ønskelige.

Videre prosess

Innspillene bearbeides, fram til 1.september:

- Kvalitetssikring
- Beregne effekter og gevinster
- Implementeringsplan

Presenteres gjennom rapport – 2. oktober